

Hajrá Szombathely!

Hajrá Szombathely!

**Szombathely sportrendszerének vizsgálata,
sport- és sportlétesítmény fejlesztés önkor-
mányzati sportkoncepció szakértői dokumen-
tációja
– Tanulmány –**

Budapest, 2016. november 28.

Hajrá Szombathely!

Tartalom

Tartalom	2
Bevezetés és korlátozó feltételek	4
A helyi sportkultúra általános befolyásoló tényezői	6
A helyi sport nemzetközi és országos környezete	6
Európai Unió szabályrendszer	6
Szabályozási környezet	10
Nemzeti Sportstratégia	13
Gazdasági környezet	14
Politikai környezet	16
Az általános környezet hatásai	17
A sportéletet befolyásoló lokális környezet	18
A lokális részstratégiák sportkonceptiót meghatározó jövőképe	21
Jövőkép és vízió	22
Beavatkozási területek	24
A lokális részstratégiák hatásai	24
Szombathely sportszervezeti rendszere	27
A szombathelyi sport adottságai, lehetőségei	27
A szombathelyi sport civil alrendszere	30
Az önkormányzati sport alrendszer	38
Szervezeti rendszer	38
Önkormányzati sportfinanszírozás	42
A sport helyi szabályozása	44
Létesítmény feltételek	45
Sportfejlesztési javaslat	48
Kihívások	48
Sportmodellek keretrendszere	51
Elvi alapok – alapelvek	51
A sportmodellek feltételrendszere	53
Lehetséges és megvalósítható szombathelyi sportmodellek	56
Egészséges Szombathely Modell	56
Ifjúsági Sportváros Modell	58
Létesítmény-fenntartó modell	61
Javasolt sportmodell: Sportvezérelte Város Modell (SVK)	63
A modell feltételrendszere	64
Vezérelv	65
Vízió és célrendszer	66
Megvalósítás	67
Közszolgáltatói eszközrendszer	68
Haladás Sportkomplexumra vonatkozó javaslatok	72
Hasznosítási koncepció	72
Hasznosítási modellek	74
Állandó hasznosítások	76
Sport célú, eseti, másodlagos hasznosítás	79

Hajrá Szombathely!

Nem sportcélú másodlagos hasznosítás	81
Egyéb bevételek	83
SWOT elemzés	84

Hajrá Szombathely!

Bevezetés és korlátozó feltételek

- Jelen tanulmány (továbbiakban: „Tanulmány”) a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzat, mint Megbízó, valamint a Champions Consulting Kft mint Megbízott között kötött Megbízási szerződésben rögzített feltételek szerint készült. A megbízás terjedelme a Megbízási szerződésekben leírtakra korlátozódik.

- A Tanulmány megírásában nyújtott segítségükért Megbízó köszönetet mond minden konzultációs partnerének.

- A Tanulmány elkészítése során felhasznált információk forrása megjelölésre került. Megbízott munkáját elsősorban az önkormányzat illetve a Tanulmányban jelölt gazdasági társaságok és sportszervezet által rendelkezésre bocsátott iratok alapján végezte, valamint azok szóbeli kiegészítését, magyarázatát kérte. Megbízott a rendelkezésére bocsátott illetve felhasznált adatokat és információkat csak a megbízás jellegének megfelelően vizsgálta.

- Bár a Tanulmány elkészítése folyamán Megbízott törekedett a kapott információk valódiságának megállapítására, nem folytatott külön vizsgálatot a kapott anyagok, teljes körűségére, pontosságára vagy tartalmuk helytállóságára vonatkozóan. A teljesített szolgáltatás nem feltétlenül jelenti az érintettekkel vonatkozó összes lényeges tény, illetve körülmény feltárását.

- Ezért az elvégzett munka semmilyen tekintetben nem jelenti a kapott anyagok auditálását, sem pedig bármilyen más formában történő ellenőrzését. Az elvégzett

munka nem meríti ki a könyvvizsgálat fogalmát, ezért Megbízott a jelen munka során rendelkezésére bocsátott adatok pontosságáért és teljes körűségéért felelősséget nem vállal.

- A Tanulmány tartalma a Megbízási szerződésben meghatározott mértékben az önkormányzat támogatási rendszerének áttekintésére terjed ki, de nem terjed ki adó-, számviteli-, könyvvizsgálati-, és egyéb szakkérdésekre.

- A Tanulmány nem konkrét sportstratégia kidolgozása. Megbízó arra kereste a választ, hogy milyen sportmodellek közötti választási lehetőségei vannak Szombathely közösségének, illetve a közösséget megtestesítő választott képviselőknél, ami alapján a stratégiát egyakarattal kialakíthatja. Ennek ellenére – ennek figyelembevételével – a Tanulmányban a sportkonceptió és sportstratégia kifejezéseket azonos tartalommal használjuk.

- Az elemzés elkészítése Megbízó értékelési és döntési folyamatának csak egyik feltételét jelenti, a döntéseket a Megbízó önállóan, saját belátása alapján hozza és hajtja végre, ezért annak következményeiért a Megbízott semmilyen felelősséggel nem tartozik.

- A Tanulmány Megbízott előzetes hozzájárulása nélkül sem részben, sem egészben nyilvánosságra nem hozható, az abban foglaltak harmadik fél részére nem

Hajrá Szombathely!

szolgáltatható ki, rendelkezésére sem bocsátható, részükre sem egészben, sem részben nem készíthetők másolatok.

- A Tanulmány írói vagy annak elkészítésében résztvevő személyek nem kötelezhetők tanúskodásra, illetve bíróság

előtti megjelenésre, vagy más jogi eljárásban való részvételre a tudomásukra jutott információk tekintetében.

Hajrá Szombathely!

A helyi sportkultúra általános befolyásoló tényezői

- Egy város közép-, hosszútávra szóló sportra vonatkozó víziója, cél- és az azt megvalósító eszközrendszere önmagában nem értelmezhető, a helyi sportkultúra külső tényezőktől meghatározott. Akkor cselekszik ésszerűen egy közösség, ha számba veszi a főbb determináns tényezőket, azok hatásait, kockázatokat és kezelési módjaikat, és mindezek figyelembevételével alakítja ki jövőre vonatkozó sportelképzeléseit.

- A helyi sportstratégiát közvetlen befolyásolják a város gazdaságát, társadalmát, mindennapi életét és jövőbeni mozgásterét az általános környezeti tényezők. A város működése, a közösség belső szabályrendszere, a civil és politikai elit a tár-

sadalmi létszféra hosszú távú cél- és eszközrendszerére vonatkozó elképzelései közvetlenül alakítják a sportkonceptiót.

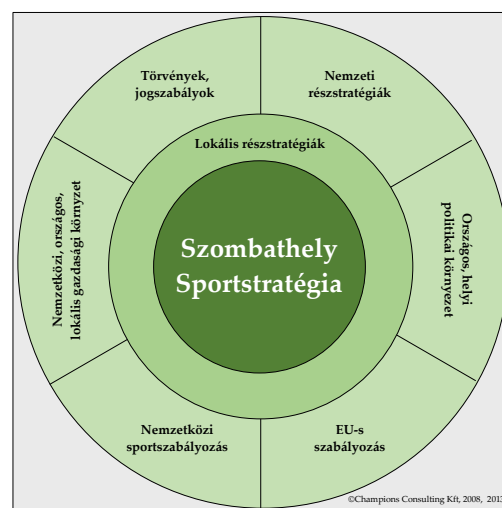
- **A város sportra vonatkozó elképzelései alárendeltek a (helyi) létszféra**knak (gazdaság, egészségügy, oktatás-nevelés, közösségi élet és jól-lét, stb.), alapvetően azok megvalósításának sajátos eszköze. Ennek alapján beszélünk a sport különböző funkcióiról, amit általánosan a következőkkel szokás beazonosítani:

- Nevelési funkció
- Egészségügyi funkció
- Szociális funkció
- Kulturális funkció
- Rekreációs funkció
- Gazdasági funkció
- Politikai-reprezentációs funkció

A helyi sport nemzetközi és országos környezete

- A „minden mindennel összefügg”-elv alapján természetesen a körülöttünk lévő környezet összes elemét idecitolhatnánk és elemezhetnénk, azonban érdemes a lényegi faktorokra koncentrálni. Ezen tényezők a **sport társadalmi funkcióiból** vezethetők le. Ennek alapján vesszük röviden számba a következő tényezőket

- Európa Uniós szabályrendszer
- Szabályozási környezet
- Sportrendszer
- Nemzeti részstratégiák
- Gazdasági környezet
- Politikai környezet

Európai Uniós szabályrendszer

- A sportot érintő Európai Uniós szabályrendszert a következőképpen foglalja

Hajrá Szombathely!

össze a Sport XXI. Nemzeti Sportstratégiáról szóló 65/2007. (VI. 27.) OGY határozat.

- „Az Európai Unió hozzájárul az európai sport fejlesztéséhez, figyelembe véve a sport sajátos jellemzőit, az önkéntes részvételen alapuló szerkezet sajátosságait, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepét. Célja a sport európai dimenzióinak fejlesztése, a sportversenyek tisztasága és nyitottsága, a sportért felelős szervezetek közötti együttműködés előmozdítása, illetve a sportolók, különösen a fiatal sportolók fizikai és szellemi épségének védelme.

- Az Unió és tagállamai erősítik a harmadik országokkal, valamint a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, így különösen az Európa Tanáccsal való együttműködést az oktatás és a sport területén. A sport továbbra is alapvetően tagállami hatáskörben marad, közösségi szinten csak a tagállamok tevékenységének kiegészítésére kerülhet sor. Az Unió az európai sportügyek fejlesztéséhez figyelembe veszi a sport különleges jellegét, valamint a sport önkéntes tevékenységen alapuló struktúráit. Az EU sporttal kapcsolatos hozzáállását és gyakorlatát a következő tényezők jellemzik:

- Az EU tagállamaiban nincs egységes sportstruktúra, nem is cél közös sport-szervezeti modell megvalósítása.
- A sportfinanszírozás tagállami rendszerére vonatkozóan nem léteznek uniós előírások, a közösségi versenyszabályokra azonban tekintettel kell lenni.

- Az EU csak mérsékelten, jól körülhatárolható célok, elvek mentén fordít **forrásokat sportcélú fejlesztésekre: sporttevékenységekre nem (különösen nem a verseny-, ill. professzionális sport terén)**, azonban bizonyos szabadidősport, többcélú, illetve oktatási célú (infrastrukturális) fejlesztésekhez nyerhető támogatások.

- Az országok többségében a települési és **helyi önkormányzatok számítanak a sporttevékenységek legjelentősebb költségvetési támogatójának** (például Dániában, Németországban, Olaszországban és Svédországban), a helyi önkormányzatok fordítják a legtöbb forrást sportcélú fejlesztésekre, melyek jellemzően a létesítményépítést és azok működtetését célozzák.

- Mindezek alapján megállapítható, hogy az Európai Unió irányelvei, konkrét szabályai és működési gyakorlata viszonylag kevés kötöttséget jelent a tagországok számára.”

- **Az Európai Unióról működéséről szóló szerződés** Harmadik rész: Az Unió belső politikái és tevékenységei - VII. cím: A versenyre, az adózásra és a jogszabályok közelítésére vonatkozó közös szabályok, 1. fejezet: Versenyszabályok, 2. szakasz: Állami támogatások, 107. cikk kimondja. „Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal

Hajrá Szombathely!

fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”

– Az Unió Bíróságok joggyakorlata alapján az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmében vett előny akkor áll fenn, ha az állami intézkedés olyan előnyt jelent a kedvezményezett számára, amelyet azonos finanszírozási viszonyok mellett a piacon egyébként nem szerezhetne meg. Az előny nem csak kifizetés formájában jelentkezhet, hanem például adókedvezmény, kedvezményes hitel vagy kezességvállalás stb. formájában. Előnynek minősül továbbá az olyan szerződéses feltétel, amely a szerződő feleket a piacon általában el nem érhető helyzetbe hozza, különösen, ha az üzleti kockázatukat a hasonló ügyletekben szokásos piaci ellenérték alatti áron vagy megfelelő mértékű ellentételezés nélkül jelentős mértékben csökkenti, vagy gyakorlatilag megszünteti.

– A versenytorzító hatás megvalósul, ha az érintett vállalkozás olyan piacon tevékenykedik, amelyen a vállalkozások között verseny van (vagy lehetne). Ezen feltétel meglétét az Európai Bizottság általában vélelmezi. A verseny torzítását nem kell számszerűsíteni vagy pontosan meghatározni, elégséges a versenytorzítás lehetőségének fennállása is.¹

• A fenti pont szellemében született meg az 1998/2006 EK rendelet, aminek 2. cikk 2 bekezdése így rendelkezik. „Bármely három pénzügyi év időszakában bármely vállalkozás részére odaítélt csekély összegű (*de minimis*) támogatás összege nem haladhatja meg a 200.000 eurót. Bármely három pénzügyi év időszakában a közúti szállítás terén működő vállalkozás részére odaítélt csekély összegű (*de minimis*) támogatás összege nem haladhatja meg a 100.000 eurót. E felső határok a csekély összegű (*de minimis*) támogatás formájától és a kitűzött céltól függetlenül alkalmazandók, valamint tekintet nélkül arra, hogy a tagállam által biztosított támogatást teljesen vagy részben közösségi eredetű forrásokból finanszírozzák. Az időszakot az érintett tagállamban a vállalkozás által alkalmazott pénzügyi évekre hivatkozva kell meghatározni.”

• A Bizottság közleménye az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról (2012/C 8/02) 9. pontja kimondja: „A Bíróság a vállalkozásokat következetesen gazdasági tevékenységet ellátó entitásokként határozta meg, azok jogállásától és finanszírozási módjától függetlenül. Egy adott entitás vállalkozásnak minősítése ezért csak az általa végzett tevékenységek jellegétől függ. Ennek az alapelvnek három fontos következménye van:

¹ Bolf-Galamb Zsófia: Az Európai Unió versenyjogi értelemben vett állami támogatási és a közbeszerzési szabályok kapcsolata Állami Támogatások Joga 14 (2012/2) 41–57. 43. oldal

Hajrá Szombathely!

– Először is, az entitás nemzeti jog szerinti státusza nem meghatározó. Így például a nemzeti jog szerint egyesületnek vagy sportklubnak minősített entitás a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti vállalkozásnak tekinthető. E tekintetben az egyetlen releváns kritérium, hogy az entitás gazdasági tevékenységet folytat-e vagy sem.

– Másodszor, az állami támogatási szabályok alkalmazása független attól, hogy az entitást profittermelés céljából hozták-e létre. A Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlata alapján non-profit entitások is kínálhatnak árukat és szolgáltatásokat valamely piacon. Ha nem ez az eset áll fenn, a non-profit szolgáltatók természetesen továbbra sem esnek állami támogatási ellenőrzés alá.

– Harmadszor egy entitás vállalkozásnak minősítése mindig az adott tevékenység alapján történik. Egy olyan entitás, amely egyaránt végez gazdasági és nem gazdasági tevékenységet, csak az előbbi alapján tekintendő vállalkozásnak.”

• Az Európai Bizottságnak az SA.31722 (2011/N) számú állami támogatás – Magyarország – A magyar sportágazat támogatása adókedvezményt tartalmazó támogatási program révén ügyben hozott határozata értelmében a hivatásos

sportszervezetek meghatározása a következő: „sportszervezetek” az olyan sportegyesületek vagy sportvállalkozások, amelyek

- a) az említett öt legnépszerűbb csapat-sport² egyik szövetsége által kiírt bajnokság legmagasabb felnőtt bajnoki osztályában vesznek részt, vagy
- b) alsóbb szintű felnőtt osztályokban a hivatásos játékosokat foglalkoztató sportegyesületek.

• A fentiek alapján egyértelmű, hogy a hivatásos magyar sportszervezetek vállalkozásnak minősülnek, és így állami támogatás szempontjából a *de minimis* szabály alá esnek.

• Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy „a Bizottság egy francia ügyben megállapította, hogy a fiatal korosztályok sportszakmai nevelése olyan jellegű tevékenység, amely elősegíti a fiatalok sportszakmai és iskolai fejlődését, ezáltal megkönnyítve pályaválasztásukat és sikeres elhelyezkedésüket akár a sport területén, akár azon kívül. A sportszakmai nevelés ezen túlmenően egyéb társadalmi, közösségi célokat is szolgál, például a fiatalok számára hasznos időtöltést kínálva csökkenti a korosztályba tartozók kriminalizálódásának esélyét. A Bizottság ebben a határozatban kimondta, hogy **az utánpótlás-nevelés az uniós versenyjogi szabályok értelmében nem minősül gazdasági tevékenységnek és ezért támogatása nem tekinthető az**

² Az ún. látványcsapat-sportágakról (labdarúgás, kézilabda, vízilabda, kosárlabda, jégkorong) van szó, amit a társasági adóról és az osztalékadóról

szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. § 43. pontja határozza meg.

Hajrá Szombathely!

EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami támogatásnak.”³

Szabályozási környezet

• **Magyarország Alaptörvénye** (hatályos: 2012. január 1.) XX. cikkben rendelkezik a sporthoz való állampolgári jogokról.

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

• Az önkormányzatok működését számos jogszabály jelöl ki. Itt tényleg akár a teljes magyar jogszabály gyűjteményt lehetne citálni, de a városi sport szempontjából talán következők a legfontosabbak:

- 1990. évi törvény a helyi önkormányzatokról
- 1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 2004. évi I. törvény a sportról

– A sporttal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi LXXXIII. törvény

A jogszabályhalmazból a városi sportkonceptió és stratégia kialakítása szempontjából a következőket tartjuk fontosnak kiemelni.

• **A 2004. évi I. törvény a sportról** közvetlenül megjelöli a helyi önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatait. (55. §)

„(1) A települési önkormányzat – figyelemmel a sport hosszú távú fejlesztési koncepciójára –

a) meghatározza a helyi sportfejlesztési koncepciót, és gondoskodik annak megvalósításáról,

b) az a) pontban foglalt célkitűzéseivel összhangban együttműködik a helyi sportszervezetekkel, sportszövetségekkel,

c) fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket,

d) megteremti az önkormányzati iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlásának feltételeit.

(2) A helyi önkormányzat az (1) bekezdésben foglaltakon kívül – a köznevelésről szóló törvényben meghatározottak szerint – biztosítja az önkormányzati iskolai sportkörök működéséhez, vagy az ezek feladatait ellátó diák-sport-egyesületek feladatainak zavartalan ellátásához szükséges feltételeket.

³ Göncz Ildikó – Hargita Eszter – Taba Szabolcs: A Leipzig/Halle-ítélet alkalmazása a sportjellegű

infrastruktúra kiépítésének támogatására. Állami Támogatások Joga 15 (2012/3) 51–59. 52-53. oldal

Hajrá Szombathely!

(3) A megyei (fővárosi) önkormányzat az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon túl sportszervezési feladatai körében:

(a) segíti a területén tevékenykedő sportszövetségek működésének alapvető feltételeit,

(b) közreműködik a sportszakemberek képzésében és továbbképzésében,

(c) segíti a sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakítását, illetve az e körbe tartozó sportrendezvények lebonyolítását,

(d) adottságainak megfelelően részt vesz a nemzetközi sportkapcsolatokban,

(e) ellátja a nemzeti sportinformációs adatszolgáltatással összefüggő területi feladatokat,

(f) közreműködik a sport népszerűsítésében, a mozgásgazdag életmóddal kapcsolatos sporttudományos felvilágosító tevékenység szervezésében,

(g) közreműködik a sportorvosi tevékenység feltételeinek biztosításában.

(4) A megyei jogú városi önkormányzat illetékességi területén – adottságainak megfelelően – ellátja a (3) bekezdésben meghatározott feladatokat.

(5) A helyi önkormányzatok – figyelemmel a 49. § d) pontjában foglaltakra is – a sporttal kapcsolatos feladataik ellátásához a költségvetési törvényben és más, a sport állami támogatásáról rendelkező jogszabályok szerinti támogatásokban részesülnek.

(6) Az e törvényben meghatározott feladatai alapján a tízezernél több lakosú

helyi önkormányzatok rendeletben alapítják meg a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésükből a sportra fordítandó összeget.”

- A törvény rendelkezik arról, hogy az állam a helyi önkormányzatok sportfeladatainak ellátásához – az állami támogatásáról rendelkező jogszabályokban meghatározottak szerint – pénzügyi támogatást nyújt a helyi önkormányzatok által a szakmai feladatok ellátásának következő évi szakmai tervét, valamint annak finanszírozási koncepcióját tartalmazó támogatási kérelem benyújtását és annak elbírálását követően valamint a helyi önkormányzatok által ellátott sportfeladatok támogatására kiírásra kerülő pályázat útján. (56. § (1))

- Az ingatlan-nyilvántartásban sporttelepként nyilvántartott állami tulajdonú ingatlanok – a sportpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium előzetes egyetértésével – ingyenesen önkormányzati tulajdonba adhatóak. Az önkormányzat az ingyenesen tulajdonba kapott, a tulajdonátruházás időpontjában az ingatlan nyilvántartásban sporttelepként nyilvántartott állami tulajdonban lévő ingatlan a tulajdonszerzést követő 15 évig köteles elsődlegesen sportcélokra használni, és ezt az ingatlan másodlagos jellegű hasznosítása sem veszélyeztetheti. Az ingyenesen történt tulajdonszerzést követő 15 évig az önkormányzat az ingatlant csak a sportpolitikáért felelős miniszter által vezetett

Hajrá Szombathely!

minisztérium egyetértésével terhelheti meg. (64. § (3)-(4)).

- A gyermekek sportolását érintő fontos változások következtek be a köznevelés terén. Bevezetésre került a felmenő rendszerű mindennapos kötelező iskolai testnevelés. **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**

- „27 § (11) Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyekben közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel

d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján – amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik – a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással

váltható ki.

- (13) A legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az iskolai sportkör működését. Az iskolai sportkör feladatait – az iskolával kötött megállapodás alapján – az iskolában működő diáksport egyesület is elláthatja. Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként – hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható. A sportköri foglalkozásokat olyan szakedző vagy a sport területén képzéshez kötött tevékenységek gyakorlásához szükséges képzések jegyzékéről szóló külön jogszabályban meghatározott képzéssel rendelkező szakember is vezetheti, aki a felsőoktatási intézmény által szervezett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzésben vett részt.”

- Az elmúlt hat évben jelentős változást hozott a magyar sportban a társasági és osztalék adón keresztül nyújtott sportfejlesztés (TAO-támogatás). Ennek jogszabályi környezetét a következők jelentik:

- A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

- A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao-tv.)

- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény)

- Az egyszerűsített közteherviselés hozzájárulásáról szóló 2005. évi CXX. törvény

- A sporttal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi LXXXIII. törvény

Hajrá Szombathely!

– A sport támogatásával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi LXXXII. törvény

– Az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2014. évi LXXIV. törvény – 107/2011. (VI.30.), illetve az ezt módosító 34/2013. (V. 9.) Korm. rendelet a látvány-csapatsport támogatását biztosító támogatási igazolás kiállításáról, felhasználásáról, a támogatás elszámolásának és ellenőrzésének, valamint visszafizetésének szabályairól

– A nemzeti erőforrás miniszter 39/2011. (VI. 30.) NEFMI rendelete a látvány-csapatsportok támogatásával összefüggő sportfejlesztési program jóváhagyására és a támogatási igazolás kiadására irányuló hatósági eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról

- A jogszabály-együttes eredményeként a társasági adó fizetésére kötelezett vállalkozások adókötelezettségük 70 százalékáig támogathatják az általuk választott labdarúgó, kézilabda, kosárlabda, jégkorong vagy vízilabda sportszervezet illetve ezen sportágak sportszövetségeinek fejlesztési programjait úgy, hogy a támogatás összegét elszámolhatják költségként, és a támogatás teljes összegét az ily módon csökkentett adóalap után kiszámított társasági adóból is levonhatják. 2013/2014-es támogatási időszaktól kezdődően a vállalatok a megszerzett adóelőny 75%-át

szponzori vagy támogatási szerződés keretében kiegészítő sportfejlesztési támogatásként kötelesek befizetni.

- A pénzügyi rendszer bonyolultsága miatt nehéz arról nyilatkozni, pontosan mekkora összeg áramlott ezen keresztül a sportba. Egy EMMI jelentés szerint 2011-2016 között mintegy 350 milliárd forint szakmai támogatás került jóváhagyásra az öt sportágban összesen, 2016. március 31-ig a kiadott támogatási igazolások összértéke 290 milliárd forintot tett ki.

Nemzeti Sportstratégia

- Az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal a nagy társadalmi szférákra egyedi, hosszú távú elképzelések születnek. Az eddig elfogadott nemzeti stratégiák szinte mindegyike kapcsolatba hozható a sporttal, a leginkább a következők:

- Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására (96/2000. (XII. 11.) OGY határozat)

- A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája (115/2003. (X. 28.) OGY. határozat)

- Új Magyarország Fejlesztési Terv (1103/2006. (X. 30.) Korm. határozat)

- Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia (65/2007. (VI. 27.) OGY határozat)

- A városi sportstratégia meghatározása szempontjából nyilvánvalóan a nemzeti sportstratégia bír a legnagyobb jelentőséggel. Az igen hosszú dokumentumból a célrendszert érdemes kiemelni, amely egyben támpontot ad a politikai döntéshozók hosszú távú prioritásairól.

- A sportpolitika stratégiai céljai:

Hajrá Szombathely!

1. Az életminőség javítása
2. A sport kapcsolatrendszerének fejlesztése
3. Egészséges társadalom
4. A sport és a tudástársadalom összekapcsolása
5. Harmonikus társadalom, a közösségi kohézió fejlesztése
6. A sport mint innovatív tényező – a versenyképesség és a foglalkoztatottság növelése
7. A nemzeti és közösségi identitás erősítése
8. Esélyegyenlőség

• Stratégiai célok a sport egyes területein:

– „**Iskolai testnevelés és diáksport** területén cél a gyermekek jó testi, lelki és szellemi egészségének, fizikai erőnlétének elérése a mindennapos testedzés biztosításával; a testmozgás megszerettetése, az egészséges életmód fontosságának tudatosítása, a diákok tanórán kívüli mozgásának elősegítése. Szükséges továbbá a felsőfokú tanulmányokat folytatók testnevelésének, testedzésének biztosítása az egyetemi-főiskolai autonómia maximális figyelembevételével. Ezek eredményeként hatékonyan előzhető meg az egészségkárosító magatartásformák kialakulása. Ehhez elengedhetetlen az infrastrukturális és egyéb szakmai feltételek megteremtése.

– **A szabadidősport, rekreációs sport** célja a bővítés a kereslet növelése által, mely a kínálat élénkülését is indukálja. A kereslet növelése érdekében tehát cél

a népesség aktív sport iránti beállítódásának kialakítása. Ennek érdekében szükséges egyrészt egy, a sportolásra ösztönző pénzügyi kedvezményrendszer kialakítása, másrészt az egészséges, a mozgásgazdag életmód szemléletének és igényének elterjesztése. Szintén szükséges a sportolási terek (multifunkcionális szabadidőközpontok, szabadidőparkok) fejlesztése, a lehetőségek javítása. Célunk a fogyatékosági csoportok szerint a rendszeres, szabadidősportba bevont fogyatékosokkal élő személyek számának növelése.

– **A versenysport, utánpótlás-nevelés** területén cél az élsportban már hagyományosan elért eredményességi szint, különösen az olimpiai eredményesség fenntartása, valamint a nemzetközileg is népszerű sportágakban (labdajátékok) az eredményesség javítása. A fenntartható sikerek elérése és a versenysport utánpótlás-bázisának biztosítása érdekében szükséges az igazolt sportolók számának növelése és az utánpótlás-nevelés egységes rendszerének működtetése (tömegebázis megteremtése és tehetséggondozás)."

Gazdasági környezet

• Az előrejelzések szerint az elkövetkezendő években a magyar gazdaság kilátásai igen jók.

– A magyar gazdaságban 2013-ban vette kezdetét a növekedési fordulat, amit jól szemléltet, hogy a GDP bővülésének mértéke immáron mintegy tíz

Hajrá Szombathely!

negyedéve tartósan magas ütemben, 3% körül stabilizálódott. Így 2014-ben 3,7%-kal, tavaly pedig 2,9%-kal nőtt hazánk bruttó hazai összterméke. Ezen folyamatoknak köszönhetően az elmúlt években mind az Európai Unió átlagánál, mind Németországnál rendre kedvezőbb GDP-adatokat regisztráltak Magyarországon.”⁴

– A magyar GDP 2015-ben 33.125,4 Mrd Ft volt, amelyhez képest előző évi áron számolva 2016-ban 2,5%-os, 2017-ben 3,1%-os, 2018-ban 3,4%-os, 2019-ben 3,1%-os, míg 2020-ban 3,2%-os növekedés várható.⁵

– A foglalkoztatottak számában is növekedést jelez előre Magyarország Kormánya. 2015-ben 4.210,5 ezer fő volt a foglalkoztatottak száma a 15-74 éves korosztályban, amelyhez képest 2016-ban 2,5%-os, 2017-ben 1,7%-os, 2018-ban 1%-os, 2019-ben 0,8%-os, míg 2020-ban 0,5%-os növekedés várható. A munkanélküliségi ráta ugyanebben a korosztályban 2015-ben 6,8% volt, amely 2016-ra 5,5%-ra csökkent, majd várhatóan 2017-ben tovább esik 5,2%-ra, míg 2018 és 2020 között 5,1%-on stagnál majd.⁶ Ezek az előrejelzések az EU egyik legalacsonyabb értékét jelentenék, azonban a valós helyzet némileg kedvezőtlenebb, mivel a közmunkások száma azonos a munkanélküliekével, s

ehhez jön még a régió más országaihoz hasonlóan a külföldön munkát vállalók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres köre.⁷

– Az elkövetkező éveket tekintve a Kormány költségvetés-politikai prioritása továbbra is a GDP-arányos költségvetési hiány tartósan 3% alatt tartása, az államadósság fokozatos csökkentése, a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása, a foglalkoztatás bővítése, és a versenyképesség javítása. Ezen célkitűzések szem előtt tartásával az uniós módszertan szerinti hiány tekintetében 2018. évre 1,8%-os, 2019-re 1,5%-os, 2020-ra pedig 1,2%-os GDP arányos hiánnyal számol.⁸

– A központi költségvetés egyenlege 2016-ban várhatóan -755.628,0 millió Ft, 2017-ben -1.204.972,9 millió Ft, 2018-ban -954.774,9 millió Ft, 2019-ben -160.302,1 millió Ft, míg 2020-ban -157.067,4 millió Ft lesz.⁹

– Az elmúlt években gyökeresen megváltoztak a hazai inflációs folyamatok. A korábban jellemző 4-5% körüli általános drágulással ellentétben 2013 óta a magyar gazdaságot historikusan alacsony árdinamika jellemzi, amely mára beépült a várakozásokba is. A folyamat eredményeként az elmúlt két évben már rekord alacsony, nulla közeli inflációt mértek. 2016-ban szintén 0% közeli

⁴ Magyarország Konvergencia Programja 2016-2020, Magyarország Kormánya, 2016. április

⁵ uo.

⁶ uo.

⁷ Gazdaságkutató Zrt. (Szerkesztette: Karsai Gábor): Elemzés és előrejelzés a magyar gazdaság és a külgazdaság legfontosabb folyamatairól.

⁸ T/10377. számú törvényjavaslat Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről, Gazdaság- és költségvetés politikai kitekintés, Az államháztartás helyzete

⁹ uo. Az államháztartás mérlege

Hajrá Szombathely!

infláció várható, 2017-ben is alacsony maradhat, míg 2018-ra elérheti az MNB 3%-os középtávú célját.¹⁰ Az Európai Bizottság előrejelzései szerint 2016-ban 0,4%, 2017-ben 2,3%-os, míg 2018-ra 2,7%-os általános drágulás várható.¹¹

- Mindez azt jelenti, hogy a magyar sport gazdasági környezete biztató, a stratégia középtávú időhorizontján jól tervezhetőek a befektetések, a jól megválasztott projektek megtérüléssel kecsegtetnek.

- A bérek tervezett jelentős emelkedése a fogyasztók költési lehetőségeit növeli, ami jó lehetőséget teremt a szombathelyi sportberuházások gazdaságos üzemeltetéséhez.

- A növekedés, a verseny élénkülése a szórakoztatóipari sport üzleti lehetőségeit szélesíti, jó ajánlatokkal a sportvállalati szponzorációs bevételek növekedhetnek az elkövetkezendő években.

Politikai környezet

- 2010. május 29-én fogadta el a magyar parlament a **Nemzeti Együttműködés Programja** Munka, otthon, család, egészség, rend dokumentumot, az új kormány programját. A kormányprogramban megfogalmazott főbb célok a sport területén

- „Az ifjúsággal kapcsolatban a szociális biztonság két területen kiemelten fontos: **a sport az egészséges lelki és testi fejlődést, valamint a közösség**

életre nevelést biztosítja. Az otthonteremtés pedig a jövőtervezést és a családalapítást szolgálja.”

- „Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás – világszerte – minden sikeres demokratikus állam, és az azt felépítő családok alapértéke. Ez erkölcsi és gazdasági okokra egyaránt visszavezethet ő, hiszen a sport megtanít arra, hogy eredményt csak kitartó munkával lehet elérni. **Egy jó kormány azonban gazdasági megfontolások alapján is ösztönzi polgárait a fizikai aktivitásra**, mert tudja: ha egy közösség tagjai nem sportolnak, akkor munkateljesítményük gyengébb lesz, az államnak pedig az egészségügyi ellátórendszeren keresztül több pénzébe kerül a rossz fizikai állapot miatt gyakran kialakuló betegségek kezelése.”
- „Az egészséges életmód elterjesztéséhez **szükség van ösztönzésre** – elsősorban a gyermekek és a fiatalok körében. Ebben az államnak és a kormánynak kiemelt szerepet kell vállalnia: a testnevelési óraktól a szabadidős sportok, a tömegsport támogatásán át egészen a gazdasági ösztönzők kialakításáig.”

- „Felfutó rendszerben a közoktatásban be kell vezetni **a mindennapos testnevelést** és az évenkénti egységes fizikai felmérés rendszerét. Kiemelten kell kezelni a diákolimpiák versenyrendszerét és az egyetemi sportot.”

¹⁰ Magyarország Konvergencia Programja 2016-2020, Magyarország Kormánya, 2016. április

¹¹ European Economic Forecast Autumn 2016

Hajrá Szombathely!

- Az elmúlt hat év történései alapján jól látszik: **a kormány egyértelműen elkötelezte magát a sport fejlesztése mellett**, és az elmúlt évtizedekben soha nem látott módon szán erőforrásokat a sportszféra megújítására. 2010 januárjában Orbán Viktor a Magyar Olimpiai Bizottság vezetőivel tartott konzultációban világossá tette, az általa vezetett kormány számára a sport stratégiai ágazat lesz, ami így is történt: a társadalmi rendszerek közül egyértelműen a sport a legnagyobb nyertese a 2010 utáni változásoknak.

- **Jelentősen megnöttek a központi költségvetés biztosította erőforrások a magyar sportban:** megemelkedtek a sport illetékes államtitkárságának költségvetési sorain szereplő összegek, áramlik a pénz a társasági és osztalék adón keresztül nyújtott sporttámogatások illetve egyedi kormányzati támogatások révén, de erőteljes az állami illetve az állami megrendeléseket nagyösszegben elnyerő vállalatok, igaz meglehetősen koncentrált, szponzorálási aktivitása is. Számításaink szerint, míg 2010 előtt a sport-GDP több mint 50%-át adták a központi költségvetés és az önkormányzatok költségei, addig mára szerény becslés szerint is ez az arány háromnegyed körül lehet.

- A politikai-gazdasági környezet alakulását döntően befolyásolhatja az a tény, hogy **Budapest megpályázta a 2024. évi olimpiai játékok** megrendezésének házigazda szerepét. Amennyiben 2017. szeptemberében úgy dönt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, hogy a magyar főváros legyen a helyszín az rendkívül felértékel

nemcsak a budapesti, hanem a szombathelyi sportinfrastruktúrát is. Az olimpiát megelőző edzőtáborozásoknak kiváló helyszíne lehet a város – ha felkészült lesz. A kínálkozó lehetőség kiaknázásában komoly versenyelőnyt jelenthetnek a már futó városi sportberuházások, a város fejlett sportélete.

Az általános környezet hatásai

- A helyi sportstratégiák megfogalmazásakor nem tudunk standardizált sportmodellek közül választani, hiszen az Európai Unió országaiban egyedileg szervezett a sport, magának az EU-nak sincs egységes irányelve a sport működtetésére és az önkormányzati szerepvállalásra.

- Ugyanakkor a legjobb európai gyakorlat arra mutat, hogy **az önkormányzatok elsősorban a létesítményfejlesztésekre és a közösség sportjára koncentrálnak**, kiemelten kezelve a gyermekek, nők és hátrányos helyzetűek (fogyatékkal élők, munkanélküliek, alacsonyjövedelműek) sportolási lehetőségeinek megteremtését.

- A magyar jogszabályok arra kötelezik az önkormányzatokat, hogy legyen hosszú távú elképzelésük a helyi sporttal kapcsolatban – igaz ezen túlmenően (ellenőrzés, minőségi kritériumok, stb.) nem nagyon rendelkeznek. Az önkormányzatoktól elvárt – inkább ösztönző, mintsem előíró – jogszabályi kötelezettségek mögött a **legjobb európai gyakorlat elvei húzódnak meg** (létesítményfejlesztés, szabadidős sport támogatása, a helyi sportélet szervezésének ösztönzése és támogatása).

Hajrá Szombathely!

- A magyar sport szervezeti rendszere megfelel az általános európai modelleknek, ugyanakkor a magyar sportban egyelőre csak zárványszerűen működnek valódi szolgáltatóként a sportélet szereplői a sportolótól(!) kezdve egyesületeken és sportvállalkozásokon át a sportági szövetségekig, ernyőszervezetekig.

- A sportszolgáltatások kínálati oldalán a sportszervezetek és intézmények **kevésbé piackonform magatartása**, keresleti oldalon pedig a gazdasági helyzet romlása okozta **jövedelemcsökkenés gátja** a sport fejlődésének. A sport igen konjunktúra érzékeny iparág, mivel a sportjavak a Maslow-féle szükséglet-hierarchia magasabb szintjein helyezkednek el, ezért a jövedelem csökkenése esetén a sport és a sporthoz hasonló területeken **kezdik a költségek visszafogását a fogyasztók**. Ez egyaránt igaz a természetes személyekre

(sportolók és/vagy nézők) illetve a vállalatokra (szponzorok, hirdető, mecénások). A hektikus világgazdasági ciklusok, a kedvezőtlen magyar gazdasági folyamatok nem kedveznek a helyi sportéletnek sem, helyi szinten is nehezebbé válik a piaci erőforrások bevonása a sportba.

- A központi kormányzat sport szerepvállalása ugyanakkor egyértelmű. Ma már az önkormányzati sportstratégia kidolgozásakor és a megvalósítás során komolyan lehet avval számolni, hogy a kormányzati célokkal összhangban levő, fenntartható működésű projektek finanszírozásába komoly mértékben vonhatóak be közpénzek.

Ennek megfelelően, a helyi sportkoncepció kidolgozásakor a helyi közpolitika és a sport helyi érintettjei komolyan számíthatnak az országos politika támogatására.

A sportéletet befolyásoló lokális környezet

- Szombathely közvetlen kulturális-gazdasági kisugárzása elsősorban a megyén belül érzékelhető, itt is inkább a város 25 km-es vonzáskörzetében. A vasi megyeszékhely elsősorban ipari és kereskedelmi központ, de a határ menti fekvés és a közlekedési csomópont miatt fontos logisztikai centrum egyben.¹²

- 2014-ben 77.866 fő élt Szombathelyen. 2000 és 2014 között 4.555 fővel fogyott a megyeszékhely lélekszáma, ami a

kedvezőtlen népmozgalmi, illetve vándormozgalmi folyamatok együttes következménye. A kedvezőtlen folyamatok Szombathely népsűrűségét kedvezően befolyásolták, 2014-ben egy négyzetkilométeren 798-an éltek, 47-tel kevesebben, mint az ezredfordulón. Az elmúlt tizenkét év során többen költöztek el a megyeszékhelyről, mint ahányan letelepedtek, emiatt évente fogyott a népesség. A város korfái jól szemléltetik a népesség életkor szerinti

¹² Az alábbi adatok a Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója Integrált

Településfejlesztési stratégiája című dokumentumból származnak, 25-31. oldal, adatok részben frissítve.

Hajrá Szombathely!

összetételében bekövetkezett, hosszabb ideje hazánkban és az európai országokban is jellemző szerkezeti változásokat. A korfa egyre karcsúsodik, kisebb lett a fiatal és egyre nagyobb az idős népesség száma és aránya, mely a város elöregedő, hosszabb távon fogyó népességére utal.

- A városban az elmúlt években folyamatosan emelkedett az inaktív keresők száma. Az aktív és inaktív népesség számának megoszlása nemenként eltérő képet mutatott. A gazdaságilag aktívak csoportjába 2011-ben több férfi, mint nő tartozott. A nők és férfiak aktivitási aránya közötti különbség kismértékben szűkült az utolsó két népszámlálás között. A foglalkoztatásban a szolgáltatási jellegű ágazatok domináltak. Szolgáltatással több, mint 22 ezren foglalkoztak, termelő tevékenységet pedig közel 16 ezren folytattak. A nemzetgazdasági ágakat tekintve az ipar volt a meghatározó.

- Szombathely országos viszonylatban jónak mondható foglalkoztatási helyzete mellett a vállalkozások, intézmények humán erőforrás igénye eltért a helyi munkaerő-kínálat nyújtotta lehetőségektől, ezt a térségben kialakult ingázás próbálta kiegyenlíteni, amit a migráció is felerősített. A 2001. évi népszámláláskor a helyben lakó 38 ezer foglalkoztatott 11%-a járt el más településre dolgozni. Ugyanakkor mintegy 13 ezren utaztak más településről szombathelyi munkahelyükre, ebből adódóan a 47 ezer helyben foglalkoztatott valamivel több, mint héttizede volt csak helyi lakos.

- 2011-ben a legalább öt főt foglalkoztató városi vállalkozásoknál, valamint a költségvetési és nonprofit szervezeteknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 209,6 ezer Ft-ot ért el. A vállalkozásoknál átlagban többet fizettek, mint a költségvetési szerveknél és intézményeiknél. A gazdasági ágakat összehasonlítva a keresetek összege jelentős szóródást mutatott. A férfiak és a nők bruttó átlagkeresete 2011-ben Szombathelyen 230 ezer, illetve 185 ezer Ft-ot tett ki. A kereseti színvonal Szombathelyen mind a nők, mind a férfiak esetében magasabb volt, mint a megyében. Szombathelyi székhellyel 2010 végén 14.622 gazdasági szervezetet tartottak nyilván és ezek 94%-a folytatott üzleti tevékenységet. Az állami és önkormányzati feladatokat 93 költségvetési szerv látta el. A megye központjában összesen 836 alapítványt, egyesületet, egyéb nem nyereségérdekeltségű szervezetet regisztráltak a városban, együttesen a gazdasági szervezetek 5,7%-át alkották.

- Szombathely Győr mellett a Nyugat-Dunántúl fontos ipari központja, az ipari szervezetek 95%-át kitevő feldolgozóipari tevékenységet folytatók központi szerepet töltenek be a gazdasági életben. Szombathelyen 2010 végén 505 vállalkozás végzett ipari tevékenységet, ötödével kevesebb, mint az ezredfordulón. Az ipari tevékenység Szombathelyen a feldolgozóipari szervezetekbe koncentrált. A kibocsátás és a foglalkoztatás szempontjából legfontosabb terület a gépipar, ahol meghatározó a külföldi tőke jelenléte. A 11 legnagyobb

Hajrá Szombathely!

vállalkozás közül 6-ot kizárólag külföldi tulajdonosok üzemeltettek.

- Szombathely a megyébe érkezett külföldi tőke fontos fogadóbázisa. 2010-ben a Vasban nyilvántartott nemzetközi tőkével rendelkező vállalkozások háromtizedét itt jegyezték be, együttes külföldi tőkéjük mintegy 129 milliárd Ft-ot tett ki, amelyből csaknem kizárólagosan részesedtek a nemzetközi üzleti szereplők. A cégek héttizede kizárólag külföldi szereplők irányítása alatt állt, a külföldi tőke kétharmada viszont a vegyesvállalatokba, azon belül is döntően a többségében külföldiek által irányítottakba koncentrált.

- Szombathely gazdasági helyzetének elemzéséhez szükséges a környező városokkal történő össze-hasonlítás. A környező megyékből kiemelendő Győr (lakónépeség: 129.372 fő), Sopron (61.780 fő) és Zalaegerszeg (58.959 fő). A belföldi oda- és elvándorlások különbségéről elmondható, hogy Szombathely és Sopron esetében több ember vándorol be, Győr stagnál, míg Zalaegerszeg csökkenő tendenciát mutat. A regisztrált vállalkozások számát vizsgálva elmondható, hogy a lakónépeséghez viszonyítva Szombathelyen (13.322 db), Győrött (22.700 db) és Zalaegerszegen (10.434 db) arányaiban ugyanannyi vállalkozás található, míg Sopron (8.982 db) ki-

csit elmarad. A nyilvántartott állás-keresők aránya Szombathelyen a legmagasabb (1,8% a teljes lakónépeséghez viszonyítva), majd Győr (1,6%), Zalaegerszeg (1,4%), végül Sopron következik (0,6%).¹³

- A megyei szintű adatok alapján, az egy főre jutó bruttó hazai termék 2014-ben Győr-Moson-Sopron megyében az országban a második legmagasabb volt (4.068 eFt/fő), míg Vas megyében a harmadik (3.292 eFt/fő), végül Zala megyében a nyolcadik (2.466 eFt/fő). A vásárlóerő-paritást (pps) vizsgálva ugyanez a sorrend, Győr-Moson-Sopron megyében a legmagasabb (23.259), majd Vas megye (18.823), végül Zala megye (14.101) következik.¹⁴ A munkanélküliségi ráta 2016 I. negyedévében Zala megyében volt a legmagasabb (5,0), Vas megye (2,8) az ország harmadik, míg Győr-Moson-Sopron (2,3) az ország legerősebb megyéje.¹⁵

- A város idegenforgalmi jelentősége a gazdasági és társadalmi erőfölény mellett elhalványul, hiszen a megye attrakcióit a gyógyturizmus jelenti, mely más városokban (Bük, Sárvár) nyújt lehetőségeket. A hely természeti adottságokban, műemléki látnivalókban, kulturális és népművészeti értékekben bővelkedik, forgalmát mégis az egy-két napos kirándulások, a bevásárló-, valamint a kulturális és sportesemé-

¹³ Központi Statisztikai Hivatal – Éves településstatisztikai adatok 2014-es településszerkezetben, letöltés helye:

<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=T>

¹⁴ Központi Statisztikai Hivatal – Egy főre jutó bruttó hazai termék (2000-), letöltés helye:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpt014.html

¹⁵ Központi Statisztikai Hivatal – Munkanélküliségi ráta, letöltés helye:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkoz/i/e_qlf027f.html

Hajrá Szombathely!

nyekhez kötődő rendezvényturizmus jellemző. Az ide látogatókat 2011-ben 24 kereskedelmi és 42 egyéb (2009-ig megnevezése: magán-) szálláshely mintegy 2.700 férőhellyel fogadta.

- 2016 I. negyedévben 106 ezer vendég szállt meg a kereskedelmi szálláshelyeken, ami 15%-kal több 2015 ugyanezen időszakhoz mérten. A vendégéjszakák számában 14%-os növekedés volt megfigyelhető, a külföldieké 16%-kal, míg a hazaiaké 12%-kal emelkedett. A külföldi vendégéjszakák 84%-át jellemzően osztrákok, csehek és németek foglalták le. A vendégéjszakák 87%-a a szállodákban került eltöltésre, amely a férőhelyek kihasználtságának 26,4%-os

emelkedését jelentette. Ez 2,5 százalékponttal meghaladta az országos értéket. Az üzemeltetők 2016 I. negyedévi bevételei 4,5 milliárd forintot tettek ki, ami 3,9%-os növekedésnek felel meg. Majdnem 50%-ot tettek ki a szállásdíjak, 38%-ot az egyéb szolgáltatások nyújtása, valamint 13%-ot a vendéglátás.¹⁶

- A szombathelyi sport szempontjából fontos, hogy számos nemzetközi nagyvállalatnak Szombathelyen van magyarországi képviselete, telephelye. Forgalmuk nagyságrendje elvileg lehetővé teszi, hogy megfelelő marketing-kommunikációs szolgáltatás kínálat esetén komoly reklámozóként, szponzorként legyenek jelen a szombathelyi sportpiacon.

A lokális részstratégiák sportkonceptiót meghatározó jövőképe

- Az önkormányzati működés általános környezete hat azokra a tényezőkre is, amelyek közvetlenül meghatározzák a város és a helyi sport viszonyát. A helyi közösség sportra vonatkozó elképzelései és annak lokális befolyásolása szintén a sport helyi közösségre ható funkciói alapján értelmezhető.

- A **nevelési funkció** az önkormányzat iskolafenntartó szerepével illetve a közigazgatási határain belül élő gyerekek és/vagy itt tanuló diákok fizikai és mentális fejlődésért való közösségi ér-

dekek (egészségre nevelés, bűnmegelőzés, értékátadás, stb.) megjelenítésével van összefüggésben. A nevelési funkció nemcsak a gyerekek sportoláshoz kötődik, a városban sportoló sztárok, fontos példaképek lehetnek számukra.

- Az **egészségügyi funkció** a városi lakosság fizikai és mentális egészségi állapotához kapcsolódik. A jó egészségi állapot nemcsak az önkormányzathoz rendelt egészségügyi intézményrendszer fenntartásának költsé-

¹⁶ Központi Statisztikai Hivatal – Fókuszban a megyék – 2016 I. negyedév, Vas megye, letöltés helye:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/161/index.html>

Hajrá Szombathely!

geit csökkenti, de nem szándékolt hatásként jobb általános közérzethez segíti a település polgárait.

– A helyi sport **szociális funkciója** a közösségteremtésben, a városi identitástudat erősítésében játszik szerepet, de fontos szerepe lehet az esélyegyenlőség biztosításában illetve abban, hogy a munkaerőpiacról ideiglenesen kikerült lakosok fizikai és mentális állapotának megőrzésével esélyük legyen a munkába való visszatérésre.

– A jól működő sportélet fontos **kulturális funkciója**, hogy a sportversenyek drámaiságával, katarziséval szórakozási lehetőséget nyújtson a helyi közösség számára.

– A sport **rekreációs funkcióval** fontos szabadidő eltöltési formát kínál a helyi polgárok és a városba látogatók számára, ami egyrészt gazdagítja a város életét, másrészt vonzerőt jelenthet az idelátogatni szándékozók számára.

– A sportélet komoly **gazdasági funkcióval** is bír. A sportszolgáltatások munkahelyet teremtenek, a szolgáltatások igénybevétele jövedelmet biztosít a városnak. A sporteseményre látogatók, illetve a városba a sportolás miatt látogatók kiszolgálása és a látogatók költségei szintén munkahelyteremtők és növelik a helyi bevételeket. Ezen tényezőknek egyébként gazdasági multiplikátor hatásuk is van.

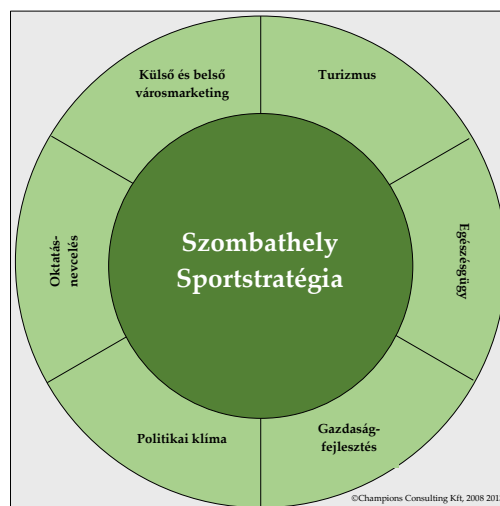
– Nem tagadva a sport nyújtotta népszerűség és ismertség politikai marketing eszközként való használatának té-

nyét, elismerve ennek bizonyos mértékű jelentőségét, a lokális sport **politikai-reprezentációs funkciója** mégis inkább a város súlyának és fontosságának megerősítését szolgálja, sokkal inkább van köze a külső városmarketinghez, a város befektetőknek és más döntéshozóknak való „eladásához”.

• Az önkormányzat feladata (és lehetősége), hogy segítse a sport funkcióinak érvényre jutását a helyi közösségben. Ennek hosszú távra szóló céljait és eszközeit az érintett nagy társadalmi szférák

- Közösségépítés („Belső városmarketing”) és városmarketing („Külső városmarketing”)
- Turizmus
- Egészségügyi ellátás
- Oktatás-nevelés
- Gazdaságfejlesztés
- Politikai klíma

stratégiáival kell összhangba hozni.

Jövőkép és vízió

• A várost nem csak kifelé, befektetőknek, turistáknak, stb. kell „eladni”, a városlakóknak is kötődniük kell lakóhelyükhöz,

Hajrá Szombathely!

fontos, hogy bennük is tudatosuljon, hogy miért is jó szombathelyinek lenni. Fontos ezen értékek, beállítódások alakítása, amiben **eszköz lehet a sport helyi közösségteremtésben**, a városi identitástudat erősítésében játszott szerepe.

- Ki a szombathelyi? Mi forrasztja közösséggé az itt élőket? Hogyan azonosítják egymást, ha a város határán kívül két szombathelyi lakos, és esetleg a városban született találkozik? Mik a közös jellemzőik, élményeik, értékeik? A kérdésekre adott válaszok minden városstratégiának kiindulási pontjaként kell szolgálniuk.

- A Szombathely Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégia 2008-2013 („IVS”) dokumentumban a helyi sportot közvetlenül érintő elvi gondolatok a következőkben foglalhatók össze:

- Potenciális agglomerációs tér (Bük-Sárvár-Vasvár-Körmend-Güssing-Oberwart-Kőszeg) körön belüli területen Szombathely szerepe rekreációs tevékenységek, sportolás biztosítása. Szombathely nemcsak önzetlen segítője a környező falvaknak, de e vonzáskörzet sok területek előnyöket és impulzusokat is nyújthat a központnak (intézmények kapacitások kihasználtsága, „kiegészítő” turisztikai kínálat, munkaerő-tartalékok, stb.) (IVS, 10.o)
- Szombathely a tágabb térsége számára meghatározó szolgáltatások aktív pihenés biztosítása: kalandváros, szabadtéri és fedett fürdő és kiemelt rendezvények a Savaria Arénában (IVS, 12.o.).

- A funkcionális övezetek között nagyrészt foglal el a rekreációs övezet, a zöldterületek és a parkok. A város nyugati részén összefüggő terület található az Oladi lakóteleptől délre egészen a Középhegyi út környékéig. (IVS, 48.o.)

- Az Oladi lakótelep városrész lakói számára számos kulturális-, szabadidős lehetőséget biztosít az „Új Városliget” – a nyugati városrész gyalogosan is könnyű megközelíthetősége. Itt található a Csónakázó tó, a Tófürdő, a műjégpálya, a fedett uszoda, a termálfürdő, a Kalandváros, a sportliget, a skanzen, melyek komplex rekreációs övezeti fejlesztését jelenleg tervezi a város. (IVS, 56.o.)

- Mivel a világban egyre nagyobb szerepet kap az egészségtudatos életmód és lakosság is jövedelmei növekedésével szívesen költ a rekreációra, ezért fontos, hogy a város is bővítse rekreációs kínálatát, illetve újítsa meg a városligetet, a szabadidőpark környezetét, az ott lévő sport infrastruktúrát. (IVS, 82.o.)

- Az akció területek kijelölésekor kiemelt szerepet szánunk a városstratégiák az Új Városliget fejlesztésének. Ezen a területen a fő cél Szombathely regionális jelentőségű rekreációs-turisztikai zónájának kialakítása. (IVS, 115.o.)

- A területen tervezett sportszolgáltatás együttes jelenléte egyedülálló a régióban, a helyi lakosok igényeinek ki-

Hajrá Szombathely!

szolgáltatásán túl egyaránt alkalmas turisták számára kellemes időtöltésére, és egy edző-, sportközpont bázisának. A területhez közel található a város két meghatározó felsőfokú intézménye, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Berzsenyi Dániel Főiskolai Kara és az Egészségügyi Főiskola és több középiskola. Így a területen lévő rekreációs infrastruktúra nemcsak a helyi lakosok és a turisták, hanem a városban tanuló diákok is használják (IVS, 116.o.)

Beavatkozási területek

- Városkörnyék kerékpárút-hálózat továbbfejlesztése, hogy a helyi lakosság és a turisták rekreációs lehetőségeinek szélesítése érdekében a város és a környék turisztikai attrakció összekapcsolásra kerüljenek (pl. Kőszeg, Vas-hegy, Ják, Bükfürdő, Sárvár irányába) (IVS, 11.o.)
- A térségen belül az együttműködések javítása érdekében különösen fontos a szabadidőpark bővítése és további fejlesztése a rekreációs és sportolási feltételek javításával (pl. fürdő bővítése, tenisz, Kalandváros, sporthorgászat) (IVS, 13.o.)
- Új Városliget területén további rekreációs-szabadidős célú funkciók bővítése, új szolgáltatások telepítése, szállásférőhelyek, vendéglátóhelyek számának növelése érdekében kedvező szolgáltatási, települési környezet kialakítása az akcióterületen (IVS, 115.o.)
- A terület sportcélú fejlesztésének megvalósítási lépéseként került a Szombathely MJV 2016. június 9-i közgyűlési ülése elé a „TOP 6.3.2 Zöld város

kialakítása” pályázat keretében a Sportliget fejlesztésére vonatkozó tanulmányterv jóváhagyására dokumentum.

A lokális részstratégiák hatásai

• **A szombathelyi azonosságtudatra** valószínűleg a következő faktorok hatnak a legerősebben:

- Vonzó természeti környezet
- Polgári jólét
- Értékes épített környezet
- Jelentős kulturális örökség
- Nyitottság a külső kapcsolatokra

• A beavatkozási területek alapján úgy tűnik, az elmúlt időben született fejlesztési terek a Szombathely-azonosságtudat megerősítésében és a közösségi lét fejlesztésében az aktív életmóddal kapcsolatos tevékenységeknek, a testmozgásnak erőteljes szerepet szántak a döntéshozók és döntéshozók. Mindez azonban kevésbé kapcsolódik a szervezett sport fogalmához. A városi séták, közterületi futások, a kerékpározás, parkokhoz kapcsolódó szabadidő eltöltések családi, baráti vagy tággabb kisközösségeket szerveznek, de talán kevésbé számon tartottak nemcsak az – egyébként általában rossz – magyar sportstatisztikai rendszerben, de a helyi közgondolkodásban sincsenek jelen.

• Másrészt a város fejlett minőségi sportja és a **sportszórakoztatás**, a különböző versenyrendszerekben elért nemzetközi, országos sportsikerek meg sem jelennek a városi stratégiai anyagokban. A városban működő hivatásos csapatsportok

Hajrá Szombathely!

(labdarúgás, kosár-, kézi-, röplabda, vízilabda) közösség szervező erejével nem számolnak a hosszú távú elképzelések.

- A **turizmust** kitörési pontként határozza meg a területtel foglalkozó vonatkozó dokumentum. A hivatkozások alapján, úgy tűnik, ebben konszenzus van a városvezetők között. A turizmus jövőjét a kultúrával kötik össze a szakértők, de a dokumentumok szöveggörnyezeté és a jelen dokumentum elkészítése során folytatott konzultációk alapján azt kell mondani, a „kultúra” fogalmát szűken értelmezik a helyi döntéshozók, a testkultúra nem igazán része az értelmezéseknek. „A Szombathely jövőjét illetően konszenzus van abban a helyi véleményformálók és programalkotók széles körében, hogy a fejlesztés kulcsfontosságú területe, a város egyik lehetséges kitörési pontja a - a szó legtaggabb értelmében - a kultúra és az ezzel összefüggő turizmus. A két szféra tudatos és összehangolt működtetése a következő időszak fontos feladata lesz. Ennek fontos lépéseit jelenti a kulturális intézményrendszer reformja és a város turizmus stratégiájának elkészítése. Mindemellett fontosnak tartjuk a meglévő és kiemelt idegenforgalmi vonzeróval rendelkező létesítmények állagmegóvását, és lehetőség szerinti fejlesztését.”¹⁷

- A város turisztikai fejlesztéséhez a sport az **aktív turizmus adottságainak** kihasználásával tud hozzájárulni. Az aktív turizmushoz kapcsolódó tevékenységek önálló vonzeróval is bírnak, ugyanakkor

mint kiegészítő tevékenységeknek a komplex idegenforgalmi kínálat kialakításában jelentős választékbővítő szerepük van. A fontosabb irányok ezen a területen a szabadtéri mozgás és a kerékpározás.

- Amennyiben a városi vezetés valóban a további fejlesztések egyik meghatározó célpontjává teszi a sportolási lehetőségek kiszélesítését, minőségének javítását, akkor a szabadidős sport rekreációs, egészségügyi, gazdasági, szociális, reprezentációs funkciójával komolyan hozzá tud járulni Szombathely jólétéhez.

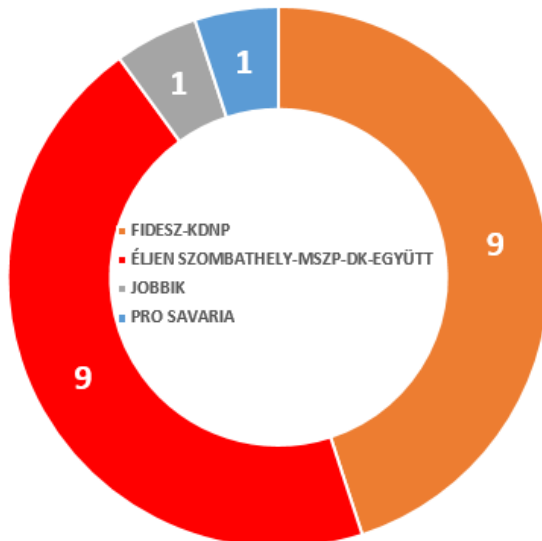
- A **sportszórakoztatás** adottságai kifejezetten jók a városban. Létesítményoldalról van közepes kapacitású multifunkciós rendezvénycsarnok, és több, jobb-rosszabb állapotban lévő létesítmény. Részben a lokális fejlesztési stratégiához kapcsolódóan, részben attól függetlenül jelentős fejlesztések folynak a városban (Haladás sportkomplexum, uszodafejlesztés, jégcsarnok építés). Van első osztályban játszó hivatásos futball és férfi kosárlabda csapat, több ígéretes másodosztályú csapat. A dobóatlétáknál folyó munka világszerte ismert, a birkózók hazai és nemzetközileg számon tartottak. Mindez kiváló lehetőséget nyújt szurkolók, eseménylátogatók városba vonzására.

- A **helyi politikai erőviszonyok** meglehetősen kiegyensúlyozottak. A 2014. évi Szombathely települési választás eredményei alapján felálló 20 fős képviselő testületben a két meghatározó politikai erő

¹⁷ Turisztikai megvalósíthatósági tanulmány 2012, 154-155.o.

Hajrá Szombathely!

azonos számú képviselőt delegál. A polgármester Dr. Puskás Tivadar, akit a FIDESZ-KDNP jelölt.

- A kiegyensúlyozott politikai erőtér azzal a kockázattal jár, hogy ha a sport területén nem sikerül alapelveket, eljárási szabályokat közmegegyezéssel meghatározni, akkor a sportügyek direkt politikai ügyekké válnak, először csak a jelentős, a város közösség egészét érintő ügyekben, és ha a politikai helyzet kiéleződik, akkor a legegyszerűbb önkormányzatot érintő sporttevékenység is politikai viták tárgya lehet. Tapasztalataink szerint ez a veszély közvetlenül érinti és jelent kockázatot a szombathelyi sportot.

- A sport kapcsolódási lehetőségei a Szombathely városmarketinghez

- A város által megcélzott célcsoportok számára kínált **szabadidős, sport-szolgáltatási csomagok**. Ezek lehetnek wellness szolgáltatások, sportolási programok, sportszórakoztatás, képzés (sporttáborok, edzőtáborok, stb.)
- A városmarketing egyes részelemeinek **sporttal való kiegészítése és „csomagban” való értékesítése**. A sportból származó bevételek összekapcsolása a városfejlesztéssel.
- A város **kapcsolatrendszerének fejlesztése a sport által**, a sportkapcsolatok használata a politikai érdekérvényesítésben.

A **sport beépítése a város arculatába** (fiatalság, dinamizmus, erő, teljesítmény, szépség, stb.) illetve a Szombathely által nyújtott előnyök, szolgáltatások népszerűsítése a sport által, a célcsoportok befolyásolása, meggyőzése az adott előnyök kihasználására és szolgáltatások igénybevételére.

Hajrá Szombathely!

Szombathely sportszervezeti rendszere

A szombathelyi sport adottságai, lehetőségei

- **A sport és rekreáció a modern magyar sport kezdetétől meghatározó funkciója** a városnak, olyan hagyomány, ami Szombathely kultúrájának szerves része.¹⁸ 1868. március 29-én alakult meg a Szombathelyi Torna Egylet, tehát 5 évvel később alakult, mint a budapesti Nemzeti Tornaegylet. Csarnoka 1000 négyszögöl területen épült. Az építési költség igen alacsony volt, az iparosok úgyszólván haszon nélkül dolgoztak. A tornaegylet keretében alakult meg a vívőkör. (1895. évben önállósultak a vívők, Szombathelyi Vívó Club néven.) A szombathelyi sportegyletek közül a korcsolyázó-egylet volt a következő, mely 1877-ben alakult.

- A sportéletnek igazi lendületet a kerékpár sport adta meg s nemcsak a megyében, de az egész országban a kerékpár sport népszerűvé válásában nagy szerepük volt a szombathelyieknek. A Pannonia kerékpáros-egylet 1892-ben alakult s már az első évben sikerrel szerepeltek a város sportolói a grazi versenyen. A Savaria kiczikli-klub 1893-ban, a szombathelyi kerékpáros-egylet 1895-ben alakult meg. A két első egylet 1893-

ban közösen alakította meg a Vasvármegyei sport-egyletet.

- Az 1912-ben alapított SzAK lett a szombathelyi labdarúgás zászlóshajója az első világháború előtt, kétszer is elnyerte a vidék legjobb csapata címet, a húszas évek második felében pedig létrehozta a Sabaria profiegyeletet, amely 1926 és 1932 igen sikeres klub volt. A hivatásos klub mellett igen intenzív volt az amatőr futballélet is, amelynek szervezeti kereteit a már említett SzSE-n kívül a Szombathelyi Vasas, a Szombathelyi Törekvés, a Szombathelyi KE és a Szombathelyi Haladás, mint a szombathelyi vasutasok klubja jelentették.¹⁹

- 1918 őszén alakult meg a Szombathelyi Vasutas Sport Egylet, rá egy évre pedig december 19-én a MÁV Haladás Dal- és Önképzőkörének Sport osztálya közgyűlésén döntés született arról, hogy a futball mellett az atlétikára, a teniszre és a tornára is kiterjeszti a szervezet a működését.²⁰ 1922 februárjában a közgyűlés megerősítette, hogy a futballcsapat – amelynek nevei: MÁV Műhely, Haladás Sport Osztály, MÁV Haladás voltak – kiválva az egyesületből önálló

¹⁸ A szombathelyi sport kezdetéről szóló leírás forrása: Dr. Huszár Pál: A sport Vasvármegyében. in: Dr. Sziklay János – dr. Borovszky Samu (szerk.): Magyarország vármegyéi és városai, 1898, Budapest, digitális változat: Arcanum Adatbázis Kft. 2004.

¹⁹ <http://www.ftcbaratikor.hu/2010/11/13/bemutatjuk-soros-ellenfelunket-szombathelyi-haladas/>
²⁰ <http://www.szombathely.hu/intezmenyek/sport/egyesuletek-klubok/haladas-vse.3395/>

Hajrá Szombathely!

életet él és az új neve: Szombathelyi Vasutasok Haladás Sport Egyesülete. A labdarúgók megnyerték az 1935/36-os másodosztályú bajnokságot, így a következő szezont már az első osztályban kezdhették.

- A második világháború után az ismert történelmi körülmények között a város sokszínű sportélete gyakorlatilag a Haladás VSE egyesületéletére szűkült. A rendszerváltás környékétől kezdve sorra alakultak a civil szervezetek, sportegyesületek, ma már újra sokszínű Szombathely sportjának szervezeti élete, több mint 200 sporttal foglalkozó szervezet szervezi a város sportéletét.

- A természeti környezet adottságai igen kedvező feltételeket jelentenek a szabadtéri (outdoor) sportolásra. Álláspontunk szerint az informális és formális sporttevékenységek jelentősen hozzájárulnak a város jól-létéhez.

- **A lokális sportpiac potenciális mérete** (város népessége) – a potenciális keresletet tekintve – országos méretekben **közepes méretű**. A piac méretét növeli a vonzáskörzet, a városban dolgozó, de nem itt lakók („ingázók”) magas száma.

- **Kedvező a jó városkörnyéki közlekedési infrastruktúra.** Egyrészt könnyen hozzáférhetővé teszi a sportszolgáltatásokat, másrészt tovább szélesíti a sportpiacot. Az a tény pedig, hogy 2016. ősztől Budapestről autópálya–autóúton közlekedve érhető el a város, az országban belüli sportturizmusnak teremt kedvező lehetőséget.

- **Ellentmondásos hatást gyakorol a sportpiac működésére a városi népesség demográfiai, szociális gazdasági összetétele.** Az idősök számának növekvő aránya és viszonylag alacsony fizetőképessége szűkíti a lehetőségeket, ugyanakkor a város fiatalabb, aktívabb, iskolázottabb csoportjai az átlagnál kedvezőbb lehetőséget teremtenek a sportszolgáltatók számára.

- A közoktatási intézmények, hallgatók száma lehetőséget kínál a lokális sportpiac számára. A gyerekeknek óriási a mozgásigénye, a fizikai aktivitás terén „lehet számítani rájuk”: **megfelelő sportfoglalkozással a sporthoz köthető a gyerekek**, erre szívesen áldoznak a fizetőképes családok.

- A mindennapos kötelező testnevelés fokozatos bevezetése jelentős humán és tárgyi infrastruktúrát igényel. Ez jelenleg csak részben adott Szombathelyen, de – pozitívan megközelítve – más oldalról ez újabb lehetőség a sporttal foglalkozó civil és üzleti szervezetek számára: sportot lehet, mert sportot kell „csinálni”.

- **Az országos átlagnál kedvezőbb vállalkozói, gazdálkodói adottságok** mind a szabadidő (vállalati sport), mind a látványsportokban (potenciális szponzorok, mecénások, páholybérlők) elvileg kedvező környezeti adottságnak számítanak – ha a sport megfelelő szolgáltatókat tud kínálni ezen potenciális fogyasztóknak.

- A városban rendelkezésre állnak sportolásra, fizikai aktivitásra alkalmas

Hajrá Szombathely!

parkok, játszóterek, szabadtéri létesítmények, tervben és kivitelezési szakaszban van ezek számának növelése, minőségük javítása. A városban országos versenyek megrendezésére alkalmas sportaréna és rendezvénycsarnok található. Ugyanakkor **a szombathelyiek számára részben hiány mutatkozik a szervezett sport, sportszolgáltatások számára alkalmas fedett tér területén.** Hiányoznak azok a minőségi sportterek, ahol sportvállalkozások minőségi szabadidős és látványsport szolgáltatásokat kínálhatnának.

- A városban folyó nagy sportlétesítmény fejlesztések orvosolhatják a gondot – a választott sportstratégia függvényében. A létesítmény helyzet ugyanis nagyban befolyásolja az üzleti sportszolgáltatásokat kínálókat számát, összetételét. **A városban két országos jelentőségű hivatásos sportszervezet, fél tucat ebbe az irányba tartó egyszakosztályos egyesület és egy részben hivatásos nagyegyesület működik.** Ezen szervezetek jellemzően inkább az **elitsportra és annak általános szakképzésére (utánpótlás-nevelés) koncentrálnak, kevésbé tevékenykednek valódi sportszolgáltatóként.** A sport állami erőforrásokkal való erőteljes ellátása szélesíti a lehetőségeket és gyengíti a vállalkozói motivációkat, a pénzgazda-

ságban nélkülözhetetlen üzleti gondolkodást és magatartási minták kialakulását, megszilárdulását.

- A szombathelyi sport szervezeti rendszere a magyar sport felépítésének megfelelően **civil (NGO) és helyi önkormányzati (GO)** alrendszerekre külön el. A lokális NGO, a szervezett helyi sport az országos sportszövetségeken keresztül kapcsolódik a magyar sport vérkeringésébe.

- A sportolás megszervezésével sportgazdaságilag négy jól elkülönülő „intézményrendszer” foglalkozik.

- **Nem szervezett szabadidős sport**, amelyik vagy fizet a sportolásért (belépőt vagy létesítményhasználati díjat) vagy egyáltalán kapcsolatba se kerül a sportpiaccal (informális sport)

- **Sportszervezeti keretek között folyó szabadidős sport**, egyesületi vagy vállalkozási formában működő szervezetek

- Iskolai testnevelés keretében illetve sportkörökben és/vagy, iskolán kívül megszervezett **diák- és gyermeksport.**

- Vállalkozásként és/vagy egyesületi keretek között előállított **sportszorkoztatás**, ahol meg kell fizetni mások sportolásának megtekintését.

Hajrá Szombathely!

A szombathelyi sport civil alrendszere

1. Informális sport, fizikai aktivitás

- Mint arra utaltunk a természeti adottságok kiváló feltételeket teremtenek a szombathelyiek számára, hogy aktív szabadidő eltöltésként, testmozgásként vagy akár a szervezett kereteken kívül sportoljanak, végezzenek rekreációs tevékenységet. **Szombathelyen hagyományai vannak a parkfutásnak („kocogás”), a szabadidős kerékpározásnak, rekreációs sétának.**

- Ezen szabadidős tevékenységek zöme formálisan meg sem jelenik a sportpiacon (informális sport), természetesen a sportstatisztika sem tartja számon azokat. Pontos felméréseink nincsenek ennek méreteiről, de az elemzések és a beszélgetések alapján a széles értelemben vett **szombathelyi sportkultúra részének kell tekintenünk a szabadidős-informális sportot és fizikai aktivitást.**

- A városban **számos lehetőség** van informális sportot végezni

- Parkerdei futó - és tornapálya,
- Csónakázótó
- Söptei úti sportpályák
- köztéri-lakóövezeti szabadtéri sportpályák.

- A nem szervezett fizikai aktivitás lehetőségeit erőteljesen bővíteni kívánja a város. Jó példa erre a már korábban

említett „TOP 6.3.2 Zöld város kialakítása” pályázat a Sportliget fejlesztésére, aminek keretében

- kispályás labdarúgó pályák, piknik övezet,
- tenispályák, karbantartó udvar
- kosárlabda pályák kiegészítő párlánkokkal
- központi tér épületekkel: szolgáltató ház és fedett-nyitott esőbeálló - játszóhely épület
- játéktér, pihenőkert, mászófal felnőttek, serdülők, idősebbek számára
- fitness-szabadtéri tornapálya, „kocogó kör”
- multifunkcionális görkorcsolyapálya lelátóval jönnének létre.²¹

2. Szervezett szabadidős sport

- A szabadidős sport másik része jól beazonosítható, egyes esetekben formálisan is szervezett, valamilyen szinten az önkormányzat által és/vagy civil szervezetek által rendezett, támogatott szabadidős sportesemények.

- A Szombathelyen bejegyzett civil szervezetek 30%-a, összesen 211 szervezet, sporttevékenységgel foglalkozik, 11 diáksport szervezet, a többi általános sporttevékenységet szervez. Ezek között magas számban található oktatási tevékenységű, kulturális, egészségügyi és

²¹ Előterjesztés Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének 2016. június 9-i ülésére. Ja-

vaslat a „TOP 6.3.2 Zöld város kialakítása” pályázat keretében a Sportliget fejlesztésére vonatkozó tanulmányterv jóváhagyására

Hajrá Szombathely!

szociális szervezet is. Az egyéb, többcélú szervezetek hányada eléri a 15%-ot.²²

- A város egyesületi jellegű szabadidősportjának szervezése és lebonyolításában a Szombathelyi Szabadidősport Szövetség vállal meghatározó szerepet. A szövetség 11 sportágban szervez, rendez versenyt, bajnokságokat, kupákat a város lakosai részére. Legnépszerűbb a kispályás labdarúgás, évente több, mint 90 csapat versenyez ebben a sportágban. Népszerűek a különböző futóversenyek, kerékpáros rendezvények, különböző teke bajnokságok, tenisztornák, sakk- és korcsolya versenyek.

- A városban természetesen az üzleti típusú szabadidős sport is jelen van, jellemzően a fitness szegmensben (Lady Fitness Stúdió, Home Fit, Energy Fitness, Elite Személyi Edző Stúdió és Életmód Központ, Progy, Galaxy Fitness, Aerofitness Club, Öntöde Sportcentrum). Az önkormányzat tulajdonában és Önkormányzat által alapított gazdasági társaságok vagy más (sport)szervezetek kezelésében levő létesítmények lévő létesítmények is számos (fizetés) sportszolgáltatást, sportolási lehetőséget kínálnak.

- A szabadidős sport sajátos szegmense az egyetemi sport. A város ad otthont a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjának. Az egyetemen igen élénk sportélet folyik, és

a Berzsényi Dániel Pedagógusképző Kar sport- és rekreációs tárgyakat hallgató diákjai a város sportéletének szervezésében is aktívan kiveszik a részüket. Az egyetemi sport elsődleges színterei az egyetem sportlétesítményei.

3. Iskolai és iskolán kívüli testnevelés

- A 18 év alatti gyerekek sportolása sokban kötődik a nevelési intézményekhez (óvoda, alap- és középfokú iskola). A magyar közoktatásban jelentős változások mentek végbe. A tanulmányírás időszakában még nem mindig teljesen világos a feladatrendszer és a munkamegosztás a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és az önkormányzatok között, de **az önkormányzatok bizonyos felelőssége a fiatalok egészségmegőrzésében továbbra is fennáll.** A sport szempontjából a legnagyobb változás a fokozatosan bevezetni kívánt mindennapos kötelező iskolai testnevelés. A feltételrendszer kialakításában az önkormányzatnak mindenképpen szerepet kell vállalnia – de ez egyben lehetőséget is teremt az önkormányzat társadalmi céljainak megvalósítására.

- A csökkenő gyerekszám egyik oldalról, a TAO-támogatások és a hivatásos sport népszerűsége másik oldalról (például az igazán tehetséges labdarúgók játékjoga már igen fiatal korban több millió euróért értékesíthető), arra ösztönzi a sportpiac szereplőit, hogy már **igen fiatal korban kutassák fel a fiatal**

²² Szombathely Megyei jogú Város Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfej-

lesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012 (XI.8) kormányrendelet szerinti Megalapozó vizsgálata. 2014 45. oldal

Hajrá Szombathely!

tehetségeket. Ha ez jól szabályozott keretek között történik, sokat profitálhat belőle a közösség is. Már óvodás korban elkezdődnek a felmérések és kiválasztások.

- Az általános iskolákkal kapcsolatos diáksport színterei:

- Tanórai testnevelés
- Iskolán belüli háziversenyek, bajnokságok
- Városi versenyrendszerek
- Diákolimpia

- Szombathelyen a 2011/2012. tanévben közel 14 000 (6276 általános iskola + 7689 középiskola) diák tanult nappali tagozaton az általános, és középiskolákban. Éves szinten körülbelül 9-10 ezer diák sportol a különböző diáksportos rendezvényeken.²³

- Meghatározó jelentőségű sportlétesítmények (elsősorban tornatermek):

- Paragvári Utcai Általános Iskola tornatermei,
- Oladi Általános Művelődési Központ sportlétesítményei,
- Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium Gépipari Szak-középiskolája tornaterme,
- Nagy Lajos Gimnázium tornaterme,
- Kanizsai Dorottya Gimnázium tornaterme

- A sportolási szokásokról és a feltételekről alkotott véleményekről a 2015.

évi ifjúságkutatás szombathelyi részadatai adnak némi eligazítást.²⁴ Ezek szerint:

- A sportolási lehetőségekkel a megkérdezettek több 80%-a elégedett (többnyire illetve teljes mértékben).

- Hasonló a helyzet a sportrendezvényekkel, bár a válaszadók bő negyede nem tud véleményt mondani, ugyanakkor a véleményt nyilvánítók körében a megítélés jó, a pozitív válaszok aránya meghaladja a 80%-ot.

- A 13-30 évesek szabadidő mérlegében a sportolásnak nagy szerepe van. Megfigyelhető az a tendencia, miszerint az életkor emelkedésével, a tevékenységszerkezet átalakulásával csökkenő arányt mutat, de a legalább alkalmanként sportolók aránya a legkevesbé sportoló aktív korúak körében is meghaladja az 50%-ot.

- Az általános iskolások körében arányaiban legmagasabb a sportegyesületi tagság, csaknem minden második 7-8. osztályos tanuló tagja valamilyen sportkörnek. Ez az arány a középiskolai tanulók közt alig haladja meg az egynegyedet, az egyetemisták között nem éri el a 15 %-ot, az aktív keresők között csak minden tízedik tartozik valamely sportkörhöz.

4. Minőségi és hivatásos sportot szervező szervezetek

²³ uo. 163-166. oldal

²⁴ Millennium Intézet Alapítvány: Törd meg a csendet! Ifjúságkutatás Szombathely 2015, Kutatási összefoglaló, 2015.

Hajrá Szombathely!

- **Szombathelyi Swietelsky-Haladás.** A Szombathelyi Haladás 1919-ben alakult meg. A csapat 1936-ban mutatkozott be az első osztályban 2008-tól folyamatosan az első osztály tagja. Legnagyobb sikere egy magyar bajnoki bronzérem (2008/2009), valamint három Magyar Kupa ezüstérem (1975, 1993, 2002). A csapat hivatalos színei a zöld és a fehér, a Rohonci úti stadion építése miatt jelenleg a mérkőzéseit Sopronban rendezik. A csapatot a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. üzemelteti, amiben a törzsbetétek 16,45%-val az Önkormányzat rendelkezik.

- **Falco-Trend Optika KC Szombathely.** Az 1980-ban alapított klub 2008/2009-ben nyerte el férfi kosárlabda első osztályú bajnoki címét. 1998/1999 és 2011/2012-ben ezüst-, 1999/2000 és 2001/2002-ben bronzérmes szerzett. A csapat hazai mérkőzéseit a 3500 férőhelyes Arena Savariában rendezik, melyekre a 2015/2016-os bajnoki idényben átlagosan 1740 néző váltott jegyet. Ez a nézőszám a férfi kosárlabdát tekintve a negyedik, a látványsportágakat összesítésében nézve a 18. legmagasabb átlagos nézőszám volt. A Falco KC a 2015/2016-os szezonban a 7. helyen végzett, míg a tanulmányírás időpontjában a 10. helyen áll. A csapatot üzemeltető társaság a Falco KC Szombathely Kft., ami 100%-ban önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság.

- **Szombathelyi MÁV Haladás Vasutas Sportegyesület.** „A Haladás VSE Szombathely és egyben Vas megye legnagyobb sportegyesülete, mely 14 sportági szakosztályt működtet, hozzávetőleg 768 sportolót foglalkoztat, melyből 510 utánpótlás korú versenyző, akikkel 43 edző dolgozik. A Haladás VSE mintegy 100 éve Vas megye legnagyobb sportegyesülete. A szakosztályok általános feladata a minőségi utánpótlás nevelés.”²⁵ A Haladás VSE által üzemeltetett szakosztályok a következők: asztalitenisz, atlétika, birkózás, futsal, kézilabda, ökölvívás, röplabda, sakk, sporttánc, súlyemelés, tenisz, labdarúgás, tájfutás, torna.

- A Haladás futsal szakosztálya és elsőosztályú csapata a megalakuláskor egy baráti társaságra épült. A 2010/2011-es szezonban mutatkozott be a versenyrendszerben, a jelenleg Swietelsky-Haladás VSE néven szereplő csapat. A meggyőző bemutatkozás – megnyerték az NB II. nyugati csoportját, ráadásul imponáló mérleggel (19 győzelem, 3 döntetlen, 2 vereség) – nyilvánvalóvá tette, hogy a csapat újabb szintet visz a sportág Szombathely életébe. A csapat erejét az elmúlt két évben az első osztályban megszerzett bronzérem jelzi. A futsal rövid idő alatt nagy népszerűsége tett szert Szombathelyen, amit mutat a nagyszámú lelkes

²⁵ szombathely.hu (2016): Egyesületek, klubok – Haladás VSE, letöltés helye:

<http://www.szombathely.hu/intezmenyek/sport/egyesuletek-klubok/haladas-vse.3395/>

Hajrá Szombathely!

szurkolótábor is. Emiatt a Haladás munkacsarnoka elérte befogadóképességének határát, így az NB I-es bajnokságban már az Aréna Savariában játszotta hazai mérkőzéseit a futsal csapat. A legmagasabb nézőszám 1200 fő körüli volt, és a mérkőzések zömén átlagban 600-700 néző biztatja a csapatot, függetlenül az eredményességtől. A szakosztály nemcsak mérkőzést nyújt a szurkolóknak, hanem színes, akár családi programot (félidőben érdekes előadásokkal: táncok, bemutatók).²⁶

– A Haladás VSE labdarúgó utánpótlás szakosztályának két fő feladata van. Egyrészt a szabadidősportban nyújt kínálatot, főleg a gyermekek számára, hogy minél több gyerek sportolhasson, kezdhesen el egyesületben sportolni és szabadidejét hasznosan, szervezett, igényes keretek között tölthesse el. Több korosztállyal foglalkoznak a szakmailag felkészült edzők, és minden korcsoportban nagy létszámú gyerek játszik. Másik fő feladata a tehetségek kiválasztása, képzése és gondozása. A klub fennállása óta számtalan válogatott és NB I-es játékost nevelt ki és adott a felnőtt csapatnak is. Az egyesület indít csapatokat az U6-U7, U8-U9, U11, U12, U14, U15, U16, U17, U19-es korosztályokban is.

– A Veréb István vezette birkózószakosztály ma Magyarország meghatározó egyesülete a spotágban. A taglétszám ma a félszázhoz közelít. A klub sportolói 1991 óta 27 világermet és 260 magyar bajnoki címet szereztek. A legeredményesebbek Hatos Gábor, aki 2012-ben olimpiai bronzérmert szerzett. A 2016-os nyári olimpián a Haladás VSE birkózója, Ligeti Dániel a szabadfogásúak 125 kg-os súlycsoportjában a 7. helyen végzett. Wittmann Kristóf - szintén szabadfogásban – a nehézsúlyúak között junior világbajnoki bronzérmert és magyar egyetemi bajnoki címet szerzett.

– A Haladás sakk szakosztálya az magyar NB1-ben indít csapatot, az egyesület leghíresebb sakkozója a jelenleg felnőtt válogatott kerettag Rapport Richárd. Rapport az ország legjobb sakkozója, a világranglistán a 25. helyen áll.

– Az egyesület 70 éve indított női röplabda szakosztályt, évtizedekig szerepeltek a csapatok eredményesen az első osztályban. A csapat megnyerte az NBII 2015/2016-os idényének alapszakaszát.

– A női kézilabda szakosztály viharos időszakon van túl, 2016 nyarán újjá kellett szervezni. Jelenleg a csapat a másodosztályban szerepel.

²⁶ futsal.haladasvse.hu (2016): Bemutatózás, letöltés helye: <http://futsal.haladasvse.hu/index.php/bemutakozas>,

Hajrá Szombathely!

• **Dobó Sport Egyesület.**²⁷ „Szombathelyen 1964-ben kezdte meg működését egy dobócsoporthoz (kalapácsvetés, diszkoszvetés, súlylökés) Németh Pál mesteredző irányításával. Az első években a Szombathelyi Sport Egyesület (SZSE) keretében, majd a csoport növekedésével a Haladás VSE színeiben. 1993-ban a dobóatléták egy jelentős része az újonnan alakult SZAC'93-ba igazolt. A SZAC'93 1996-ban szűnt meg, jogutódja a Szombathelyi DOBÓ SE lett. Az egyesület első elnöke Nyíri Péter lett, majd visszavonulása után 2003-tól Horváth Vilmos viszi tovább a klub ügyeit.”

– A Dobó SE színeiben olyan világszintű atléták versenyeztek, mint Gécsek Tibor (Európa-bajnok, Eb-ezüstérmes, olimpiai 4., 6., 7. helyezett, kétszeres világbajnoki bronzérmes), Németh Zsolt (kétszeres olimpikon, **világbajnoki** második, főiskolai világbajnok, Európa-Kupa győztes). Továbbá Annus Adrián, Fazekas Róbert, Kiss Szilárd, Dívós Katalin (világbajnoki 4. helyezett, Európa-bajnoki 5. helyezett). Ezen hat sportoló mind a Dobó SE színeit képviselte a 2000-es nyári játékokon, ami kiemelkedő teljesítmény egy sportegyesülettől.

– A klub jelenlegi leghíresebb atlétája a 2012-es londoni olimpia baj-

noka, a 2008-as pekingi olimpia negyedik helyezetteje, kétszeres Európa-bajnok, kétszeres VB ezüstérmes, Pars Krisztián kalapácsvető.

– Utánpótlás téren is komoly eredményeket ért el az egyesület, hiszen Halász Bence, Horváth József és Kéri Andrea ifjúsági világbajnokok, Szabó Dániel ezüstérmes, Németh Noémi és Németh Kristóf pedig utánpótlás Európa-bajnokok lettek.

• **Viktória-Trend Optika FC.** Az NB I-es női labdarúgócsapatot 1993-ban alapították. Kétszeres magyar bajnok (2003/2004, valamint 2008/2009), hatszoros ezüst-, négyszeres bronzérmes illetve kétszeres Magyar Kupa győztes (2008, 2009 és 2011) csapat. A tanulmányírás időpontjában a csapat az alapszakasz második helyén áll.

• **Szombathelyi Egyetemi Sportegyesület.**²⁸ Az egyesület egyidős az anyaintézménnyel, 1959-ben alakult. A sportszakmai munka szorosan összefügg a tanár és tanítóképzéssel, valamint gyakorlati műhelye az edzőképzésnek. Az egyesület szervezeti felépítése alkalmazkodik a hallgatók igényeihez, a SZOESE széles szakosztályi palettát és sokoldalú rekreációs és szabadidősport kínálatot tart fent a 2500 hallgatót képző Savaria Egyetemi Központ bázisán, 12 versenyszakosztállyal és számos sportcsoporttal működik. Az egyesület nagy

²⁷ Szombathelyi DOBÓ SE Facebook oldala, letöltés helye:

<https://www.facebook.com/pg/Szombathelyi->

DOB%C3%93-SE-

277172522298809/about/?ref=page_internal

²⁸ szoese.hu (2016): Bemutatókozás, letöltés helye: <http://www.szoese.hu/hu/>

Hajrá Szombathely!

szakosztályi struktúrát működtet és aktívan közreműködik a magyar felsőoktatási diáksport színvonalának emelésében, a hallgatók sportos életmódjához szükséges feltételek megteremtésében. Az elmúlt években több MEFOB és UNIVERSITAS verseny regionális és országos döntőit rendezték meg. Az egyesület által üzemeltetett szakosztályok az alábbiak: asztalitenisz, atlétika, férfi kézilabda, női kosárlabda, női röplabda, férfi röplabda, női torna, férfi torna, labdarúgás, szabadidősport, triatlon.

- **Szombathelyi Kézilabda Klub és Akadémia.** A Student Comfort KUK és a Szombathelyi Sportiskola együttműködésével olyan utánpótlásbázis alakult ki Szombathelyen, ami országos szinten ismert, a csapatok rendszeres résztvevői a korosztályos országos döntőknek, jelentősebb hazai és külföldi utánpótlás tornáknak. Az egyesületnél a bajnoki rendszerben versenyző csoportokban 298, az iskolarendszerű oktatásban 422 fővel foglalkoznak 2016-ban.²⁹ Céljuk az iskolai képzésen keresztül a lehető legtöbb gyerekkel megszerettetni a sportágot. A klub elindította „Szivacskezilabda az óvodában” nevű programját, ahol a legfiatalabbakkal szeretnék megismertetni a labdajáték szépségeit. Az iskolai program által a délelőtti órák menetébe is beágyazzák a kézilabda oktatását, így a délutáni edzéseken még hatékonyabb munka folyhat. A Szombathelyi KKA felnőtt csapata – csakúgy, mint

a Haladás VSE női kézilabda csapata – az NB I/B. nyugati csoportjában versenyez, 7 forduló után a második helyen állt.

- **Aligátor Vízilabda Utánpótlás Sportegyesület.** A klub azzal a céllal jött létre, hogy a szombathelyi ifjúságnak egy újabb területet biztosítson az egészséges testi és szellemi fejlődése érdekében. Az egyesület tisztségviselői kizárólag társadalmi munkában végzik a feladatukat, ezt az alapszabályukban is rögzítették. Fő céljuk a bajnokságokon való sikeres szereplés mellett, a mai fiatalság egészséges fejlődésének elősegítése a napi sportolással. Ugyanakkor az egyesület a későbbiekben szeretne eljutni a felnőtt első osztályig, de ezt a célt elsősorban a saját nevelésű játékosokkal szeretnék elérni. 2004 októberében indult be, az országban elsőként, a vízilabda utánpótlás nevelés iskolai keretek között, 2016/2017-es tanévtől már a 13. évfolyam kezdte meg tanulmányait. A 2013-2014-es tanévtől, szintén felmenő rendszerben, a Brenner János általános Iskolában is elkezdődött a vízilabdás oktatás. Az egyesületben az utánpótláskorú gyerekek száma közel 200 fő, ebből igazolt sportoló 162 fő.³⁰

- **Szombathelyi Pingvinek Jégkorong Klub.** A klub 1991-ben alakult meg. Utánpótlás csapatai a Magyar Jégkorong Szövetség versenyrendszerében szerepelnek. Az egyesület csapatai szerepeltek már az OB II. osztályában, a Medicor

²⁹ Szombathelyi Kézilabda Klub és Akadémia (2016): Egy összetartó csapat – kiadvány.

³⁰ aligator.hu (2016): Történet, letöltés helye: <http://aligator.hu/hu/egyesulet/tortenet/>

Hajrá Szombathely!

Magyar Kupában, a Magyar Amatőr Jégkorong Bajnokságban is. A klub a jégkorongon kívül az InLine sportágban is versenyez, amely egy görkorcsolyás, terebben űzött verziója az eredeti sportágnak.³¹

- A szombathelyi látvány-csapatsportágak számára befolyt TAO támogatások nagyságrendje.

- A Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. a 2014. évben személyi jellegű ráfordításra 22,7 millió Ft, előfinanszírozással megvalósítandó tárgyi eszköz beruházásra és felújításra 3,6 millió Ft, míg alapképzéssel összefüggő feladatokra 850 ezer Ft összegű TAO-támogatáshoz jutott, ez összesen 27,2 millió Ft-ot jelentett. A 2015. évben személyi jellegű ráfordításra 24,4 millió Ft, tárgyi eszköz beruházásra és felújításra 103,4 millió Ft, míg általános képzéssel összefüggő feladatokra 779 ezer Ft összegű TAO-támogatást kapott, amely összesen 128,6 millió Ft-ot tett ki.

- A Szombathelyi MÁV Haladás Vasutas Sport Egyesület 2015-ben személyi jellegű ráfordítás céljára 12,9 millió Ft, míg utánpótlás-nevelési feladatainak ellátására 64,2 millió Ft összegű TAO támogatást kapott, amely összesen 77,2 millió Ft-ot jelent.

- A Falco KC Szombathely Sportszolgáltató Kft. a 2015. évben személyi jellegű ráfordításokra 1,5 millió Ft, utánpótlás-nevelési feladatok ellátására pedig 27 millió Ft, azaz összesen 28,5 millió Ft összegű TAO-támogatásban részesült.

- A Viktória Football Club Szombathely 2016-ban utánpótlás-nevelési feladatainak ellátására 18,8 millió Ft összegű TAO-támogatásban részesült.

- A Szombathelyi Egyetemi Sportegyesület kosárlabda szakosztálya 2015-ben utánpótlás-nevelési feladatainak ellátására 15,7 millió Ft összegű támogatásban részesült, míg ugyan ezen jogcímen 7,7 millió Ft összegű támogatást szerzett az egyesület kézilabda szakosztálya. 2016-ban a kosárlabda szakosztály számára az alábbi összegekben érkezett TAO támogatás: 1,5 millió Ft személyi jellegű ráfordításra, 5,8 millió Ft illetve 28,4 millió Ft tárgyi eszköz beruházásra, felújításra (nem ingatlan-ingatlan célú felhasználás), valamint 16,9 millió Ft utánpótlás-nevelésre (ezek összesen: 52,7 millió Ft). A kézilabda szakosztály ugyanebben az évben személyi jellegű ráfordítás céljára 2,4 millió Ft, valamint utánpótlás-nevelési feladatainak ellátása céljára 7,9 millió Ft összegű TAO támogatásban részesült (összesen: 10,2 millió Ft).

³¹ pingvinekhoki.hu (2016): Címlap, letöltés helye: <http://www.pingvinekhoki.hu/>

Hajrá Szombathely!

– Az Aligátor Vízilabda Utánpótlás Sportegyesület 2015-ben 181 millió Ft TAO támogatást szerzett, amelyből személyi jellegű ráfordításra 6,2 millió Ft, tárgyi eszköz beruházásra 114,5 millió Ft, utánpótlás-nevelési feladatokra 60 millió Ft, szakképzéssel összefüggő feladatokra 201 ezer Ft összegű támogatást kaptak. 2016-ban személyi jellegű ráfordításra 8,5 millió Ft, nem ingatlan célú tárgyi eszköz beruházásra 1,2 millió Ft, utánpótlás-nevelési feladatok ellátá-

sára 103 millió Ft, szakképzési feladatokra 84 ezer Ft, míg versenyzetetésre 1,3 millió Ft összegű TAO támogatást kaptak (összesen 114,2 millió Ft).

– A Szombathelyi Pingvinek Jégkorong Klub 2015-ben összesen 8 millió Ft összegű TAO támogatásban részesült, amelyből 1,5 millió Ft tárgyi eszköz beruházás, 6,4 millió Ft utánpótlás-nevelési feladatok ellátása, míg 122 ezer Ft versenyzetetés jogcímen érkezett a klubhoz.³²

Az önkormányzati sport alrendszer

Szervezeti rendszer

• A helyi önkormányzat sport alrendszerében (LGO) formálisan a következő érintettek játszanak meghatározó szerepet:

- Képviselőtestület
- Jogi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága
- Polgármester
- Egészségügyi és Közszolgálati Osztály
- Köznevelési, Sport és Ifjúsági Iroda

• A jogszabályok és az önkormányzat rendelkezései által meghatározott sportfeladatokkal kapcsolatos fenntar-

tói, felügyeleti és más jogköröket a képviselő-testület, átruházott hatáskörben, a polgármester, valamint a **Jogi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága** gyakorolja. A Bizottság feladatai:³³

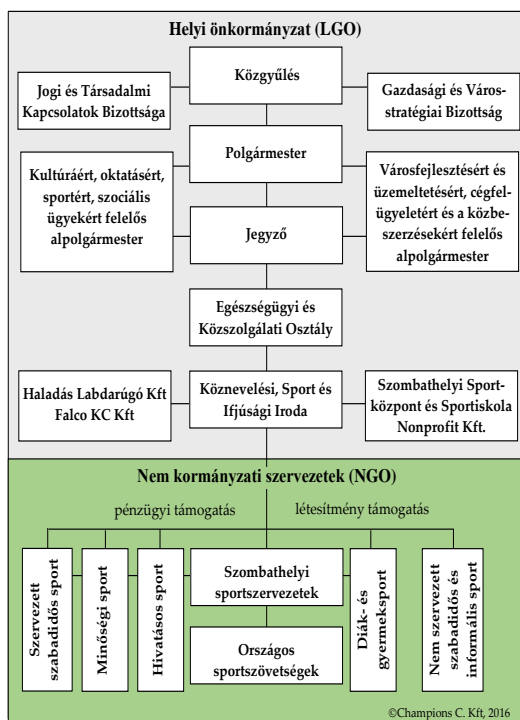
- Javaslatot tesz a helyi sportfeladatokra, azok fejlesztési célkitűzéseire, előkészíti a városi sportkoncepció tervezetét;
- Javaslatot tesz a diáksport, rekreáció, élsport, az utánpótlás-nevelés, természetjárás, sportturizmus fejlesztésének támogatási feltételrendszerére;
- Véleményezi a sporttal kapcsolatos önkormányzati döntések végrehajtásáról szóló beszámolókat, jelentéseket;

³² Az adatok a sportszervezetek honlapjairól összegyűjtött információk.

³³ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 34/2014.(XI.3.) önkormányzati rendelete Szombathely Megyei Jogú Város Ön-

kormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzatáról, melyet a 4/2015.(II.9.), a 12/2015.(II.27.), a 29/2015.(X.28.) és a 38/2015.(XII.15.) önkormányzati rendelet módosított

Hajrá Szombathely!

- Véleményezi a Közigyűlés napirendjére kerülő, a sport területét érintő előterjesztéseket;
- Véleményezi és javaslatot tesz az önkormányzat tulajdonában lévő sportlétesítmények hasznosítására, elidegenítésére;
- Javaslatot tesz a testnevelés és sport céljait szolgáló költségvetési előirányzat nagyságára, továbbá a költségvetési rendeletben megállapított támogatás felosztására, a városi sportegyesületek önkormányzati támogatására, és figyelemmel kíséri annak felhasználását;
- Javaslatot tesz az önkormányzati sport, és sport jellegű intézmények alapítására, megszüntetésére, átszervezésére;
- Javaslatot tesz sportrendezvények szervezésére, támogatására;

- Figyelemmel kíséri a városban működő sportszervezetek szakmai munkáját;
- Együttműködik a városi sportfeladatok végrehajtásában érdekelt más állami, társadalmi és egyéb szervezetekkel;
- Javaslatot tesz nemzetközi sportkapcsolatok létesítésére és azokat figyelemmel kíséri;
- Javaslatot tesz a város sportéletének gazdagítását szolgáló pályázatok kiírására;
- Kapcsolatot tart a sport területén működő sportegyesületekkel, sportszervezetekkel;
- Ellenőrzi és koordinálja az önkormányzati tulajdonrészrel rendelkező, sporttal kapcsolatos gazdasági társaságokban folyó szakmai munkát;
- Javaslatot tesz a szakterületén adományozható kitüntetések kapcsán a kitüntetettek személyére, valamint véleményezi a beérkezett javaslatokat;
- A Közigyűlés, a bizottságok, a polgármester, az alpolgármesterek és a tanácsnok kezdeményezésére szakvéleményt nyilvánít a sportot érintő kérdésekben;
- A döntésre hatáskörrel rendelkező bizottság jóváhagyása előtt véleményezi az önkormányzat által benyújtásra kerülő sportügyekkel kapcsolatos európai uniós és egyéb pályázatokat;

Hajrá Szombathely!

– Dönt a költségvetési rendeletben meghatározott kulturális és sport kiadások felhasználásáról.

• A Polgármesteri Hivatalon belül az **Egészségügyi és Közszolgálati Osztály Köznevelési, Sport és Ifjúsági Irodája** foglalkozik³⁴ a sport területére vonatkozó döntések előkészítésével és működik közre a végrehajtási feladatokban. Ebben a minőségében feladatai:

– Szakmai javaslatot fogalmaz meg a közneveléssel, ifjúsággal és diáksporttal kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges döntésekhez.

– Az osztályvezető irányításával közreműködik az irodát érintő köznevelési, ifjúsági, diáksporttal kapcsolatos előterjesztések előkészítésében; a döntések végrehajtásában, azok ellenőrzésében.

– Előkészíti a közneveléshez, az ifjúsághoz, a diáksporthoz kapcsolódó támogatási szerződéseket, a támogatás folyósításához szükséges intézkedést, továbbá figyelemmel kíséri a támogatott cél megvalósítását.

– Ellenőrzi a közneveléshez, az ifjúsághoz, a diáksporthoz kapcsolódó támogatási szerződésekhez benyújtott szakmai és pénzügyi beszámolókat a program és költségtervezet alapján.

– Figyelemmel kíséri a város köznevelési intézményeinek életét; az iskolai testnevelés és sport, a szabadidő-sport, a versenysport és utánpótlásnevelés területét a köznevelési törvényben és a sport törvényben meghatározottak szerint.

– Figyelemmel kíséri és koordinálja a Városi Diáksport Bizottság (VDSB), valamint a szakág-vezetők tevékenységét. Koordinálja a VDSB tagjainak négyévenkénti megválasztását.

– Segíti az iskolai sportkörök vezetőinek munkáját.

– Koordinálja a városi úszásoktatást, a jégpályahasználatot.

– Részt vesz a sporttal, egyesületi versenysporttal kapcsolatos feladatok előkészítésében, irányításában és szervezésében, valamint a nemzetközi sportkapcsolatok fejlesztésében, szervezésében.

– Közreműködik a város rövid- és középtávú sport koncepciójának, valamint sport rendeletének kidolgozásában.

– Figyelemmel kíséri a város területén működő sportszervezetek tevékenységét.

– Jóváhagyás előtt véleményezi a Szombathelyi Sportközpont és

³⁴ Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzata egységes szerkezetben a 79/2013.(II.28.) Kgy. számú, a 365/2013.(VI.19.) Kgy. számú, a 522/2013.(X.31.) Kgy. számú, a 629/2013.(XII.12.) Kgy. számú, a 55/2014.(II.27.) Kgy. számú, a

172/2014.(IV.24.) Kgy. számú, a 61/2015.(II.26.) Kgy. számú, a 402/2015.(X.22.) Kgy. számú, a 440/2015.(XII.10.) Kgy. számú, a 17/2016. (I.28.) Kgy. számú, valamint a 333/2016. (X.27.) Kgy. számú határozattal elfogadott módosításokkal.

Hajrá Szombathely!

Sportiskola Nonprofit Kft. alapdokumentumait.

– Figyelemmel kíséri a sport területét a sport törvényben meghatározottak szerint.

– Részt vesz az önkormányzat sportpolitikájának, sportkoncepciójának kidolgozásában, a célkitűzések megvalósításában.

– Figyelemmel kíséri a város nemzetközi kapcsolatainak a sport területét érintő területeit. Elősegíti új nemzetközi sport kapcsolatok kialakítását.

– Ellenőrzi a sportszervezetek részére adott támogatások felhasználását.

• A Szombathelyi Sportszolgáltató Nonprofit Kft. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 145/2009. (III.26.) Kgy. számú határozata alapján jött létre 2009.05.11-én a Szombathelyi Sportközpont jogutód nélkül megszüntetésével. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 465/2009.(X.8.) Kgy. számú a Szombathelyi Rajczy Imre Sportiskola megszüntető okiratát, a Szombathelyi Sportszolgáltató Nonprofit Kft. alapító okiratának módosítását, valamint az önkormányzat és a gazdasági társaság közötti közhasznúsági és feladat ellátási szerződését elfogadta. A Kft. új neve **Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság**.³⁵

³⁵ Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. Beszámolója 2013. I. félév gazdálkodásáról

– A gazdasági társaság egyik fő feladata az Önkormányzat tulajdonában lévő sportlétesítmények üzemeltetése, működtetése, karbantartása és lehetőségeihez mérten fejlesztése.

– Biztosítja a város fiatal tehetséges sportolóinak a szervezett keretek közötti sportiskolai foglalkoztatását,

– Elvégzi a területhez kapcsolódó szabadidős tevékenységek, versenyek, események megszervezését,

– Operatív háttérrel biztosít azoknak a szervezeteknek, szövetségeknek, társadalmi aktíváknak, akik a rendszer működésében nélkülözhetetlenek.

• Ennek megfelelően a tevékenységi területek

– Sportlétesítmények fenntartása, üzemeltetése

– Sportoktatás

– Sportinformáció (a Közgyűlés 286/2014 (VI.19.) Kgy, határozata alapján)

– Marketing, menedzsment

– Sportiskola.

• Ez túlmenően a társaság **konkrét sportszolgáltatói feladatokat** is ellát.³⁶

– A minőségi sport területén közreműködik az utánpótlás-nevelésben, közoktatási intézményekkel együttműködve részt vesz a tehetség kiválasztásban, az egyesületekkel közösen a tehetséggondozásban, a sportiskola keretében versenyeztet.

³⁶ Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. 2015. évi közhasznúsági jelentés

Hajrá Szombathely!

- A diákport területén az alapszintű, diákolimpiai és egyéb diákversenyekkel, diáktáborokkal túrázással kapcsolatos pénzügyi feladatokat lát el.
- Városi és/vagy város által támogatott UP rendezvényeket szervez, bonyolít le.
- Bemutatókat, nyílt napokat szervez.
- 2010 január 1-től a társaság működteti a **városi sportiskolát**, aminek kilenc szakága van: asztalitenisz, atlétika – futó, ugró, atlétika – dobó, korcsolya (rövidpályás gyors-, és jégkorcsolya), kosárlabda (leány, fiú), röplabda (leány), sakk, tenisz, torna (leány).³⁷
  - Ennek keretében fő feladata a sportiskolai rendszer fenntartása, fejlesztése, a minőségi sportolás lehetőségeinek kibővítése, a szakosztályok számára szakmai segítségnyújtás.
  - Jelenleg mintegy 500 fővel foglalkozik az intézmény, ezt a számot bővíteni szeretné a szervezet.
  - A szakmai munkát a 2015-ben a Sportiskolák Országos Szövetsége által alapított „Magyarország legjobb Sportiskolája” cím ezüstérme és

³⁷ uo.

³⁸ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 5/2016. (III.1.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2016. évi költségvetéséről melléklete.

az tény, hogy a sportiskolából 24 versenyző tagja a korosztályos vagy felnőtt válogatottnak.

- A társaság az elmúlt években kiegyensúlyozott gazdasági eredményekkel zár (2014-ben némi többlettel, 2015-ben minimális veszteséggel). 2015-ben bevételeinek 54,1%-a származott az Önkormányzattól, ami összességében és arányaiban is jelentősen több, mint a tervezett. Ennek valószínűleg a látványcsapatporthoz kapcsolódó bevételek elmaradása lehet az oka, amiből a tervek felét sem sikerült realizálni.

Önkormányzati sportfinanszírozás

- A város sport ágazati kiadásai³⁸³⁹⁴⁰ a 2015-ös évben 613,3 millió forintot tettek ki, amely kevesebb, mint 2014-ben (760,7 millió Ft) vagy 2013-ban (679,8 millió Ft). Ez a város összes kiadásának (16,4 milliárd Ft) 3,76%-a. A legjelentősebb mértékű támogatásban a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft.(141,6 millió Ft), valamint a FALCO KC Kft.(108,2 + 20,8 millió Ft) részesültek.

- A sportszervezetek támogatása 74,2 millió forint értékű volt, míg a sporttal kapcsolatos nagyrendezvényeké 61 millió forint. A Sugár úti Sport-

³⁹ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/2015. (III.4.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2015. évi költségvetéséről melléklete.

⁴⁰ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 5/2014. (III.5.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2014. évi költségvetéséről melléklete

Hajrá Szombathely!

centrum üzemeltetését az önkormányzat 65,3 millió forinttal segítette, míg a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. 50 millió forint értékű támogatásban részesült. A sportlétesítmények üzemeltetésére 30 millió forintot költöttek.

- További összegek kerültek kifizetésre a gyermek és ifjúsági sport, a Szombathelyi Szabadidő-sport Szövetség, a Dobó SE és egyéb egyesületek támogatására is.

- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának kiadásai 2012-2015 (tény) és 2016 (terv) között ezer forintban.

Év	Összes kiadás	Sport jellegű kiadás	Arány
2012	24 461 940	572 912	2,30%
2013	17 570 572	679 764	4,24%
2014	17 286 486	760 742	3,76%
2015	22 017 819	613 617	3,74%
Átlag	17 286 486	656 759	3,80%
2016*	16 427 203	552 100	3,36%

*terv

- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának sport jellegű kiadásai az összes kiadás átlagosan 3,84%-át teszik ki. A 2014-es évben volt kiemelkedően magas (4,24%-os) az arány. Legnagyobb összegben 2015-ben részesült a

sport az önkormányzati költségvetésből, ekkor 760,7 millió forintot fordítottak ilyen célú támogatásra.

- Összességében elmondható, hogy az önkormányzat által legnagyobb összeggel támogatott szereplők nem változtak az elmúlt négy évben. A támogatások legnagyobb részét rendre a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. kapja, majd ezt követően a két hivatásos csapatot üzemeltető vállalat, a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft., valamint a Falco KC Kft. részesül a forrásokból. Az éves sportjellegű kiadások rendre legalább 10%-a különböző sportszervezetek támogatására, illetve a Sugár úti Sportcentrum üzemeltetésére kerül kifizetésre. Fontos még kiemelni a különböző Nagyrendezvények és a HVSE számára elkülönített összegeket is. A gyermek és ifjúsági sport, a Szombathelyi Szabadidősport Szövetség, valamint a közösségi és szabadidős sportrendezvények támogatása, együttesen éri csak el az éves keret 5%-át.

- Az alábbi táblázat 2012-2015 között a zárszámadásból származó adatok alapján mutatja az önkormányzati sporttámogatását, a 2016-os adat terv.

Hajrá Szombathely!

Támogatott	2012 tény	2013 tény	2014 tény	2015 tény	2016 terv
Szombathelyi Sportközp. és Sportisk. NKft. támogatása	115 000	130 408	151 160	141 640	126 000
Gyermek és ifjúsági sport támogatása	14 670	24 400	24 540	22 660	25 000
Szombathelyi Szabadidősport Szövetség támogatása	8 000	8 000	8 000	12 000	12 000
Közösségi és szabadidős sportrendezvények támogatása	5 050	5 775	7 300	3 295	3 000
FALCO KC Kft. támogatása	64 084	76 569	86 409	108 163	105 000
FALCO KC Kft. veszteségpótlás	60 916	43 431	33 591	20 837	
Szhelyi Haladás Labd. és S..Kft támogatása	60 000	105 000	125 000	50 000	
Szhelyi Haladás Labd. és S..Kft támogatása célfeladat			25 000		
Haladás HVSE támogatása	73 700				40 000
Dobó SE támogatása	7 500	9 000	12 000	12 000	9 000
Viktória FC támogatása	3 000	5 500	3 000		4000
Sportszervezetek támogatása	25 621	109 045	78 330	74 216	20 000
Olimpiai reménységeket nevelő egyesületek támogatása	2 000	3 000	1 500	3 000	6 000
Sporttánc támogatása	4 000				
Önkormányzati sport kifizetések	911	889	854	1 085	600
Kiemelkedő sporteredmények jutalmazása	3 000	3 000	500	2 500	2 500
Nagyrendezvények	40 770	38 750	50 750	60 955	51 000
Sugár úti Sportcentrum üzemeltetéséhez kapacitás lekötés	84 690	67 463	91 317	65 266	55 000
Tartalék - egyéb sportkiadási tételek	0	0			
Létesítményüzemeltetés (HVSE)		40 871	54 991	30 000	25 000
VSA működtetés, Sugár u. Kiscsarnok teremhasználat		4 663			
Gyöngyöshermán-Szentkirály SE támogatása		500	500		
Kálmán László búcsúmeccs sportrendezvény		3 000			
Sportkarácsony			6 000		
Repülőklub támogatása				1 000	
Student Kézilabda Kupa				1 000	
SZAK támogatása				1 000	5 000
Városi Rekreációs Programok (SEK Sportegyesület)				3 000	3 000
Nemzetközi diákjátékok					5 000
Vívók támogatása					5 000
Sport ágazati tartalék					50 000
Összesen	572 912	679 264	760 742	613 617	552 100

A sport helyi szabályozása

• Bár nem tételes joganyag, de a sporttal kapcsolatos döntéseket – elvileg – a sporttal kapcsolatos hosszú távú elképzelések mentén szabályozza, felügyeli és támogatja a saját feladatrendszerében az önkormányzat.

• A város 2002-ben fogadta el a mai napig érvényes sportkoncepcióját. Hogy nem a legsikerültebb múról van szó, jól jelzi, hogy megalkotásától kezdve kevés hatást gyakorol az önkormányzat és azon keresztül a város sportjára. Már 2005-ben felülvizsgálatát és alapos átdolgozását javasolta egy bizottság⁴¹,

⁴¹ Dr. Gál László – Dr. Jakabházy László: Szombathely sportéletének és sporttámogatási

rendszerének szakértői vizsgálata, Szakértői Bizottság jelentése, kézirat, 2005. február 15.

Hajrá Szombathely!

2009-ben, majd 2015-ben készültek tervezetek egy új (módosított) sportkoncepció elfogadására – sikertelenül.

- Az érvényes sportkoncepcióval kapcsolatban nem kívánunk részletes elemzésbe bocsátkozni. Az most már történelem, hogy 2002-es koncepció mennyiben adott választ a kor kihívásaira. Az biztos, hogy az elmúlt 14 évben jelentősen megváltozott a nemzetközi és magyar politikai, gazdasági környezet, változott a város, átalakult a sport, egészen más a sport környezete, teljesen mások a kihívások, mint voltak 2001-2002-ben

- Nyilván azért készítettett előterjesztést Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése Jogi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága az 2016. április 19-i ülésére ajánlattételi felhívás kiírásának támogatására Szombathely Megyei Sportfejlesztési koncepciójának kidolgozásához, amit a testület el is fogadott – ezért készül ez a tanulmány.

- Hasonló a helyzet a 2002-ben elfogadott sportrendelettel is.⁴² A rendelet célja, hogy megalapozza és létrehozza Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata sportkoncepciójának megvalósításához szükséges feltételrendszert és szerkezeti keretet adjon a sport támo-

gatására rendelt összegek felhasználásának (1.§) Mivel a sportkoncepció eléggé ideje múlt, nyilván az annak a feltételrendszerét kialakítani kívánó építmény is homokra épül.

- A rendelet mögött meghúzódó gondolkodási és kiolvasható feltételrendszerre a következő fejezetben térünk ki.

Létesítmény feltételek

- A sport és szabadidős területek a város belső területein, egy helyen koncentrálódnak és a lakosságot elérhető távolságon belül kiszolgálják: Csónakázótó, Tófürdő, Termálfürdő, Haladás pálya, Sportliget, Kalandpark, Markusowszky úti sportpálya stb. Új fejlesztési lehetőségeket a már felhagyott (Szabadidő Központ, vagy Újperinti horgásztavak) vagy a jövőben kimerülő kavicsbányák jelentenek a délkeleti városrészekben (SZOKA kavicsbányák). A város sportlétesítményeit a tulajdonosi viszonyok alapján az alábbiak szerint lehet felosztani.⁴³

1. Az Önkormányzat kizárólagos tulajdonában és az Önkormányzat által alapított gazdasági társaságok kezelésében lévő létesítmények:
  - Sugár úti Sportcentrum,
  - Rohonci úti Sportlétesítmények,

⁴² Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2002. (III. 28.) önkormányzati rendelete a sportról. Módosította: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 42/2004. (X. 28.) önkormányzati rendelete; Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 21/2009. (X. 12.) önkormányzati rendelete; Szombathely

Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2015. (II. 9.) önkormányzati rendelete.
⁴³ Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Települészerkezeti Terve 314/2012 (XI.8) kormányrendelet szerinti Megalapozó vizsgálata. 2014 166-168. oldal

Hajrá Szombathely!

- Városligeti sporttelep,
  - Dolgozók úti sportliget,
  - VAOSZ tekepálya,
  - Kolozsvár utcai sporttelep,
  - Markusovszky utca 8. szám alatti terület (régí Városi strand)
  - Mújégpálya,
  - Tófürdő,
  - Fedett uszoda és Termálfürdő,
  - Szabadidőközpont,
  - Művelődési és Sportház,
  - Pázmány Péter krt.-i (volt Szent Györgyi Albert Középiskola) tornaterem.
2. Az Önkormányzat kizárólagos tulajdonában, de más (sport)szervezetek kezelésében levő létesítmények:
    - Illés Béla Labdarúgó Akadémia sportpályái,
    - Homok úti lőtér,
    - Oladi Futóvad lőtér,
    - Késmárk utcai tenispályák.
  3. Nem önkormányzati tulajdonú sportlétesítmények:
    - Nyugat–magyarországi Egyetem Savária Egyetemi Központ sportlétesítményei,
    - Király Sportlétesítmény,
    - Horváth Tekeklub,
    - Liget Bowling Club,
    - Juhász Gyula utcai bowling pálya,
    - Öntöde Sportcentrum,
    - Dózsa György utcai (volt Egészségügyi Főiskola) tornaterem.
  4. Az Önkormányzat kizárólagos tulajdonában, de a város oktatási intézményei kezelésében lévő, a város sportja szempontjából – méreteiknél fogva - meghatározó jelentőségű sportlétesítmények (elsősorban tornatermek):
    - Paragvári Utcai Általános Iskola tornatermei,
    - Oladi Általános Művelődési Központ sportlétesítményei,
    - Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium Gépipari Szakközépiskolája tornaterme,
    - Nagy Lajos Gimnázium tornaterme,
    - Kanizsai Dorottya Gimnázium tornaterme.
  5. Egyéb sportlétesítmények:
    - Parkerdei futó - és tornapálya,
    - Csónakázótó,
    - Söptei úti sportpályák,
    - köztéri-lakóövezeti szabadterei sportpályák.
      - A létesítmények kihasználtsága egész évben szinte 100%-os, télen létesítményhiány is felmerül. A létesítmények között akad olyan, melynek állapota nem, vagy alig felel meg az egyes sportágak üzéséhez.
        - Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 147/2011. (IV. 21.) határozatával elfogadta a város „Szombathely a XXI. század második évtizedében” című társadalmi-gazdasági programját. A stratégiai dokumentumban már megfogalmazásra került a Csónakázó tó, az Oladi Sportliget (Kalandváros II. ütem), a Fedett Uszoda, a Termál-fürdő és a Haladás pálya, azaz a **Szombathelyi Sport és Rekreációs Terület** összehangolt, a sport és a rekreációs célokat szem előtt

Hajrá Szombathely!

tartó fejlesztése. A Haladás pálya fejlesztésével kapcsolatban ezen túlmenően az is elfogadásra került, hogy a fejlesztést komplex terület-rehabilitációs terv alapján, az UEFA, az MLSZ előírásainak és a Haladás VSE (HVSE) igényeinek megfelelően kell végrehajtani.

- A Kormány 1896/2013. (XII. 4.) Korm. határozatával döntött a szombathelyi sportcélú beruházások megvalósításához szükséges intézkedésekről. A Kormány egyetértett a szombathelyi sportcélú beruházások megvalósítására irányuló beruházási programmal, amely

első ütemében a Szombathely közigazgatási területén fekvő, 3643/1 helyrajzi számú, Rohonci úti sporttelep megnevezésű területen a labdarúgó stadion helyén egy UEFA IV. kategóriájú labdarúgó stadion épül fel és a régi sportcsarnok helyén egy új multifunkcionális sportcsarnok épül fel; illetve azzal, hogy a környezetbeli területek érintett részén a programhoz kapcsolódóan infrastrukturális fejlesztések valósuljanak meg. Ez a döntés jelentősen változtatja meg a város sportját. Erre a harmadik fejezetben részletesen kitérünk.

Hajrá Szombathely!

Sportfejlesztési javaslat

Kihívások

1. Vezérelvek hiánya

- Mint a jelen tanulmány helyzet-
elemzésben részletesen bemutattuk, a
sportágazat helyi szabályozása, fejlesztése
nem önmagában való, nagyobb
rendszerek része, ráható erők eredője.
Különböző közösségek a sport más-más
funkcióját tarthatják adott helyen és idő-
ben számukra elsődlegesnek (egészség-
megőrzés, közösség-szervező erő, stb.),
és ennek megfelelően használják eszköz-
nek a sportot életük megszervezésében.

- Szombathelyen az elmúlt közel
másfél évtizedben számos koncepció, jö-
vőkép és szinte megszámlálhatatlan
nagy ívű fejlesztési terv, elképzelés szü-
letett. Ezeknek meglepően kis része fog-
lalkozott tételiesen a sporttal, ráadásul
alig akad, amelyik részletesebben foglal-
kozna a helyi sportszféra sajátosságai-
val. Átfogó, a sportot tágabb városi jövő-
képbe illesztő, avval harmonizáló cél-
rendszer megfogalmazóval pedig nem
találkoztunk.

- Nemcsak a mindennapi cselekvé-
seket megalapozó önkormányzati doku-
mentumokban, a gyakorlati munkában
sincs átfogó vezérleve, valós, tehát a
mindennapokban normaként szolgáló
értékrendszere a szombathelyi sport ön-
kormányzattal kapcsolatos döntési
rendszerében.

- Persze, teljes mértékben működő-
képes az önkormányzati munka, de az

elvek hiánya túl tágra nyitja a rögtönzé-
sek és a jogszerű, de nem feltétlenül jo-
gos egyedi érdekérvényesítések előtt az
ajtót, rontja a hivatali munka és ezen ke-
resztül a közpénzek helyi sportban való
felhasználásnak hatékonyságát.

2. A helyi sport túlpolitizáltsága

- Megfigyeléseink szerint a sportról
szóló önkormányzati döntésekben a
pártpolitikai szempontok a szakértői
gyakorlatunk tapasztalatai alapján meg-
fogalmazott „átlaghoz” képest erőtelje-
sebben vannak jelen. Ez normaként épül
be a városi sport érintettjeinek gondol-
kodásába; a városi sportszereplőkkel be-
szélgetve kihagyhatatlanul, és inkább
előbb, mint utóbb terelődik a szó a helyi
és az országos politika sportot meghatá-
rozó mivoltára.

- Természetesen nemcsak elismer-
jük, hanem kifejezetten fontosnak tart-
juk a politikai döntéshozók jogát arra,
hogy egyénileg és pártpolitikai szinten
megfogalmazzák és kinyilvánítsák elve-
iket, elvárásaikat a helyi sport közösségi
támogatásával kapcsolatban. A politikai
döntéshozatal helyi sportra gyakorolt
hatásának hatékonyságát azonban leg-
alább két tényező rontja.

- A politikai szempontok túl közel
kerülnek a sport megszervezésének
mindennapi gyakorlatához. Csak il-
lusztrációként említjük, hogy a Köz-
gyűlés Jogi és Társadalmi Kapcsolat-

Hajrá Szombathely!

tok Bizottsága feladatköréhez tartozik, hogy „figyelemmel kíséri a városban működő sportszervezetek szakmai munkáját”.⁴⁴ Nem gondoljuk, hogy így, ebben a formában megfogalmazva ez a testület feladata lenne. Ennél problémásabb, hogy számos egymástól független információ szerint, az érintett döntéshozók egy része az egymással versenyző sportszolgáltatók valamilyen mellett elkötelezett, és ez befolyásolja a döntéseiket. Amennyiben ezek az információk valósak, akkor a gyakorlat mindenképpen ellene hat a versenysemlegesség elvének.

– A politikai versengés azzal a veszéllyel fenyeget, hogy az önkormányzat rosszul látja el a feladatát a helyi sport területén. Ha minden gól. eldobott sportkalapács, leszúrt Rittberger egyben a politikai ellenfelek vitájában szolgál érvként, akkor könnyen sérülhet gazdálkodási felelősség, ahol szükséges lenne, ott a politikai semlegesség elve a döntéshozatalban.

- A jelzett problémák korántsem „szombathelyikumok”, jelen vannak az országos politika szintjén és tapasztalataink szerint a települések zömében. Az, hogy Szombathelyen ez érzékenyebb probléma, valószínűleg a Tanulmány helyzetelemzési részében jelzett helyi

⁴⁴ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 34/2014.(XI.3.) önkormányzati rendelete Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzatáról

politikai erők kiegyensúlyozott támogatásából és erőteljes küzdelméből fakad.

3. Az elvek és a gyakorlat ellentmondásai

- Minden a helyi sport tárgyában született dokumentum siet leszögezni, hogy a sport és a testnevelés az egyetemes kultúra része, elsőnek és kiemelt fontossággal említve „az egészség megőrzését, a szabadidő tartalmas eltöltését célzó, a gyermek és ifjúsági sport (diáksport), a szabadidősport, az utánpótlásnevelés,” és utolsósorban „a verseny- és élsport körébe sorolt sporttevékenységet”.⁴⁵

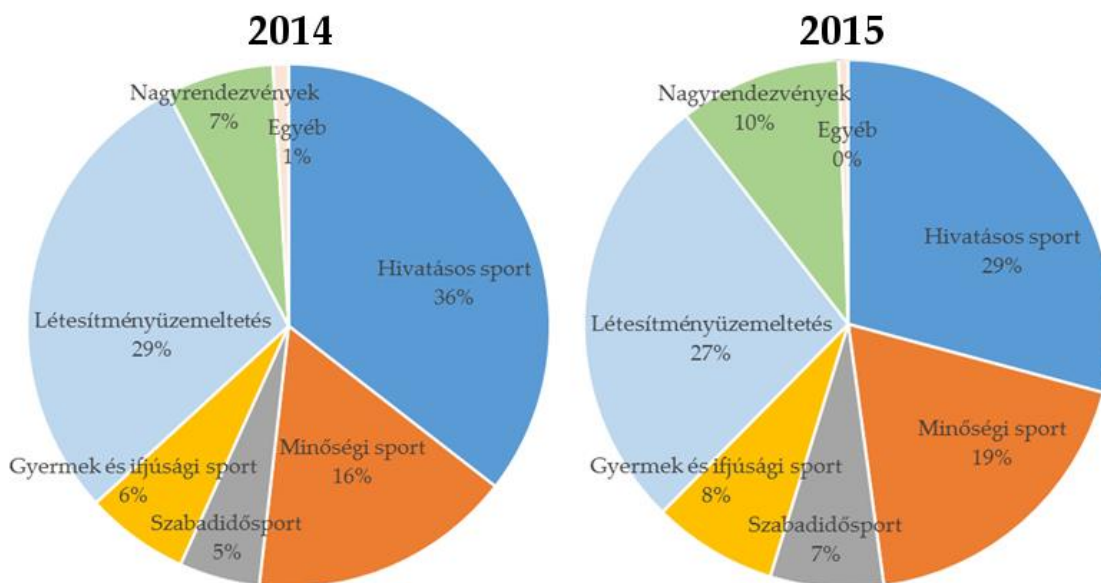
- A valóság ezzel szemben az, hogy **a város sporttevékenységek önkormányzati támogatási „keze” erőteljes hajlik részre a hivatásos(!) és minőségi sport felé.** Már önmagában az a tény, hogy az Önkormányzat tulajdonos két hivatásos sportszórakozást kínáló sportszolgáltató vállalatban (Falco KC Kft 100%(!), Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft 16,45% (2015.04.22 előtt többségi tulajdonos) erőteljesen jelzi a problémákat. A tulajdonlás eleve sérti a versenysemlegesség elvét, ellentétes az Európai Unió ajánlásaival, a sportszórakoztatás nem tartozik az önkormányzati feladatrendszerek közé.

⁴⁵ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2002. (III. 28.) önkormányzati rendelete a sportról (hatályos szöveg).

Hajrá Szombathely!

- Az alábbi ábrában a 2014-2015-ös önkormányzati sporttámogatásokat rendeztük sport részpiacok szerint. Hivatásos sportként definiáltuk a két fent említett gazdasági társaságnak nyújtott támogatásokat, minőségi sportnak az országos versenyrendszerek magasabb

osztályaiban megjelenő támogatásokat. A Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola NKft. kiadásait 50-20-15-15 százalékban osztottuk fel a létesítményüzemeltetés, minőségi sport, gyermek és ifjúsági sport valamint a szabadidősport között.

- Meggyőződésünk, hogy a valós helyzet az, hogy a fennen hangoztatott gyermek és szabadidős sport előtérbe helyezésével szemben az önkormányzat az erőforrásainak zömét, 75-80%-át a minőségi és hivatásos sportra szánja. (A sportiskola a sportszórakozásnak képez munkaerőt, a minőségi sportnak utánpótlást, a létesítményüzemeltetési költségek jelentős része ugyancsak ezeken a területeken keletkezik, jelentősebb összeggel támogatott a nagyrendezvényeket rendszerint szintén a minőségi sportban rendeznek.)

4. Túlzott támogatások?

- Már a 2005-ben felkért szakértői bizottság jelentése felvetette, hogy „**a város sportmozgalmának finanszírozása meghaladja a helyi önkormányzat tehervállalási képességét**”, pedig ebben az időben ugyancsak szűkén voltak a sportszervezetek a piaci és közpénz bevételeknek.⁴⁶ Azóta pedig a támogatások nem csökkentek.

- Az elmúlt négy évben átlagosan az önkormányzati költségvetés 3,80%-át költötte a sportra város. Összehasonlítául például a 2017-es Európai Ifjúsági

⁴⁶ Dr. Gál László – Dr. Jakabházy László: Szombathely sportéletének és sporttámogatási

rendszerének szakértői vizsgálata, Szakértői Bizottság jelentése, kézirat, 2005. február 15.

Hajrá Szombathely!

Olimpiai Fesztiválra (EYOF) készülő városa 2015-ben módosított rendeletében úgy szabályozza a támogatást, hogy „minden évben a költségvetési főösszeg legalább 1%-át fordítja, amelynek pontos összegét az adott év költségvetési rendelete tartalmazza (a továbbiakban: „Sporttámogatás – 1%”).⁴⁷ Értelemszerűen a mindenkori költségvetés ennél nagyobb, adott esetben jóval nagyobb is lehet, de vonatkoztatási pontként a költségvetés 1%-a szerepel.

- A támogatások szétosztásánál nemcsak a vezérelvek, a preferenciák is hiányoznak. Pontosabban, ahogy az előzőekben bemutattuk, a megfogalmazott elvek a gyakorlatban nem érvényesülnek, másrészt a két teljesen vagy részben városi tulajdonban lévő hivatásos sportvállalkozás erőforrásigénye igen erőteljes.

- A túlzott támogatások fontos oka a *de minimis* szabály konzekvens figyel-

Sportmodellek keretrendszere

Elvi alapok – alapelvek

- A jól működő helyi sport egyszerre feltétele és eredménye a polgári közösségeknek. Az a helyi társadalom virágozik igazán, amelynek **tagjai többségükben egészségesek, fizikailag és mentálisan életerősek**. Nő a közösség teherbíró-képessége, a munkaintenzitás

⁴⁷ Győr Megyei Jogú Város 14/2015. (III. 27.) önkormányzati rendelet. A mindenkori költségvetési rendelet „Sportiskolai, egyesületi támogatás; egyéb sporttevékenységgel, -rendezvényekkel kapcsolatos kiadás” címe alatt további kiadási

men kívül hagyása a hivatásos sportklubok esetében. Részletes elemzést igényel a létesítmények ingyenes és kedvezményes használatán keresztüli támogatások nagyságrendje a különböző sport-szervezetek esetében, hiszen ez is beleszámít a támogatási korlátokba.

5. A hivatali munka alulértékeltsége

- Nem képezte megbízásunk tárgyát, hogy részletes folyamatvizsgálat és minőségellenőrzést végezzünk a Sport Irodánál, de a rendelkezésre álló információk (dokumentumok, interjúk, elemzések) alapján úgy ítéljük meg, hogy **a csoport a hatáskörében álló, az utóbbi időben jelentősen beszűkült területen, megfelelően végzi munkáját**. Ugyanakkor, ha az önkormányzat sportra fordított pénzügyi erőforrásaiban mérjük a helyi sportélet befolyásolását, akkor **az apparátus formális hatása a rendszerben minimális**.

és hatékonyság, helyi szinten is csökkennek az egészségügyi kiadások. Az anyagiakban megtestesülő előnyökön túl javulhat az életminőség, jobb lesz a közösség közérzete.

- **A sport a civilszféra része, alapvetően a polgárok szabad cserekapcsolata**

előirányzatok határozhatók meg, így különösen a „Nemzetközi sportesemények sportszakmai feladataival kapcsolatos kiadásokra” és a „Sportszakmai feladatokkal összefüggő kiadásokra” című kiadási előirányzatok.

Hajrá Szombathely!

tain kell nyugodnia. Elsősorban és meghatározó módon az egyének saját maguk élvezik a sportolásból és a sportlátványosságok megtekintéséből származó előnyöket és hasznokat (egészség, nagyobb esély a munkahelyi előmenetelre, szórakozás, társági élmények, stb.), alapvetően nekik kell viselniük ezek költségeit is. Alapműködését tekintve nem a helyi önkormányzatnak, hanem a piac logikájának kell irányítani a sportot, ugyanakkor a helyi sportpiac sem lesz soha tökéletesen működő, lesznek olyan kudarcai, amit a mindenkori városvezetésnek kezelnie kell.

- Szombathelyben, mint bárhol máshol a világban, az emberek bizonytalanok a testedzés hosszú távú hatásainak megítélésében, ezért igen gyakran nem hosszú távú fogyasztói döntéseket hoznak, és a **sportszolgáltatásokból „alulfogyasztanak”**. E nem hatékony fogyasztói döntések korrigálása érdekében is **be kell avatkozni a sportszférába: ösztönözni**, segíteni kell a polgárokat, hogy igénybe vegyék a sportszolgáltatásokat.

- A sportszféra működésének vannak olyan nem szándékolt gazdasági hatásai (**externáliák**), amelyek előnyeiből kizárni a város polgárai közül senkit sem lehet, és a sikerből való részesedés nem is piacosítható.

- A polgárok saját maguk által finanszírozott, a sport által (is) biztosított egészsége és az ebből származó pozitív

mentális beállítódás (kiegyensúlyozottság, derű, pozitív életszemlélet) **élhetőbbé, vonzóbbá teszi a várost.**

- A látványsportok területén elért országos és nemzetközi sikerek szintén tiszta közjóságok: előnyeiből kizárni a polgárok közül senkit sem lehet, a sikerből való részesedés viszont nem piacosítható. A városhoz kötődő sikeres sportolók és csapatok **javítják a városról kialakult képet**, ennek pozitív hatásai megjelenhetnek a város érdekérvényesítő képességének erősödésében, politikai és gazdasági kapcsolatépítésében.

- A sportsikerek erősítik a helyi közösség azonosságtudatát, a polgárok kötődését a városhoz, ami növeli a hely megtartóerejét.

- A széles értelemben vett **rekreációs javak jó része közjóság**, amit három nagy csoportba szokás sorolni: vizetekhez kötődő rekreációs erőforrások, parkok és a testmozgásra, sportolásra alkalmas közterületek. Az utóbbi kettőből jelentős számban vannak helyek a városban. Ezen erőforrások kezelése a klasszikus közjóság problémákat vetik fel, amelyekkel a sportprogramnak is foglalkoznia kell

- Azért is célszerű beavatkozni a helyi sport és rekreációs piac működésébe, hogy az önkormányzat **az aktív sportolásból származó hasznok méltányosabb elosztását** biztosítsa a közösség tagjai között. A méltányossági érv azok sportban való részvételére koncentrál, akik nem tudnak fizetőképes kereslettel

Hajrá Szombathely!

megjelenni a sportpiacon. Az önkormányzati támogatás ésszerűségét a támogatni kívánt rétegek sportolásából származó jólétnövekedés jelenti.

- Az önkormányzat sporttal kapcsolatos célrendszerének része a **sport támogatásával elért gazdasági fejlesztés**.

A várakozások szerint a sport- és szabadidős ágazat növekedése akcelerációs hatásainál fogva kedvezően hat a munkahelyteremtésre, növeli a helyi adóbevételeket. Ebben szerepe lehet a nagy sportversenyek városi megrendezésének, de a turizmus fejlesztésének is fontos részét képezi – a telekommunikációs, közlekedési, stb. infrastruktúrához hasonlóan – a rekreációs „hátszág” kiépítettsége.

- Az önkormányzat sport területén vállalt szerepe kizárólag csak a helyi közösség jólétének előmozdítását szolgálhatja. Minden sportról szóló döntés mögött azt kell vizsgálni, mennyiben van hatása az adott döntésnek a közösség egészére. Célszerű itt is a Pareto-féle optimalizálásra kell törekedni: a sportot érintő közösségi döntések senkinek nem ronthatják a helyzetét az adott közösségen belül, de legalább egy csoport helyzetének javulnia kell.

A sportmodellek feltételrendszere

- Az átfogó városi sportkoncepcióban a következő főbb kérdéskörökre kell választ találni:

- Mi az **vezérelv**, ami az önkormányzat sportban kifejtett tevékenységeit, fejlesztési elképzeléseit és támogatási rendszerét vezérli?
- A város sport alrendszere, hogyan tud **hozzájárulni** ezen átfogó cél megvalósításához?
- Az önkormányzat számára milyen **szerepvállalási lehetőségek** (elvek, stratégiák) adódnak a sportterületén az átfogó cél megvalósításában?
- Milyen **eszközrendszerek** szolgálják hatékonyan az egyes lehetséges stratégiai változatok hatékony megvalósítását?
- Milyen elvi és gyakorlati **megoldások** adódnak a városi sport helyzetében bekövetkezett változások kihívásaira?
- **Elvi stratégiai beavatkozási területek** közül a következők érintik elsősorban a városi sportéletet
  - Városi polgárok egészsége, aktív életmód
  - Városmarketing és turizmus
  - Kulturális és közösségi élet
  - Élhetőség és lokálpatriotizmus
  - Oktatás
  - Társadalmi integráció
  - Zöldfelületek
- A sportspecifikus városi önkormányzati szolgáltatói rendszer részei
  - Szolgáltatói filozófia, kultúra
  - Szolgáltatói csomag
  - Célcsoportok
  - Szolgáltatások megvalósítása
  - Az önkormányzat sportszolgáltatói tevékenységéről kialakult kép

Hajrá Szombathely!

- Az előző fejezetekben részletesen kifejtettük, hogy a szombathelyi sport feltétel- és tevékenységi rendszerében sok minden adottságként illetve lehetőségként megtalálható. Az önkormányzat következő 5–10 éves sporttal kapcsolatos tevékenységének központi kérdése, hogy az országos és helyi környezetben végbemenő változások – a sportbarát politikai-társadalmi beállítódás, egy új sportkomplexum lehetőségei egyfelől, a városi hivatásos sportvállalatok és minőségi sportszervezetek finanszírozásának és létesítményhasználatának problémái másfelől – kihívásaira mennyiben **aktív-beavatkozó vagy éppen passzív-távolságtartó közpolitikát** kíván folytatni az önkormányzat.

- Mint láttuk, az **Európai Unió**s szabályozás csak mérsékelten, jól körülhatárolható célok, elvek mentén teszi lehetővé sportcélú kiadásokat, sporttevékenységek támogatását nem igazán preferálja, különösen nem a minőségi (verseny-) illetve a hivatásos sport terén. Ugyanakkor **a feltételteremtés, elsősorban a létesítmények biztosítása** nem tiltott, sőt ösztönzött. (Elvárás azonban, hogy a létesítményeket minden szerepelő azonos feltételekkel használhassa, tehát például ne legyenek egyedi, csak mindenki számára azonos kedvezmények.)

- Az önkormányzat sporttörvényből fakadó kötelessége a tulajdonát képező **sportlétesítmények fenntartása** és működtetése, valamint az önkormány-

zati **iskolai testnevelés és sporttevékenység** gyakorlásának feltételeinek megteremtése. Segítenie kell a területén tevékenykedő sportszövetségek működésének alapvető feltételeit, illetve a sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakítását, az e körbe tartozó sportrendezvények lebonyolítását. Ugyanakkor az EU-s szabályozással összhangban **az önkormányzatnak nem feladata a sportszervezetek működőképességének biztosítása**, sőt még a működéshez való hozzájárulás (támogatás) sem.

- A Nemzeti Sportstratégia alapján a helyi önkormányzat sporttal kapcsolatos célrendszerébe az **életminőség javítását**, az **egészségesebb társadalom** elérését, a harmonikus helyi társadalom és helyi a közösségi **kohézió és identitás** erősítését, a helyi közösség **versenyképességének** és a **foglalkoztatottság** növelését valamint a sportbeli és a sporton keresztüli **esélyegyenlőség** biztosítását kell beépíteni.

- Az iskolai testnevelés és diáksport területén **cél a gyermekek jó testi, lelki és szellemi egészségének, fizikai erőnlétének elérése** a testmozgás megszerettetése, az egészséges életmód fontosságának tudatosítása, a diákok tanórán kívüli mozgásának elősegítése.

- A szabadidősport, rekreációs sport célja **a sportolási aktivitás bővítése a kereslet növelése által**, mely a kínálat élénkülését is indukálja. A minőségi (verseny)sport és az **utánpótlás-ne-**

Hajrá Szombathely!

velés területén cél a már hagyományosan elért eredményességi szint, különösen az olimpiai eredményesség fenntartása, valamint a nemzetközileg is népszerű sportágakban (labdajátékok) az eredményesség javítása.

- A kormány erőteljes sportfejlesztési szándéka és az elmúlt öt-hat év gyakorlata komoly esélyt teremt arra, hogy a helyi sportstratégiát a központi költségvetés és/vagy EU-s források megszerzésére alapozza az önkormányzat.

- Ugyanakkor a magyar sport szabályozási sajátossága, különösen a TAO-támogatások rendszere hátrányosan érinti a sport reklámozási, szponzorálási környezetét. Általános tapasztalat, hogy a komoly marketing költségvetéssel rendelkező vállalatok jelentős része a társasági adója sportra fordításával „letudja” a spottal kapcsolatos feladatait, nem használja a sportot vállalati üzenetközvetítési platformnak. Így **helyi szinten is nehezebbé válik a piaci erőforrások bevonása a sportba.**

- Kedvező hatású lehet, hogy 2017-ben a minimálbér 15, a garantált bérminimum 25 százalékkal nő, a munkáltatói járulékok 5 százalékponttal csökkennek, 2018-ban a minimálbér újabb 8, a bérminimum 12 százalékkal nő és további 2 százalékponttal csökkennek a járulékok. Ez növelheti a potenciális fogyasztók elkölthető jövedelmét, kedvező feltételeket teremtve a szombathelyi sportszolgáltatások számára.

- Úgy tűnik, a szombathelyi azonoságtudatban és közösségi létben az aktív

életmód, testmozgás szerepet játszik, ez egyaránt kapcsolódik mind a szervezett, mind az informális sporthoz. A sportszórakoztatás, a különböző versenyrendszerekben elért nemzetközi, országos vagy részszikerek, a sikeres sportolók szombathelyi jelenléte és a hagyományok jelen vannak a szombathelyi közösségi tudatban.

- A sport a rendelkezésre álló közparkokkal, a fejlesztett sportközpontok kínálta szabadidős, sportszolgáltatási csomagokkal; a városi marketing egyes részelemeinek sporttal való kiegészítésével illetve a város politikai és kulturális érdekérvényesítésében játszott szerepével **tudja támogatni a városi marketinget.** A sport jellemzőinek (fiatalság, dinamizmus, erő, teljesítmény, szépség, stb.) város arculatába történő beépítése illetve a Szombathely által nyújtott előnyök, szolgáltatások népszerűsítése a sport által erősítheti a városi városképet és a marketinget.

- **A fizikai testmozgásoknak, sportolásnak, rekreációnak** kiváló adottságai vannak Szombathelyen, a feltételek részben adottak, a szabadidős sport rekreációs, egészségügyi, gazdasági, szociális, reprezentációs funkciójával komolyan hozzá tud járulni Szombathely jólétéhez.

- **A természeti környezet adottságai igen kedvező feltételeket** jelentenek a szabadtéri (outdoor) sportolásra. A feltételrendszert tovább erősíthetik a közlekedésfejlesztések.

Hajrá Szombathely!

Lehetséges és megvalósítható szombathelyi sportmodellek

- A Szombathelyen általunk relevánsnak tekintett lehetséges vezérelvek alapján négy (3+1) önkormányzat sportfejlesztési modellt látunk megvalósíthatónak

- Egészséges Szombathely Modell (ESzM)
- Ifjúsági Sportváros Modell (ISM)
- Létesítmény-fenntartó Modell (LM)
- „Így, ahogy vagytok!” Modell
- Sportvezérelte Város Modell (SVM)

- A következőkben áttekintjük az egyes általunk relevánsak és megvalósíthatóknak tekintett ESzM és ISM sportmodelleket, röviden kitérünk LM és a jelenlegi gyakorlatot preferáló modellre, majd részletesen tárgyaljuk az általunk javasolt Sportvezérelte Városfejlesztési Konceptiót.

Egészséges Szombathely Modell

Vezérelv

- A koncepció intézményesített formában, források hozzárendelésével a felvilágosításra, **betegség megelőzésére, egészség megőrzésre és az egészséges életmód ösztönzésére** helyezi a hangsúlyt.⁴⁸
- Az ESzK célja az népesség egészségének megőrzése, a népbetegségek megelőzése és a várható élettartam nö-

velése. A sikeres megvalósításhoz szükséges az egészségügyi és szociális ellátó rendszer, a tanintézmények, a rendőrség, a média, a vállalatok, a sportegyesületek és sportlétesítmények, valamint a civil szféra együttműködése.

- A közpolitika sporttal kapcsolatos átfogó célja, az „Egészséges Szombathely” programjának sportvezérelte kialakítása és megvalósítása, amiben a mozgás a sport a helyi polgárok mindennapi életének része, a város megkülönböztető ismertetőjegye.

Vízió és célrendszer

- A városban alapvetően **a polgárok által szervezett, szabadidő eltöltésül és rekreációs sport dominál**, a városi polgárok szívesen és sokat mozognak, ha nem is feltétlenül sportegyleti tagok.

- A sporttal kapcsolatos önkormányzati tevékenység középpontjában a lakosság által használt **szabadidősport infrastruktúra** kiépítése és fenntartása áll.

- Az önkormányzat sporttal kapcsolatos célja a helyi polgárok számára a sportolás által is **élhetőbbé tenni a várost**.

- A **modell prioritása a szabadidősport**. Bár közösségépítési célból az önkormányzat egyesületekbe tömörülésre ösztönzi a város polgárait (egyesületek-

⁴⁸ A program koncepciójában elemeket átvesz Hódmezővásárhely „Egészséges Vásárhely Program”-jából.

<http://www.hodmezovasarhely.hu/oldal/egeszseges-vasarhely-program-5854>

Hajrá Szombathely!

nek nyújtott sportkedvezmények, például kedvezményes létesítményhasználat, míg egyénileg teljes térítési kötelezettség), de a közjóságnak számító sportolási lehetőségekre is figyelmet fordít (kerékpárutak, sportparkok, stb.)

- Az ifjúság sportolása lehet hangsúlyos, de inkább csak általános cél. Nem az a fontos, hogy egy (kettő) adott sportágat űzzenek a fiatalok, hanem, hogy általában mozogjanak, aktív életet éljenek. Ezt animátorok, esetleg kedvezményes sporteszköz-vásárlási pályázatok támogathatják. A célzott korosztály 6-14 éves kor. Amennyiben az ifjúsági sport fontos alpreferencia, azt a sport közjavak kiépítésénél is figyelembe kell venni (parki „dühöngők” extrém sport pályák, parkok, stb.) A modell nem helyezi előtérbe (természetesen nem is akadályozza) a szervezett utánpótlás-nevelést, de itt a támogatások célja kizárólag az, hogy az utánpótlással foglalkozó szervezetek minél több gyerekkel foglalkozzanak színvonalasan – függetlenül attól, hogy lesz-e belőlük világsztár vagy sem.

- A **modellben nincs prioritása a hivatásos sportnak**. A hivatásos sport infrastrukturális igényei is háttérbe szorulnak, alárendelődnek a szabadidő-sport igényeinek. A hivatásos sport közvetlen önkormányzati támogatásai megszűnnek, a kedvezményes (akár ingyenes) létesítményhasználat viszont továbbra is megmarad. Az ifjúság sportoltatásából viszont jelentős bevételt gene-

rálhatnak a sportszervezetek. A feltételek kihasználása érdekében érdemes turisztikailag attraktív, a városmarketingbe illeszkedő nemzetközi sportesemények rendezésének megpályázása.

Megvalósítási elvek

- A modell a városban **sokak által űzött illetve űzni kívánt** mozgásformákat, sportágakat preferálja. Ezek az időben változó tevékenységek lehetnek, a mostani helyzet alapján úgy tűnik, a kispályás labdarúgás, kerékpározás, szabadidős kosárlabda, természetjárás, sakk élvezhetnek előnyt.

- A sportszórakoztatási ágazatot csak létesítményhasználattal támogatja az önkormányzat.

- A sport ezen modellje a **preven-
ciós önkormányzati koncepciók** megvalósításában segít elsősorban, de sikeres megvalósítás esetén a gazdasági hatásai sem elhanyagolhatóak.

- A modell megvalósításával kapcsolatos legfontosabb **önkormányzati feladatok**

- A városfejlesztési programok „át-szerkesztése” a sport, fejlesztésigények ütemezett megvalósítására.

- A sportköltségvetés átcsoportosítása, a szabadidősport közvetlen és közvetett támogatásának megerősítése

- A sportolás ösztönzése, sportprogramok tervezése és lebonyolítása

- Az önkormányzati sporttámogatások a modellben a sport prevenció, rekreációs, szociális és gazdasági funkció-

Hajrá Szombathely!

jának kiteljesedését szolgálják. A támogatások belső arányai jelentősen megváltoznak, előtérbe kerülnek a létesítményhasználatban megtestesülő indirekt támogatások, a közvetlen pénzügyi támogatások aránya csökken. A támogatások fő célcsoportja a sportolók.

- Az igényelt **sportfejlesztések fő területe a közhasználatú sportolásra alkalmas területek kiteljesítése**: kerékpárutak, sportparkok, stb. menedzselése, a meglévő sportolásra alkalmas területek minőségének javítása, kis- és nagyméretű műfüves labdarúgó pályák építése, streetball és streetsoccer pályák létesítése, amennyiben lehetőség mutatkozik.

- A modellt kiszolgáló intézményrendszerben megfontolandó fő és részál-lású animátorok rendelése, akik szolgáltatásként segítik a városi sportolást.

- A modell működtetése rövid és középtávon nem igényel többlet erőforrásokat a jelenleg sportra költött mintegy félmilliárd millió forint – a fentebb jelzett belső átcsoportosításokkal – képes fenntartani a rendszert.

- A modell akkor működik sikeresen

- Ha mérhetően és meggyőző mértékben nő a városon belüli sportolási aktivitás
- Mérhetően nő a polgárok „jó közérzete”
- Az „Aktív Szombathely” kép mérhetően beépül a város imázsába.

Előnyök

Hátrányok

Integrált városi

program

Közösségi és mérhető gazdasági előnyök

Sportfunkciók kiteljesedése

A minőségi sport-sikerek rövidtávon elmaradnak

Lehetőségek

Veszélyek

A városfejlesztési koncepciók összekapcsolása, szinergia hatása

EU-s források bekapcsolhatók

Gazdasági lehetőségek

Elégedetlenség a sportszórakoztató valószínűsítés miatt

Az általánosan rossz életmód nem kedvez az aktivitásnak

Városvezetési kísértés: sportolás helyett spórolás

Ifjúsági Sportváros Modell

Vezérelv

- A koncepció alapvetően **az ifjúságpolitika céljainak megvalósításához** rendeli a város sportját. Hangsúly a fiatalok egészségtudatos életszemléletének kialakításán van, a városi ifjúságpolitikai célokkal összhangban a sport prevenció, közösségszervező és megtartó erején van a hangsúly.

- A sport ezen modellje az ifjúsági, oktatás-nevelési, belső városmarketing (közösségépítés) és a prevenció önkormányzati koncepciók megvalósításában segít elsősorban.

Vízió és célrendszer

Hajrá Szombathely!

- A városban döntően a szabadidő eltöltésül és rekreációs sport dominál, de a közösség a **gyerekek és az ifjúsági korúak 5-24 évesek) sportolására koncentrálnak**. A fiatalok sportolása hangsúlyos az oktatási intézményekhez kötődően (tanórán kívüli testnevelés, sportolás), a város sportközterein, de a város sportéletében meghatározó az utánpótlás-nevelési rendszerek működése.

- A sporttal kapcsolatos önkormányzati tevékenység középpontjában a fiatalok sportja infrastruktúra és szervezeti kereteinek biztosítása áll.

- A sporttevékenységek fókuszálásából adódóan az önkormányzat sporttal kapcsolatos **kettős célja** a modellben
  - Lehetőleg minden szombathelyi fiatalnak biztosítani a sportolás lehetőségét, egyben ösztönözni és tenni is azért, hogy a lehetőségekkel éljen.
  - Olyan sportképzési rendszer kialakítása, amelyben a tehetséges fiatalok számára lehetőséget biztosít, hogy tehetségüket kibontakoztasák.

- A modell általánosan preferálja, de nem tekinti kiemelt prioritásának a szabadidősport működtetését. Az első sorban az ifjúsági sport számára bővített, közjóságnak minősülő sportlétesítményekkel a szabadidősport feltételrendszere is bővül.

- A **modell első számú prioritása az utánpótlás-nevelési (UP) rendszerbe szervezett gyermek- és ifjúsági sport**. A figyelem a gyerekek sportolására összpontosul. Ennek középpontjába a nagy

sportágakhoz rendelt utánpótlás-rendszerek kiépítése és működtetése áll. Az aktív életmód kialakítását szolgálják a létesítményi animátorok, kedvezményes sporteszköz vásárlási pályázatok, újonnan épített sportlétesítmények (ifjúsági és szabadidő centrum, sport közparkok, parki „dühöngők” extrém sport pályák, parkok, stb). Ezzel együtt a modell középpontjában a szervezett utánpótlás-nevelés áll. Az utánpótlással foglalkozó szervezetek erőteljes önkormányzati támogatása kettős

- Minél több gyerekkel foglalkozzának minőségi színvonalon. Minden gyermek szülője azonos jogokkal bír, *ceteris paribus* ugyanannyi adót fizet, tehát a gyerekek azonos módon kell részesüljenek a közpénzek által (is) létrehozott szolgáltatásokból.

- A lehető legjobb szakmai képzés biztosítsák a tehetséges gyerekek számára, hogy maximálisan képesek legyenek a bennünk rejlő tehetséget kibontakoztatni. Még akkor is, ha felnőtté válva tehetségüket nem feltétlenül Szombathely városában fogják kamatoztatni

- A **modellben nincs prioritása a hivatásos sportnak**, ugyanakkor az UP-rendszerek nem működhetnek „önmagukban”. A sportpéldaképek szerepe gyakran túlhangsúlyozott, de fontosságukat lekicsinyelni sem szabad. Ezért fontos, hogy a meghatározó csapatsportágakban legalább másodosztályú szinten legyenek csapatok. A hivatásos

Hajrá Szombathely!

sportvállalkozásokat azonban közvetlenül azonban nem tudja támogatni a város (nem teheti), azonban **közvetett módon segítheti** azokat

- A szombathelyi ifjúság sportoltatását szolgáltatásként „rendelheti” meg a város.
- Kedvezményesen (akár ingyenes) létesítmény használatot biztosíthat számukra.

Megvalósítási elvek

- A közösségi, nevelő funkciót talán legerőteljesebben érvényre juttató határsai illetve a város hagyományi, meglévő tárgyi és szellemi infrastruktúrája miatt a modell két csapatsportágat preferál. A **labdarúgás és a kosárlabda** minőségi utánpótlás-rendszerének kiépítése lehet a modell két „zászlóshajója”

- A két sportágban a támogatott UP-rendszerek – tovagyrúzó hatásként – a városi szórakoztatóipari sportot is komolyan támogatják, hiszen minőségi munkaerőt (játékosokat) biztosítanak számukra.

- A modell megvalósításával kapcsolatos **legfontosabb önkormányzati feladatok**

- Az oktatás-nevelési, prevenciók koncepciók felülvizsgálata, a sportjellegű kapcsolódási pontok definiálása
- Az ifjúsági sport „intézményrendszer” kialakítása
- A városfejlesztési programok „átszerkesztése” az ifjúságnevelési, sport, szabadidő és fejlesztésigények ütemezett megvalósítására.

- A sport költségvetés átcsoportosítása, az utánpótlás-nevelés és szabadidősport közvetlen és közvetett támogatásának megerősítése

- A sportolás ösztönzése, sportprogramok tervezése és lebonyolítása

- Az **önkormányzati sporttámogatások** a modellben a sport oktatás-nevelési, prevenciók, rekreációk, szociális funkciójának kiteljesedését szolgálják. A támogatásokon belül nőnek a létesítményhasználatban megtestesülő indirekt támogatások. A támogatások fő célcsoportja a fiatalok.

- Az igényelt **sportfejlesztések fő területei** a főleg fiatalok által közhasználatú sportolásra alkalmas területek kiteljesítése: lakótelepei streetball és streetsoccer pályák létesítése, extrém-sport park, kalandpark, játszóterek sporteszközökkel való felszerelése, a meglévő sportolásra alkalmas terek minőségének javítása, kis- és nagyméretű műfüves labdarúgó pályák építése. Az iskolai testneveléshez és az UP-neveléshez kapcsolódóan tanuszodák, hiányzó tornatermek megépítése.

- A modellt kiszolgáló intézményrendszerben a közgyűlésen belül hangsúlyosabban kell összehangolni az ifjúság és a sportpolitikát

- Ebben a modellben javasolt a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft átszervezése. Minthát a Debreceni Sportcentrum által kialakított modellt javasoljuk átvenni.

Hajrá Szombathely!

- A felújított sportpályákhoz, az ifjúsági sport szervezéséhez fő- és részalású animátorok alkalmazása javasolt, akik segítik a sportolást.

- A modell működtetése rövid- és középtávon nem igényel többlet erőforrásokat, **sőt a jelenleg sportra költött mintegy félmilliárd forintnál kevesebb összegből fenntartható a rendszer.** Több-leterőforrásokat a fejlesztések igényelnek, amikhez jól megfogalmazott projektekben EU-s források is igényelhetők.

- A modell sikeresen működik, ha
  - Mérhetően és meggyőző mértékben nő a szombathelyi fiatalok sportolási aktivitása
  - A sportlétesítmények kihasználtsága nő, ezen belül is a fiatal sportolók részaránya növekszik
  - A futball és kosárlabda utánpótlás-csapatok országosan meghatározó szerepet játszanak a korosztályos versenyrendszerekben
  - 10 év távlatában a több olyan nemzetközi szinten jegyzett, „sztárt”, futballistát, kosárlabdázót más sportolót ismer a nemzetközi sportközönség, akik Szombathelyban kezdtek el a pályafutásukat.

Előnyök	Hátrányok
Jelentős erkölcsi támogatás a városban Pozitív városi jóváképek Megtartó erő növelése	A minőségi sport-sikerek rövidtávon elmaradnak

Lehetőségek	Veszélyek
A városi koncepciók integrálása, szinergia hatás	UP-rendszeren belüli „harc”
EU források bekapcsolása	Éles verseny a szabadidőért (tv, PC, stb.)
Hosszú távon sikeres minőségi sport	Városvezetési kérés: sportolás helyett spórolás

Létesítmény-fenntartó modell

- Ebben a modellben az önkormányzat kizárólag a tulajdonában álló sportlétesítmények fenntartására koncentrál. A modell lényege, hogy a létesítményeken keresztül biztosítja a lehetőséget a városi sport megszervezésére, de maga az önkormányzat passzív és semleges szereplője a sportpiacnak: sem pénzügyi támogatásokkal, sem közvetlen sportszervezéssel nem vesz részt a városi sporttevékenységek létrejöttében.

- Cél a sportolási feltételek általános javítása, illetve lehetőség szerint, a városi polgárok minél kedvezményesebb létesítményhasználatának biztosítása. Közparkok, jól felszerelt szabadtéri tornapályák, streetball és streetsoccer pályák állnak a köz rendelkezésére. A Haladás Csarnokot délelőtt az iskolák, délután a Haladás VSE szakosztályai illetve más minőségi és a városban bejegyzett szabadidős sportegyesületek igen kedvezményesen vehetnek igénybe. Este baráti társaságok saját szervezésben futballoznak és kosárlabdáznak.

Hajrá Szombathely!

- A modell teljes mértékben betölti az Európa Unió versenysemlegességre vonatkozó irányelveit, és részben a sportra vonatkozó ajánlásokat.
- Az önkormányzati sportlétesítmények a gyerekek számára egész nap nyi-

tottak, mindenhol az önkormányzat által alkalmazott animátorok foglalkoznak velük. Napközis jelleggel is működik a dolog, magán és/vagy önkormányzati buszokkal szállítva a gyerekeket.

Hajrá Szombathely!

Javasolt sportmodell: Sportvezérelte Város Modell (SVK)

- Mint ahogy az előző fejezetekben részletesen kifejtettük, a városvezetés nézőpontjából az önkormányzat szempontjából a sport nem lehet öncélú „játékszer”, valamely átfogó, az alapvető közösségi feladatrendszerek alrendszerként kell megjelennie. Nem lehet ellentétes az alapvető várospolitikai célokkal, azok közül egynek vagy többnek megvalósítási területként kell szolgálgjon.

- A korábbiakban arra is többször utaltunk, a fenti kritérium ellenére a sport mint „melléktermék” jelenik meg a különböző fejlesztési anyagokban. Az évek során egyre színvonalasabb, egyre összetettebb javaslatok születtek a sport integrált értelmezésére, ezen belül a 2002-es sportkonceptió megújítására, de a gondolkodási keret mindig megmaradt a hagyományos sportterületi felosztások (testnevelés, gyereksport, versenysport, stb.) keretrendszerében. Tapasztalataink szerint beszélgetési szinten nagyon is tudott, önkormányzati dokumentumokban gyakorlatilag hiányoznak vagy nagyon áttételesen jelennek meg a hosszú távú sportstratégiát meghatározó irány- és vezérelvek.

- Leginkább a kultúrához rendeltelen jelennek meg a sportügylek, a kulturális fejlesztések oldalán. Ez elvi szempontból helyes is, hiszen nemcsak szlogen szinten igaz, hogy a sport a kultúra

része, azonban az egymást váltó városvezetések gondolkodási szinten inkább voltak szellem-központúak, sem mint testkultúrára fókuszálók.

- A város valóban számos kulturális térnek, intézménynek, eseménynek ad teret. A kulturális ágazat önkormányzati kiadásai összesen tervezetten hatszorosa az ágazati költségvetésben árulkodón nem szereplő sportköltségvetésnek. Ezzel együtt a szombathelyiek meghatározó része számára a sport történései képezik a mindennapi közbeszéd tárgyát.

- Dokumentumok és személyes konzultációk alapján úgy tűnik, a szakértők és a városvezetők a kultúrában, pontosabban a kultúrához kötődő turizmusban látják a város kitörési pontját. „Szombathely jövőjét illetően konszenzus van abban a helyi véleményformálók és programalkotók széles körében, hogy a fejlesztés kulcsfontosságú területe, a város egyik lehetséges kitörési pontja a – a szó legtágabb értelmében – a kultúra és az ezzel összefüggő turizmus. A két szféra tudatos és összehangolt működtetése a következő időszak fontos feladata lesz. Ennek fontos lépéseit je-

Hajrá Szombathely!

lenti a kulturális intézményrendszer reformja és a város turizmus stratégiájának elkészítése.”⁴⁹

- A hosszú távú városfejlesztésekről való gondolkodásban azonban egyre határozottabban van jelen a sport és testkultúra. Ezt erősíti a városban folyó kiemelt sportlétesítmény-fejlesztési projekt a Haladás Sportkomplexum megépítése, az uszodai komplexum megújítása, a jégcsarnok létrejötte. A sportlétesítmény rendszer ilyen szintű fejlesztése véleményünk szerint kritikus pontnak számít a város életében, alapvetően befolyásolja a következő 10 év szombathelyi történéseit.

- A megépülő stadiont és csarnokot „életelni” kell, programokkal, élettel kell megtölteni, ami átstrukturálhatja a város kulturális életét.

- Ha jól működtetik a Sportkomplexumot – ha nem, akkor csődbe megy –, akkor a szombathelyi fiatalok majd mindegyikének lesz napi, heti szintű kapcsolata a sportlétesítményekkel testnevelési órák, edzések, sportversenyeken való részvétel vagy azok megtekintése keretében. A sportoló, a sportot helyszínen nézni szerető polgárok számára is számos szolgáltatást kínálnak majd ezek a létesítmények, de a kultúra más ágait kedvelők is otthonra találhatnak a rendezvénycsarnokban (koncertek, előadások). Sőt, a vállalati szféra is kiemelt célcsoport lesz az üzemeltetők, hasznosítók számára, nekik reklámozási

lehetőséget, skyboxhoz kapcsolódó kiszolgálást, céges rendezvényhelyszínt kínálva.

- Az adottságokat és a lehetőségeket figyelembe véve azt javasoljuk a döntéshozóknak, hogy az elkövetkezendő 10-15 évben a sporthoz kapcsolódó turisztikát és városmarketinget állítsák a helyi közösség-szervezés és városfejlesztés középpontjába.

A modell feltételrendszere

1. A sport a civilszféra része, alapvetően a polgárok szabad cserekapcsolatain kell nyugodnia.
2. Az externáliák okán azonban a helyi önkormányzatnak be kell avatkozni a sportszférába: ösztönözni, segíteni kell a szombathelyieket, hogy igénybe vegyék a sportszolgáltatásokat.
3. Az önkormányzati szerepvállalás kizárólag csak a helyi közösség jólétének előmozdítását szolgálhatja (Pareto-optimum), és összhangban kell lenni a piaci folyamatokkal.
4. A közösségi sport javakhoz való hozzájárás feltételrendszerében minden szombathelyi polgár és gyerek egyenlő. A támogatások rendszere nem függhet például attól, hogy *ceteris paribus* milyen sportágat űz.
5. A *de minis* szabályt be kell tartani a sporttámogatások szétosztásakor. A

⁴⁹ Turisztikai megvalósíthatósági tanulmány 2012, 154-155.o.

Hajrá Szombathely!

három év alatt 200.000 euró támogatás összegébe a közvetett, például a létesítményhasználaton keresztül nyújtott egyedi támogatásokat is be kell számolni.

6. Más módon is versenysemlegesnek kell lennie az önkormányzat piachelyfolyásolásának. Egységes elvek alapján kell megítélnie – például az önkormányzati tulajdonban lévő sportlétesítmények hozzájárulásában – a sportszervezeteket függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától.
7. Ugyanakkor az önkormányzatnak joga van preferenciákat meghatározni a fejlesztések terén, de az elveknek nyilvánosaknak, az elvek érvényesítésének ellenőrizhetőeknek kell lenniük.
8. A modell azt feltételezi, hogy a városfejlesztés középpontjában a sport áll, így a külső városmarketing, turizmus és gazdasági koncepciók is inkább sportcélok megvalósulását segítik, mintsem fordítva.

Vezérelv

- A tágabb és lokális környezeti feltételek, a városra vonatkozó meghatározó koncepciók és fejlesztési elképzelések, valamint a hagyományokat és a sport jelenlegi rendszerét, működését figyelembe véve egy olyan **szombathelyi sportmodellt megvalósítását javasoljuk, ami a sportlétesítmény és sport tevékenységrendszer fejlesztésén ke-**

resztül dinamizálja a várost és integrálja a hosszú távú városi célok megvalósítását szolgáló eszközrendszert.

- Jelentősen megváltozhat a város képe, ha a közgyűlés – teljes támogatás mellett – úgy dönt, **a sportfejlesztéseket teszi meg a városfejlesztés fő motorjának.** Ebben nemcsak a képviselők sport iránti szeretete és elfogultsága nyilvánulhat meg, hanem annak felismerése, hogy egy globalizálódó világban a sport segíthet megőrizni a város azonosságát, közösségépítő, komoly gazdasági húzóerővé válhat, és kitörési pontot kínál a városok, régiók versenyében.

- A meglévő és újonnan megépülő létesítmények új lehetőséget kínálnak a **városi turizmusban és a városmarketingben**, megerősítik Szombathely szerepét és helyét a hazai és nemzetközi versenyrendezések piacán.

- Az SVK a belső és külső városmarketing, a turizmus és a városfejlesztési önkormányzati koncepciók megvalósításában segít elsősorban, sikeres megvalósítás esetén a gazdasági hatásai jelentősek.

- A modellben a közpolitika küldetése: a sportfejlesztések megvalósításával és azon keresztül, ahhoz kapcsolódva a többi stratégiai beavatkozási területeken megfogalmazott célok megvalósításával élhetővé és versenyképessé tenni Szombathelyt.

Hajrá Szombathely!

Vízió és célrendszer

- Ebben a modellben **Szombathely a magyar és a nemzetközi sport fellegvára**. Kiemelkedően ellátott sportlétesítményekkel, rendszeresen ad otthon nagyszabású világeseményeknek, a szombathelyi hivatásos csapatok és egyéni versenyzők kiemelkedően sikeresek a hazai versenyrendszerben, sőt komoly nemzetközi sikereket is maguknak mondhatnak. Ezek a sikerek büszkévé teszik a város polgárai, ismertté Szombathely nevét. A sportsikerek és a város széles sportszolgáltatási portfóliója megtartóerővel bír a fiatalok számára, élénkíti a város kulturális életét, turistákat vonz nemcsak a kiemelt sporteseményekre, de a sportolni vágyókat is Szombathelyre csábítja. A szombathelyiek helyi kötődésének, lokálpatriotizmusának, közösségi aktivitásának erősítésében **a sport központi szerepet** játszik ebben a modellben. A városról a sport által kialakult pozitív kép a külföldi és magyar befektetők, a gazdasági szereplők számára teszi vonzóvá Szombathelyet.

- **Rövidtávon a sportlétesítmény fejlesztés a város fejlődésének mozgatórugója**. Nemcsak a város, de országos és nemzetközi szinten is kiemelkedő létesítményként épül meg a Haladás Sportkomplexum, az új uszodai szárny is minden igényt kielégítő lesz. A létesítmények és a bennük kialakított sportszolgáltatási csomagok jó menedzselése lendületet adhat a modell bevezetésének és megvalósításának.

- A modell első számú prioritása a magas színvonalú sportlétesítmények üzemeltetése és magas színvonalú sporteseményekkel való megtöltése. Ennek megfelelően a sportszórakoztatás elsőbbséget élvez. Középpontjába a közérdeklődésre számot tartó sportágak hivatásos csapatainak létesítmény és utánpótlásrendszer feltételeinek biztosítása áll, illetve szabályozási és lobbitevékenységeken keresztül a vállalatok ösztönzése a sportvállalkozások működtetésére

- Kiemelt cél, hogy a felújított, megépült létesítményeket töltsék a szombathelyi és a városba kifejezetten a sportélményért Szombathelyre utazó nézők.

- Az önkormányzat sporttal kapcsolatos célja

- A városi sportlétesítmény portfólió gazdaságos üzemeltetésének és hasznosításának biztosítása (saját szervezeti egységgel vagy külső vállalkozók bevonásával).

- A szombathelyi vállalkozások CSR (Corporate Social Responsibility) tevékenységének sportirányába terelése

- Akadémiai rendszerű utánpótlásnevelés

- Nagy világesemények megrendezése

- A helyi turisztikai ipar támogatása, versenyképességének növelése a sportturizmus feltételeinek megteremtésével és támogatásával

Hajrá Szombathely!

Megvalósítás

- Sport, kulturális és turisztikai szempontból is fontos, hogy a város rendszeresen adhasson otthon **országos és nemzetközi sporteseményeknek**, a szombathelyi minőségi sportolók, hivatásos csapatok sikeresek legyenek a hazai versenyrendszerben, esetleg nemzetközi sikereket is maguknak mondhassanak.

- A sporttal kapcsolatos önkormányzati tevékenység középpontjában a látvány- és minőségi sportok feltételrendszerének megteremtése áll.

- Az önkormányzat óriási szerepet vállal a sportinfrastruktúra kiépítésében, de **a hivatásos csapatok közvetlen finanszírozásában a modell elvei szerint nem vesz részt**, pontosabban csak a *de minimis* szabály betartásával támogat. Ugyanakkor a koncentrált utánpótlás műhelyek (sportiskola, akadémiák) fenntartásával és támogatásával jelentős összegeket költ a hivatásos és minőségi sport munkaerő képzésére. Az önkormányzati tulajdonú létesítmények kölcsönösen előnyös használatával a sportszolgáltatók gazdaságosan tudnak tevékenykedni, amiben a városi vállalatokkal kialakított üzleti kapcsolatok segíti azokat. A hivatásos és minőségi sport közvetlen finanszírozásában a szombathelyi vállalatok játszanak meghatározó szerepet.

- A modellben **preferált az ifjúsági sport**, elsősorban a magas szintre fejlesztett **utánpótlás-nevelési rendszer hatá-**

saként igen intenzív a gyermek- és ifjúsági sport. A figyelem az utánpótlás-nevelésen van. Ennek középpontjába a nagy sportágakhoz rendelt akadémiák rendszere áll. Az utánpótlással foglalkozó szervezeteket – a TAO-támogatásban nem részesülőket erőteljesen – támogatja az önkormányzat, a cél a világszínvonalú szórakoztatóipari szakmunkásképzés (UP-nevelés), és annak biztosítása, hogy a tehetségek Szombathelyen legyenek professzionális játékosok. Az akadémiáknak egyébként a teljes szombathelyi ifjúságot kötelezően ki kell szolgálniuk.

- A megfogalmazott stratégiai oktatási célokkal összhangban a közpolitika sporttal kapcsolatos céljai a fiatalok sportolása terén:

- **Minden szombathelyi fiatalnak** biztosítani a sportolás lehetőségét, egyben aktívan hozzájárulni, hogy a lehetőségekkel éljenek.

- **Fejlett utánpótlási rendszerek kiépítésének** támogatása, a kiugróan tehetséges fiatal sportolók felismerése, kiválasztása és sportszervezetbe terelése, a tehetséggondozás. Olyan **sportképzési rendszer** kialakítása, amely a tehetséges fiatalok számára lehetőséget biztosít, hogy tehetségüket kibontakoztassák.

- A fiatalok sportoltatásában **esélyteremtés** a hátrányos helyzetű gyermekek számára, hogy hozzáférjenek a szükséges fizika aktivitási formákhoz.

Hajrá Szombathely!

Közszolgáltatói eszközrendszer

- A modell megvalósításával kapcsolatos **legfontosabb önkormányzati feladatok**

- A turisztikai, városmarketing koncepciók felülvizsgálata, a sportjellegű kapcsolódási pontok definiálása

- Sportturisztikai „intézményrendszer” kialakítása

- A városfejlesztési programok „átszerkesztése” a sport, szabadidő és sportturisztikai fejlesztésigények ütemezett megvalósítására.

- Tárgyalások a szombathelyi nagyvállalatokkal a CSR programokról. A városi politikájának része a szombathelyi vállalkozások CSR tevékenységének hivatásos sport irányába terelése, hogy a városban meghatározó gazdasági erővel bíró és/vagy oda betelepülni akaró vállalkozások – a nyilvánvaló marketing előnyök mellett – közösségi felelősségvállalásuknak tekintsék a minőségi sport támogatását.

- A modell elveivel összhangban azt javasoljuk, hogy **az önkormányzat semmilyen sportvállalkozásban ne legyen tulajdonos, kisebbségi sem.** Ennek megfelelően legkésőbb a 2017/2018 szezon megkezdése előtt **adja el** a Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft és Falco KC Szombathely Kft társaságokban lévő tulajdonrészét.

- Javasoljuk, hogy az önkormányzat összecszerűen csökkentse és strukturalja át a sporttámogatási rendszerét.

- Javasoljuk, hogy a létesítményüzemeltetési támogatás nélkül számolt sporttámogatások főösszege az önkormányzat kiadási főösszegének 1%-a körül maradjon.

- Javasoljuk, hogy a sporttámogatások három fő részből álljanak:

A) Létesítmény működtetéséhez és használatához kapcsolódó támogatások.

- A létesítménytámogatások területén felhívjuk a figyelmet, hogy a létesítménytámogatások címen szereplő összegek szintén *de minimis* szabály alá esnek.

- Azt javasoljuk, hogy szüntesse meg az önkormányzat az egyedi létesítménykedvezményeket, egységesítse (azaz a világos, egyértelmű és versenysemleges feltételek megléte esetén bárki igénybe vehesse ezeket a kedvezményeket) és/vagy törölje el teljesen azokat.

B) Sporttevékenységek támogatása, ahol öt főcsoportot javaslunk elkülöníteni.

1) Az A ponttal összefüggésben a sporttevékenységek támogatásában külön szerepeltetni a létesítményhasználat támogatását. Javasoljuk megemelni az erre fordított erőforrásokat.

2) Kiemelkedő sportteljesítmények és közösségépítés normatív támogatása. A támogatási forma összhangban van a modell városmarketing és közösségépítés szerepével. Világos

Hajrá Szombathely!

eljárési szabály kidolgozását javasoljuk kidolgozni, aminek két meghatározó eleme

– csak első és másod bajnoki osztályban szereplő csapat és versenyzőt foglalkoztató egyesület/szakosztály kaphat ilyen támogatást

– bajnoki hazai mérkőzéseken/eseményeken jegyet váltók száma számítson be a támogatás megítélésékor (ellenőrzési rendszer kidolgozása szükséges).

A rendszer nem tesz különbséget sportágak és nemek között, jól kidolgozott rendszer esetén „automatikus”.

3) Utánpótlás-képzésben betöltött szerep. A támogatási rendszer eljárási szabályai a TAO-támogatásoknál kialakult létszám + szakmai programok rendszeréhez hasonló, ebben az esetben nyilvánvalóan nem forrásgyűjtési lehetőségekről, hanem közösségi források megítéléséről van szó. Itt is felhívjuk a figyelmet, hogy a támogatási program szakszerű és hatékony működtetéséhez a Sport Iroda megerősítésére, jog- és hatáskörének kiszélesítésére van szükség (például a szakmai programok megítélésében és ellenőrzésében).

4) Szabadidős sporttevékenységek támogatása. A jól működő pályázati rendszer továbbvitele, az egyedi eljárások és döntések minimálisra csökkentésével.

5) Egyedi támogatások. Nem vitatjuk, hogy még a legjobban kidolgozott normatív rendszer sem tud minden helyzetet kezelni. Ezért célszerűnek tartjuk az egyedi igények, váratlan helyzetek kezelésére források elkülönítését. Ennek kezelését – a Köznevelési, Sport és Ifjúsági Iroda döntéelőkészítése alapján – a Jogi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága kezelheti. Javasoljuk, az egyedi támogatások összege ne haladja meg a létesítménytámogatás nélkül számolt sportköltségvetés 5%-át.

C) **Ellenőrzés.** Javasoljuk, hogy a sporttámogatási összegekből különítsen el az önkormányzat a programok végrehajtásának, a közpénzek jogszerű és szakszerű felhasználásának (azaz pénzügyi és szakmai) ellenőrzésére meghatározott összeget. Az ellenőrzések rendjét és mikéntjét a Sport Iroda dolgozza ki, a szerződött partnerek velük együttműködve – de nem alárendelve – véghezkísérjék munkájukat.

- A támogatási formákat úgy kell kiírni, hogy egy sportszervezet bármelyikre pályázhasson, ha megfelel a feltételeknek, de itt is felhívjuk a figyelmet arra, hogy egy sportszervezet **kapott támogatási összeadódnak**, és együttesen nem haladhatják meg 3 év alatt összesen a 200.000 eurót.

- Javasoljuk egy a közvetlen sporttámogatásoktól elkülönülő, más ágazat költségvetése alá sorolt **Sportturisztika és Városmarketing Fejlesztési Alap**

Hajrá Szombathely!

(„Alap”) (elkülönített önkormányzati pénzügyi keret) létrehozását.

- Az Alap célja Szombathely nevének, ismertségének erősítése országon kívül és belül, pozitív városkép erősítése a városon kívül és belül, közösségformálás, identitás erősítése, pozitív turisztikai hatások elősegítése

- Az Alap közbeszerzések kiírásán és lebonyolításán keresztül választja ki azokat a programokat, amik a kiírási feltételeknek megfelelnek, azaz a leginkább segítik a célok megvalósulását.

- A közbeszerzéseken sportszervezetek, létesítményüzemeltetők, látványsport eseményszervezők (nem azonos a látvány-csapatsportágak fogalmával) indulhatnak, amelyek képesek valós és hatékony platformot kínálni a közbeszerzésbe megjelölt célok és programok megvalósítására.

- A pályázók programmal vehetnek részt az eljárásban, amelyek lehet egyedi esemény, létesítmény vagy sportszervezet által kínált reklámfelület, stb.

- A programoknak kifejezetten jelentősnek, legalább országos, de inkább nemzetközinek jelentőségűnek kell lenniük.

- Az utolsó fejezetben részletesen foglalkozunk a Haladás Sportkomplexum hasznosítási problémáival. Az elemzésben alternatívákat vázolunk fel, amiről a város vezetőinek kell – illetve

majdan a megbízott üzemeltetőinek – kell majd dönteniük. Ugyanakkor számos érv szól amellett, hogy a komplexum fő/kizárólagos használója a Haladás futball klub illetve a Haladás VSE szakosztályai.

- Amennyiben ez a döntés születik, akkor a Sportvezérelte Város Modelljében a Haladás VSE mint Szombathely tradicionális és legismertebb sportmárkája (ide sorolva a futballt is) kiemelt helyzetbe kerül. Amennyiben nem kerülnek értékesítésre a névhasználati jogok, akkor a Haladás Csarnok illetve Haladás Stadion tovább erősíti a sportszervezet márkanevét. Ennek alapján a Haladás VSE lehet az önkormányzat kiemelt partnere a városmarketing és közösség-szervezés programok terén.

- A Haladás VSE keretében is hasznosnak látnánk (erre külső szereplőnek – ideértve az önkormányzatot is –), de a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság esetében mindenképpen javaslunk egy szervezete-fejlesztési projekt lebonyolítását.

- Mint azt korábban jeleztük a Sport és Ifjúsági Iroda tevékenysége alulértékelt. Az Iroda pályázattal kapcsolatban betöltött szerepe és tevékenységrendszere átlátható és jól szabályozott – és ha a szabályokat határozottan és kivételek nélkül be tudják tartani, akkor a rendszer jól is működik.

- Amennyiben világosan elválnak a stratégia döntéshozói (fejlesztési irá-

Hajrá Szombathely!

nyok, preferenciák) és az operatív szerepek, a döntéselőkészítő és döntési hatáskörök, világos és betartott eljárási szabályok működnek a rendszerben véleményünk szerint az Iroda hatékonyabban tudja ellátni a feladatát.

- Probléma az ellenőrzési funkció érvényesítése. Az Iroda alapvetően „számlaszinten” tudja ellenőrizni az önkormányzati támogatások célirányos felhasználását. Mivel az egyes projektek illetve a működési támogatások egészére nincs rálátása (az elszámolások csak a támogatási összegekre vonatkoznak), így a támogatások tartalmi, célirányos megvalósulása nehezen követhető. A tartalmi ellenőrzést tovább nehezíti a támogatott projektek előzetes szakmai tervének hiányossága vagy éppen hiánya.

- Az Iroda jövőbeni szerepe függ a helyi politikai erők által választott a következőkben részletesen tárgyalt hosszú távú sportmodelltől. Bármelyik is kerül kiválasztásra véleményünk szerint mindenképpen az Iroda személyi és digitális infrastruktúrájának megerősítésére van szükség, és legfőképpen arra, hogy valós, megfelelően széles és tiszteletben tartott hatáskörrel rendelkezzenek az önkormányzati szakemberek, erős felhatalmazással az érintettekkel való hivatali kapcsolattartásban. A modell akkor működik sikeresen, ha

- Ha minden évben legalább egy nagy nemzetközi világversenynak ad otthont a város.

- A hivatásos csapatok nemzetközileg is sikeresen szerepelnek
- A sportiskolai, akadémiai utánpótlás-csapatok országosan meghatározó szerepet játszanak a korosztályos versenyrendszerben
- 10 év távlatában a több olyan nemzetközi szinten jegyzet, „sztárt”, futballistát, kosárlabdázót esetleg más sportolót ismer a nemzetközi sportközönség, akik nemcsak Szombathelyen kezdtek el a pályafutásukat, de játszottak is a helyi csapatokban.
- Kimutatható módon nő a város turisztikai vonzereje
- A „sport városa” kép mérhetően beépül a város imázsába.

Előnyök	Hátrányok
---------	-----------

Magas színvonalú sportszórakoztatás

Jelentős pozitív gazdasági hatások

A sport integrálja a várost

Lehetőségek	Veszélyek
-------------	-----------

Új arculatú város építése

A hivatásos sportszervezeteket nem támogatják a vállalatok

Kiemelkedően sikeres minőségi sport

Hajrá Szombathely!

Haladás Sportkomplexumra vonatkozó javaslatok

- A Kormány 1896/2013. (XII. 4.) Korm. határozatával döntött a szombathelyi sportcélú beruházások megvalósításához szükséges intézkedésekről.⁵⁰ A Kormány egyetértett a szombathelyi sportcélú beruházások megvalósítására irányuló beruházási programmal, amely első ütemében a Szombathely közigazgatási területén fekvő, 3643/1 helyrajzi számú, Rohonci úti sporttelep megnevezésű területen a labdarúgó stadion helyén egy UEFA IV. kategóriájú labdarúgó stadion épül fel és a régi sportcsarnok helyén egy új multifunkcionális sportcsarnok épül fel; illetve azzal, hogy a környezetbeli területek érintett részén a programhoz kapcsolódóan infrastrukturális fejlesztések valósuljanak meg.

- Az eredeti elképzelések egy átfogó területrendezés és fejlesztés keretében helyezték el a sportkomplexum megvalósítását. A megvalósítási szakaszba jelenleg a stadion felújítása (új stadion építése) és egy multifunkcionális csarnok megépítése jutott el. Ez azt jelenti, hogy használhatóság és hasznosítás szempontjából a többi fejlesztéssel való szinergiahatások elmaradnak.

- Sportkomplexumra vonatkozó fejlesztési igényeket így határozták meg 2013-ban:

⁵⁰ A fejezet része a „Haladás sportkomplexum üzemeltetési koncepciója” dokumentációnak, amit a Haladás Sportkomplexum Fejlesztő Nonprofit Kft. megrendelésére a K-ép Stúdió Bt készített. A dokumentáció elkészítésében alvállalkozóként a Champions Consulting Kft is részt

- A labdarúgó stadionhoz szervesen kapcsolódó multifunkciós sportkomplexumnak elsősorban a HVSE, a Sportiskola, a szabadidősport és a diáksport igényeit kell kiszolgálnia, de lehetőséget kell teremtenie arra is, hogy a későbbiekben a megváltozott igényeknek megfelelően más sportágak is helyet kapjanak a létesítményben.

- A mindennapos testnevelés bevezetésével felmerülő helyhiány enyhítésében a sportlétesítmény óriási segítséget jelenthet. A vonzáskörzetben 7-8- iskola tudna élni ezzel a lehetőséggel a délelőtti tanítási időben, így egy nagy „városi tornaterem” szerepét is be tudná tölteni a jövőben.

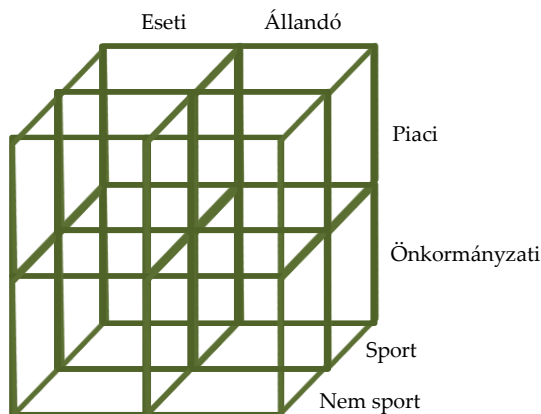
Hasznosítási koncepció

- Hasznosítás tartama
  - Állandó: bérlet, rendszeres igénybevétel, hosszú távú szerződések.
  - Eseti: egyedi rendezvények, rendszeres vagy ad-hoc jelleggel, egyedi, különálló szerződések.
- Hasznosítás jellege
  - Sportjellegű: futball, kézilabda, röplabda, városi sportverseny, stb.
  - Nem sportjellegű: popkoncertek, karneválok, esküvők, stb.

vett. Az itt közölt fejezet alkotója a Champions Consulting Kft, amit a Haladás Sportkomplexum Fejlesztő Nonprofit Kft. hozzájárulásával a K-ép Stúdió Bt-vel való megállapodás alapján teszünk közzé.

Hajrá Szombathely!

- Meghatározó finanszírozási forma
  - Önkormányzat: mindennapos testnevelés támogatása
  - Piaci: egyesületek, vállalatok, magánszemélyek.

- A hasznosítási koncepciót külön tárgyaljuk a **csarnokra** és a **stadionra**.

- A hasznosítás üzleti modelljét az határozza meg, hogy milyen mértékű mozgástér van a piaci és nem piaci jellegű („kötelező feladatok ellátása”) hasznosítás rendszerében. Mint azt korábban bemutattuk, a sportkomplexum koncepciója alapvetően a Haladás VSE szakosztályainak, illetve a Haladás labdarúgó klub tevékenységi rendszerének – értsd: edzési, versenyzési és irodai tevékenységek – feltételrendszerének javításáról, megújításáról szólt. A két szervezet által korábban használt sportinfrastruktúra vonatkozásában azonban nem

voltak megtérülési elvárások. Az építkezés során felszámolt korábbi HVSE munkacsarnok üzemeltetését nagyrészt az önkormányzat finanszírozta, ahogy a Rohonci úti stadion hiányát is helyi közforrásokból állták.

- A kialakuló új infrastruktúra azonban minőségében magasabb színvonalú, a lehetséges szolgáltatások köre sokkal sokszínűbb, mint a korábbié volt, így a bevételtermelő képessége is jóval nagyobb, mint korábban, másrészt a beruházással kapcsolatos elvárások arra vonatkoznak, hogy az üzemeltetésbe a lehető legkisebb mértékben kelljen (ha kell egyáltalán) támogatás formájában közpénzeket felhasználni.⁵¹

- A hasznosítási modell dilemmáját egy olyan skálán értelmezzük, aminek az egyik (elméleti) végpontján kizárólag a Haladás VSE szakosztályai, illetve a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. állnak, amelyek a korábbiakhoz hasonlóan nem (minimális mértékben) fizetnek a komplexum szolgáltatásaiért, a másik végpontján pedig a kizárólag a piaci bevételeket, pontosabban a profitot maximalizáló üzemeltetés áll, ami kizárólag gazdaságossági szempontokat vesz figyelembe, *ad absurdum* teljesen kizorítva a Haladás

51 A közvetlen támogatás minimálisra szorítása már csak azért is fontos, mivel a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a Haladás Sportkomplexum Fejlesztő Nkft között megkötött támogatási szerződés kimondja, hogy a támogatás felhasználásával létrehozott és/vagy megszerzett vagyonelemet a

fejlesztő társaság gazdasági tevékenységhez kapcsolódóan piaci alapon hasznosíthatja. Amennyiben ez nem így történne a beruházás összegére vonatkozó áfa fizetési kötelezettsége keletkezne.

Hajrá Szombathely!

sportolóit az infrastruktúra használatából. Nyilván elvi felvetésről van szó – de ez a modellalkotás lényege, hogy érvényes, kompromisszumos megoldást javasolhassunk, olyat, amiben a piaci szereplőknek nem érdemes változtatni a stratégiájukon, ha többiek nem változtatnak, mert nem járnak jobban a változtatással (Nash-egyensúly).

Hasznosítási modellek

- A hasznosítást ezért a stadion és a csarnok esetében is külön-külön két modellben mutatjuk be.

		Bevéeltermelés	
		Sportcélú	Profit-maximalizáló
Infrastruktúra	Stadion	Hali stadion	X-faktor Aréna
	Csarnok	Haladás sportcsarnok	X-faktor rendezvény csarnok

M1.1 Hali stadion

- A modell feltételrendszere.
- Sportcélú használat.**
    - Alapelv: Szinte kizárólag csak felnőtt nagypályás futballmérkőzés.
    - Fő használat: Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. Futballmérkőzései.
    - Üzemeltetői érdekeltség: A Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. kiszolgálása.
    - Árképzés: nem piaci .

- Bevételek megosztása: A Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. számára kedvező.

2. Egyéb

- Alapelv: A futball elsődlegessége.
- Fő használat: Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. rendezvények, a nem használt időszávokban üzemeltetői programok, a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft.-vel egyeztetve.
- Üzemeltetői érdekeltség: Bevétel növelése.
- Árképzés: Piaci.
- Bevételek: Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. rendezvények a klubé, az egyéb rendezvények az üzemeltetőé.

- Az M1.1 hasznosítási modell a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. igényeihez alkalmazkodva üzemelteti a stadiont. A modell korlátozottan tud alternatív programokat szervezni, mivel a magyar labdarúgó bajnokság menetrendje nagyjából csak 2 hónapra előre kiszámítható, a nagy bevételt jelentő rendezvények megpályázásához és leszervezéséhez ennél jóval nagyobb időtávra van szükség. A stadionhasználat árképzése illetve a mérkőzésnapra árbevételek megosztása inkább a futballvállalat számára kedvező.

M1.2 X-faktor Aréna

- A modell feltételrendszere

1. Sportcélú használat

Hajrá Szombathely!

- Alapelv: Elsősorban felnőtt nagypályás futballmérkőzés.
- Fő használat: Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. Futballmérkőzései.
- Üzemeltetői érdekelttség: Profittermelés.
- Árképzés: piaci.
- Bevételek

2. Egyéb

- Alapelv: Profittermelő események.
- Fő használat: Üzemeltetői programok.
- Üzemeltetői érdekelttség: Profitmaximalizálás.
- Árképzés: Piaci.
- Bevételek: Üzemeltető maximalizál.

- Az M1.2 hasznosítási modell a piac igényeihez, a legtöbbet fizető használókhoz alkalmazkodva üzemelteti a stadiont. Ebben az esetben is Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft. a meghatározó partner és fogyasztó, de a stadionhasználat bérleti díja piaci árképzésű, és a mérkőzésnapj árbevételek megosztásában az üzemeltető sokkal inkább képviseli a saját profitmótvumait, mint az M1.1 modellben. Fontos, hogy a stadionnal kapcsolatos addicionális bevételek nem kerülnek felosztásra, így például a névhasználat jogok (naming rights) értékesítéséből származó bevételek sem. (A rendezvények elsődlegességét és vélhető tartalmát, illetve a stadion elnevezést jelezve választottuk az X-faktor megnevezést.)

M2.1 Haladás Sportcsarnok

- A modell feltételrendszere.

1. Sportcélú használat

- Alapelv: A Haladás VSE szakosztályainak kiszolgálásának elsődlegessége.
  - Fő használat: Haladás VSE szakosztályai.
  - Üzemeltetői érdekelttség: A Haladás VSE kiszolgálása.
  - Árképzés: nem piaci.
  - Bevételek megosztása: nincs.

2. Egyéb

- Alapelv: A sport elsődlegessége.
- Fő használat: Haladás VSE edzéslehetőségek.
- Üzemeltetői érdekelttség: szolgáltatás.
- Árképzés: nem piaci.
- Bevételek: a) Haladás VSE rendezvények bérleti díj. b) A nem használt időszávokban üzemeltetői programok.

- Az M1.1 hasznosítási modell szinte kizárólag a Haladás VSE igényeihez alkalmazkodva üzemelteti a stadiont. Más sportszolgáltatót nem vagy csak igen korlátozott időtartamban enged be a csarnokba az üzemeltető. A modellben a bevételek döntő többségét az egyesület által fizetett bérleti díjak jelentik, ugyanakkor a reguláris bajnoki mérkőzések, események egyéb bevételein nem osztozik az üzemeltető és a rendező szakosztály. Ebben a modellben nagyon korlátozottak a nem sportjellegű programok szervezésének lehetőségei.

M2.2 X-faktor rendezvény csarnok

Hajrá Szombathely!

- A modell feltételrendszere.

1. Sportcélú használat

- Alapelv: minimum 0-szaldós működtetés.
- Fő használat: piaci szereplők bérleti díja.
- Üzemeltetői érdekeltség: profittermelés.
- Árképzés: piaci.
- Bevételek megosztása: nincs.

2. Egyéb

- Alapelv: Bevétel növelése.
- Fő használat: edzéslehetőségek biztosítása.
- Üzemeltetői érdekeltség: profitmaximalizálás.
- Árképzés: piaci.
- Bevételek: a) Rendezvények bérleti díj b) Üzemeltetői programok.

• Az M2.2 hasznosítási modell a piac igényeihez, a legtöbbet fizető használókhoz alkalmazkodva üzemelteti a csarnokot. Ebben az esetben a Haladás VSE nem kitüntetett, csak egy szereplő a potenciális felhasználók közül. A csarnok használatának árképzése piaci alapú – aki hajlandó megfizetni, az használja a csarnokot. Szélsőséges esetben még a sportnak sincs elsőbbsége, ha bármilyen nem sportjellegű használatból több bevétel (profit) remélhető, akkor az üzemeltető azt fogadja be. Mivel nem feltétlenül azonos a megcélzott fogyasztói kör, elvileg a csarnok névhasználat jogai a stadiontól elválasztva, attól elkülönítve is értékesíthetők.

Állandó hasznosítások

- Sportlétesítmény állandó hasznosításának tekintjük minden olyan cserekapcsolatot, ami legalább egy éves szerződés keretében jön létre az üzemeltető és felhasználó között.

1. Haladás klub állandó felhasználásai

- Stadion

– A stadion állandó felhasználójának definíciószerűen a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft.-nek kell lennie. Keresleti és kínálati oldalon is lokális monopólium alakul ki: helyben a futballvállalat az egyetlen, ami „értelmesen” tudja használni a létesítményt, Szombathelyen pedig az új stadion lesz az egyetlen létesítmény, amit a klub a szövetségnél hitelesíteni tud. A két szereplő tehát egymásra van utalva.

– A futballvállalat jelenleg fizetőképes partner, de piaci helyzete – mint minden hivatásos magyar futballklub piaci helyzete – kockázati tényező. A stadionüzemeltető és futballklub közötti megállapodás nagyan függ a két szereplő erőviszonyától.

- Csarnok

– Mint azt korábban bemutattuk, a csarnok megépítése egyértelműen kötődik a Haladás VSE-hez. A jelenleg érvényes koncepció a megszüntetett Haladás csarnok funkcióinak helyreállítását célozza. A tervezési

Hajrá Szombathely!

dokumentumban nevesített funkciók:

- a. Multifunkcionális csarnok 450 fős fix lelátóval – preferált sportágak: kézilabda, röplabda.
- b. Multifunkcionális csarnok – preferált sportágak: futsal, kosárlabda.
- c. Súlyemelés (szakosztállyal egyeztetett igények alapján kialakítva).
- d. Birkózás (szakosztállyal egyeztetett igények alapján kialakítva) - 3 db szőnyeg elhelyezésére alkalmas, termen belüli tárolási lehetőséggel).
- e. Ökölvívás (szakosztállyal egyeztetett igények alapján kialakítva termen belüli tárolási lehetőséggel).
- f. Konditerem (szakosztállyal egyeztetett igények alapján kialakítva termen belüli tárolási lehetőséggel).
- g. Sakk.

• A kosárlabda kivételével – de annak jövőbeni lehetőségét nem kizárva – minden fent nevesített sportágban működtet a Haladás VSE szakosztályt. A központi költségvetési források rendelkezésre bocsátó kormányhatározat (1896/2013. (XII. 4.) Korm. határozat a szombathelyi sportcélú beruházások megvalósításához szükséges intézkedésekről) nem nevesíti a Haladás VSE-t mint használót, de a határozat 1.b) pontját („a jelenlegi sportcsarnok helyén egy új multifunkcionális sportcsarnok épül

fel”) a városvezetés – és tapasztalatunk szerint a helyi sport érintettjeinek túlnyomó része – úgy értelmezi, hogy ez a Haladás VSE sportcsarnoka (M2.1 modell). Amennyiben ez a változat igaz, akkor a Haladás VSE, azon belül a multifunkcionális csarnokokat alapvetően a kézilabda, futsal, röplabda szakosztályok használják a sportolásra alkalmas időkben, a kistermekben pedig a súlyemelés, ökölvívás, birkózás szakosztályok lelnék otthon, az üzemeltető a klubbal/szakosztályokkal köt éves/hosszú távú használati szerződést. Ez azt is jelenti, hogy a használat időkre eső bérleti díjat (aminek nagysága minimum az önköltséggel azonos, esetleg meghatározott profittal növelt) az egyesületnek kell kifizetnie. Az M2.1 modellben más állandó sporthasznosításra kevés lehetőség nyílik.

2. Önkormányzati állandó felhasználások

- Az önkormányzat által éves esetleg évente megújított szerződéssel lefedett állandó stadion és/vagy csarnok sporthasználat háromirányú lehet.

- Az önkormányzati dolgozóknak sportolási lehetőség biztosítása.

- A városban működő diáksport egyesületeknek vásárolt időszakos tanórán kívüli testnevelés, sportfoglalkozások, szakkörök vagy akár a tanórákba illesztett testnevelés megtartása céljából.

- Meghatározott számú önkormányzati napok foglalása sportna-

Hajrá Szombathely!

pok és egyéb önkormányzati szervezésű, illetve kiemelten fontosnak tartott városi rendezvények számára.

- Minden esetben Szombathely MJV Önkormányzata az üzemeltető által nyilvánosan meghirdetett és mindenki más számára azonos feltételekkel köti a szerződés(eket).

3. Piaci lehetőségek állandó felhasználásra – másodlagos hasznosítása

- Mind a stadion, mind a csarnok esetében bevételt jelenthetnek az állandó reklámtáblák, hirdetések kihelyezése. Ezeket a reklámtáblákat a televíziós közvetítések számára „kikerülhetetlenül” kell kihelyezni.

- Az M1.2 illetve M2.2 modellek esetében meg kell próbálkozni a stadion és csarnok közös vagy különálló névhasználati jogának értékesítésével. Beszélgetésink alapján úgy tűnik, a névhasználati jog értékesítésnek az M1.1 modell esetében sincs akadálya, az M2.1 modell esetében kérdéses.

- A stadion legértékesebb állandó bevételtermelő területe a skyboxok értékesítése. Javaslatunk szerint az összes rendelkezésre álló skyboxot piaci alapon kell értékesíteni.

- A stadion esetében a névhasználati jog és állandó reklámok kihelyezése mellett valós piaci értékesítési lehetőségként merülnek fel a szektorelnevezések például EPCOS szektor. Valószínűleg a stadion névhasználati jog és a szektorelnevezések egymás alternatívájaként merülnek fel.

- Amennyiben az M2.2 modellt választja a tulajdonos, akkor a legtöbb hasznot jelentő partnerekkel kell egy vagy többéves szerződéseket kötni.

- A csarnok használatában a délelőtti órák kihasználása a kritikus időszak. Ebben a diák sportegyesületek, illetve a hivatásos csapatsportágak a korábban leírtak szerint jelentenek használatot. E mellett két lehetőség jelenthet többletbevételt.

- A Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. kosárlabda és röplabda szakosztályai bérelhetik a csarnokot, illetve a Sportiskola esetleges átszervezésével egyéb szakosztályok is teret kaphatnak itt

- A mindennapos testnevelés színhelyéül is szolgálhat. Ennek a hasznosításnak a megvalósítása nagyban függ a KLIK bejelentett átalakításával.

- Kereskedelmi tevékenység

- A Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft.-vel hosszú távú szerződést kell kötni. A mérkőzések rendezés költségei megoszlanak az üzemeltető és a mérkőzést rendező klub között.

- A Skybox árbevételénél figyelembe kell venni a Skybox kiszolgálás („bekészítés”) költségeit, mérkőzésnapokon, illetve azon kívül. A Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft.-vel folytatott tárgyalások függvénye, hogy a Skyboxok értékesítéséből származó

Hajrá Szombathely!

eredményen milyen arányban osztózik a futballvállalat és az üzemeltető.

– A névhasználati jog értékesítése kemény munkát igényel, Magyarországon a stadion elnevezéseknek nincs gyakorlata.

– A multifunkcionális termék bérleti díját az érintett szakosztályok TAO-bevételekből, a szövetségek műhelytámogatásaiból, szponzori bevételekből, illetve önkormányzati támogatásból tudják fedezni.

– Az önkormányzat a piaci alapú kapacitásvásárlással a gyermek- és szabadidős sportot, a város kulturális életét, illetve saját dolgozóinak a sportolását tudja támogatni.

• **Célpiacok, pozicionálás és szegmentáció.** A Skybox értékesítés esetében Szombathelyi MJV és a szombathelyi székhelyű/telephelyű nagy multinacionális vállalatok, illetve a helyi nagyvállalkozók lehetnek a célpiac. Amennyiben az önkormányzat vásárol egy páholyt, ez lehetőséget kínál a helyi piaci szereplőknek, hogy a gazdasági potentákon kívül a helyi és időről-időre az országos politika meghatározó szereplőivel is kapcsolatba kerüljenek. A többi itt tárgyalt esetben a partnerek egyértelműek.

• **Marketingcsatornák.** A felsorolt szolgáltatások eladásához a meghatározó kommunikációs csatornának a személyes meggyőzést javasoljuk. Ennek megfelelően a marketing munka ezen szegmensében a kapcsolati marketinget (relationship marketing) kell helyezni.

Értékesítés során nehézséget és kockázati tényezőt jelent, hogy a komoly gazdasági erőt képviselő szombathelyi nagyvállalatok marketing költségvetéséről nem feltétlenül Magyarországon, magyar menedzserek döntenek.

Sport célú, eseti, másodlagos hasznosítás

• Ebben az esetben a sportlétesítmény olyan eseti hasznosításáról beszélünk, amikor az üzemeltető maga szervez sporteseményt a létesítményben, vagy külső az ügyfél eseti jelleggel, egyedi szerződés keretében sportesemény megrendezésére veszi bérbe a létesítményt.

1. Stadion

• A Magyar Labdarúgó Szövetség rendezvényei: korosztályos és felnőtt válogatott mérkőzések. Magyarország az elmúlt időszakban egyre intenzívebben törekszik nemzetközi válogatott tornák rendezői jogának elnyerésére. A kiemelt korosztályos tornáknak ideális helyszíne lehet a stadion. A felnőtt válogatott mérkőzések alapvetően Budapesten kerülnek megrendezésre (Groupama Aréna, majd Puskás Ferenc Stadion), azonban 2-3 évente egy felnőtt válogatott mérkőzés megrendezése reális cél. Sokkal ígéretesebb törekvésnek tűnik, ha a női válogatott mérkőzéseinek lehetne otthona Szombathely, hiszen a városi Viktória FC csapata okán van beágyazódása a női futballnak a városban.

• Városi diák- és UP futballtornák, sportnapok, amelyeken az egész iskolai oktatási intézmény nagy számban részt

Hajrá Szombathely!

venne, és éppen ezért a saját intézményükben nem rendelkeznek ekkora kapacitással. Versenyző kapacitás: Illés Béla Akadémia, ahol többmilliárdos létesítményfejlesztés van folyamatban.

- Bemutató mérkőzések szervezése. A környezeti feltételek között részletesen utaltunk rá, hogy Ausztria régóta célállomása az európai középcsapatoknak (olykor nagycsapatoknak) a nyári felkészülési időszakban. A felkészülésnek fontos része edzőmérkőzések lejátszása. A Szombathelyi Haladás rendszeresen játszik ilyen mérkőzéseket a nyári időszakban. A bemutató mérkőzés szervezés koncepcióját erősíthető az előbb említett fejlesztés az Illés Béla Akadémián. A stadion és az Akadémia, valamint az épülő szálloda együttes infrastruktúrája kiváló lehetőséget kínál külföldi (és hazai) csapatok edzőtáborozásának.

2. Csarnok

- Városi, regionális, országos versenyek megrendezése, eseményekre létesítményszolgáltatás nyújtása teremportok számára, elsősorban a Haladás VSE szakosztályainak sportágában. A labdás sportágak számára a csarnok, az építési sajátosságai okán, csak korlátozottan alkalmas kiemelt versenyek megrendezésére

- Kispályás futball, futsal bajnokságok különböző szervezőkkel a késő őszi – kora tavasz időszakban. A szervezők lehetnek sportegyesületek, vállalkozások, de lehet az üzemeltető maga is a

szervező, például Szombathelyi Cégek Ligája megszervezésével.

- Munkahelyi sport infrastruktúra biztosítása. Sportolási lehetőségek biztosítása szombathelyi székhelyű, települési vállalatok dolgozói számára, munkahelyi egyedi sportprogramok és/vagy versenysorozatok megszervezése és/vagy helyszín biztosítása

- Plan your own event. A csarnok mindenki számára nyitva áll, aki talál megfelelő időpontot arra, hogy saját maga sportoljon, mások sportolását megszervezze és bemutassa, olyan eseményt vigyen a helyszínre, ami előre nem bekegorgizálható. Ide tartoznak a baráti társaságok futballozása, kosarazása, amatőr sportversenyek, falmászás, sportágválasztók, stb.

• Kereskedelmi tevékenység

- A stadion egynapi bérleti díja nem lehet kisebb, mint a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft.-nek kínált szolgáltatás ára.

- A csarnok bérbeadása alapesetben a két multifunkcionális teremre vonatkozik. Jellemzően ezt veszik majd igénybe a külső (nem Haladás VSE szakosztályok) felhasználók. A kistermeket versenyrendezés esetén használják külső szereplők, javasoljuk, ez a szolgáltatás ne szerepeljen a három szakosztállal kötött általános szerződésben (tehát csak edzésre, illetve „házi verseny” szerepeljen a megállapodásban).

- A saját szervezésű események esetén a bérleti díjon felül a szervezés,

Hajrá Szombathely!

mint szolgáltatás díja is szerepeljen a végszámlában. Az önköltségi árban nem számoljuk be a létesítmény bérlet elvi díját.

- **Célpiacok, pozicionálás és szegmentáció.** A stadion szolgáltatások értékesítés esetében Szombathelyi MJV és a szombathelyi székhelyű/telephelyű nagy multinacionális vállalatok lehetnek a célpiac. Bemutató mérkőzések szervezéséhez az ausztriai edzőtáborokat, később az Illés Béla Alapítványt kell megkeresni. A multifunkcionális csarnok sportcélú hasznosításához alapvetően a helyi és vonzás körzet sportegyesületeit kell megkeresni. A munkahelyi sport helyszín biztosításához a nagyvállalatokon túl a helyi közép vállalatok is lehetnek célpiac. Regionális, országos sportesemények helyszín biztosításához az érintett sportági szövetségeket kell megcélozni.

- **Marketingcsatornák**

- A bemutató mérkőzésekhez jól felépített kapcsolatrendszer kell az ausztriai edzőtáborokhoz. Az eladásból kezdetben kihagyhatatlan a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft., hiszen a futballvállalat a fő attrakció. Később egy felépített kapcsolatrendszerrel rendelkező professzionális sales menedzsment önálló bemutató mérkőzéseket is szervezhet közönségvonzó külföldi csapatok között.

- A vállalati célpiacon a szolgáltatások eladásához a meghatározó kommunikációs csatornának a személyes

meggyőzést javasoljuk. Ennek megfelelően a marketing munka ezen szegmensében a kapcsolati marketinget (relationship marketing) kell helyezni.

- Regionális, országos sportesemények esetén a Haladás VSE jelenthet marketing csatornát a sportági szövetséghez.

- A sportegyesületekkel is érdemes jó kapcsolatot kiépíteni, a személyes viszonyrendszer lehet a fő eladási csatorna.

- Egyéb esetekben pedig használni kell a klasszikus értékesítési csatornákat.

Nem sportcélú másodlagos hasznosítás

- Ebben az esetben a komplexum olyan eseti hasznosításáról beszélünk, amikor az üzemeltető maga szervez nem sport jellegű eseményt a létesítményben vagy külső az ügyfél eseti jelleggel, egyedi szerződés keretében nem sportjellegű esemény megrendezésére veszi bérbe a létesítményt.

1. Stadion

- A stadion hasznosítása, abban az esetben lehetséges, amennyiben megoldott a fű letakarása az események során úgy, hogy abban a résztvevők ne tegyenek kárt. Ezek a nem sport jellegű rendezvények és események nem zavarhatják a sport és helyi futballklub elsődlegességét.

- A stadion számos olyan rendezvénynek adhat helyszínt, amelyet a vár-

Hajrá Szombathely!

ható nagy nézőszám és a hely hiánya miatt máshol nem feltétlenül lehet megoldani.

- A csarnokkal szemben az a hátránya, hogy csak a tavasztól ősziig tartó időszakot érdemes és lehetséges kihasználni, amikor az idő még engedi a rendezvények megtartását.

- A stadion otthona lehet a nyári szabadtéri komoly és könnyűzenei koncerteknek, szabadtéri színháznak és ehhez hasonló kulturális eseményeknek.

- Fontos hasznosítási terület az oktatási intézményekhez köthető használat, diplomaosztók, évvárók és évnnyitók.

- A stadion, mint céges rendezvényes helyszín, ideális színhelye akár céges „családi” napoknak, illetve rendezvényeknek.

- A céges rendezvények mellett érdemes megemlíteni a nagyméretű kulturális eseményeket is, mint amilyen például egy díjátadó vagy könyvvásár. (2016-ban Lengyelországban volt arra példa, hogy az éves nagy könyvvásárt egy stadionban rendezték meg.)

- A nem céges megrendelők számára a stadion esküvőhelyszín vagy esküvői fotózási helyszíneként használható.

- Plan your own event. A csarnokhoz hasonlóan bizonyos kereteken belül a stadion és a VIP termek is kiadhatók azzal a céllal, hogy a rendezvényt szervezők megvalósíthassák benne álmaik rendezvényét. A kialakított honlapon és promóciós anyagban nyitva lehet

hagyni annak a lehetőségét, hogy a rendezvényszervező olyan eseményt vigyen a helyszínre, ami előre nem bekezelhető, természetesen az ésszerűség határain belül és úgy, hogy az a komplexum jó hírét ne sértse.

- Stadionhoz kapcsolódó VIP páholyok / termek hasznosítása hasonló módon történhet, ahogy alább a csarnokhoz kapcsolódó rendezvényterem kapcsán leírjuk.

2. Csarnok

- Az elmúlt évek során kialakult az igény arra, hogy a sportcsarnokok minél több nem sport jellegű eseménynek adjanak otthont, természetesen úgy, hogy az ne menjen a sport célú hasznosítás kárára. A csarnok fedettsége miatt egész évben jól hasznosítható terület, különösen a tervezett, vele egy épületben levő konferenciateremmel együtt.

- Maga a csarnok a nagysága miatt ideális helyszíne lehet könnyű és komolyzenei koncerteknek, olyan hazai előadóknak, akik tudnak mozgósítani akkora rajongói táborot, hogy egy ekkora teret meg tudnak tölteni, vagy olyan külföldi előadók számára, akik viszonylag ritkán járnak Magyarországon így egy koncertjükre akár az egész ország területéről érkezhetnek.

- A zenei koncertek mellett színházi előadások, balett előadások, különleges tánc előadások helyszínéül is szolgálhat. Ezen eseményeknek azokat az időpontokat kell kitölteniük, amikor a komplexum amúgy üresen és kihasználatlanul állna.

Hajrá Szombathely!

- A csarnok nem csak a fent említett kulturális események kiszolgálására lehet alkalmas, hanem egyéb olyan események számára is, amelyeket hely hiányában nem tudnak máshol megrendezni. Ilyenek lehetnek például különböző oktatási intézmények nem sportjellegű eseményei. Ezen események a teljesség igénye nélkül a következők lehetnek: középiskolai szalagavató és ballagás, egyetemi diplomaosztó (keresztféléves és rendszeres éves diplomaosztók is).

- Ezen kívül a csarnok ideális helyszíne lehet különböző gáláknak, díjkiosztóknak és minden olyan előadásnak is, amelyek képesek nagyobb közönséget megmozgatni.

- A rendezvény használat esetén figyelni kell arra, hogy a termek szekcionálhatóak legyenek.

- A tapasztalat azt mutatja, hogy amennyiben egész évben kívánják a termeket kiadni, úgy az esetek többségében kisebb rendezvények, 10-30 fős meetingek, találkozók, rendezvények keresnek helyszínt maguknak. Így a kisebb termek év közben sokkal jobban és könnyebben értékesíthetők, mint egy nagy terem egyben.

- A termek a teljesség igénye nélkül a MICE szegmensen belül, a következő céges alkalmakra, eseményekre lehetnek ideálisak: csapatépítés, karácsonyi party, képzés, továbbképzés, outdoor vagy indoor training, partnertalálkozó / partner fogadás, sajtótájékoztató, sportrendezvény, tárgyalás, termék és divatbemutató.

- A céges rendezvényeken kívül akár magánrendezvények is érdekesek lehetnek: baráti összejövetel, esküvő, lakodalom, gyermek rendezvény, legénybúcsú, osztálytalálkozó, születésnap.

- Plan your own event. Bizonyos kereteken belül csarnok kiadható azzal a céllal, hogy a rendezvényt szervezők megvalósíthassák benne álmaik rendezvényét. A kialakított honlapon és promóciós anyagban nyitva lehet hagyni annak a lehetőségét, hogy a rendezvény-szervező olyan eseményt vigyen a helyszínre, ami előre nem bekezdázható, természetesen az ésszerűség határain belül és úgy, hogy az a komplexum jó hírért ne sértse.

Egyéb bevételek

- A komplexum parkolója, illetve külső környezete hasznosítása nem a legjelentősebb bevételi forrás, de elvileg ez sem elhanyagolható. A nagysága miatt a parkoló számos olyan rendezvénynek, eseménynek adhat helyet, amit máshol pontosan ezen okok miatt nem tudnak megtartani.

- Ilyen rendezvények lehetnek a különböző autós találkozók, old timer autós találkozók autós iskolák vezetéstechnikai, stb.

- A fent említetteken kívül a stadion körüli környezet alkalmas színvonalas vásárok megtartására is, például kézműves vásár, könyvvásár vagy olyan szabadtéri kiállítások helyszínéül, amelyet növelhetik a komplexum minőségi

Hajrá Szombathely!

szolgáltatási portfólióját, illetve vonzerjét.

- Külső területek sportversenyek, például szabadidős kerékpár-, futóversenyek kiszolgálására is alkalmasak.

- Bevételt jelenthet a stadiontúrák szervezése is. A tapasztalatok azt mutatják, hogy erre van igény a megrendelők részéről.

SWOT elemzés

• Stadion

S Erősségek	O – Lehetőségek
<p>Minőségi, közönségvonzó infrastruktúra Jó jövedelemtermelő képesség az infrastruktúrában Rövid- és középtávon fizetőképes üzleti partner a fő felhasználó Jó környezeti adottságok: Fizetőképes üzleti környezet (nagyvállalatok) Jó környezeti adottságok: Ausztria közelsége Jó környezeti adottságok: az országos átlagnál jobb jövedelmi viszonyok Elkötelezett Haladás-szurkolók – élénk származtatott kereslet Kulturális beágyazódás, a „Hali” mint a lokális patriotizmus szimbóluma Komplex modell csökkenti költségeket</p>	<p>Nem sport célú rendezvények bővítése Energia megtakarítás, elsősorban alternatív erőforrásokkal Ausztriában edzőtáborozó európai nagy- és középcsapatok – bemutató mérkőzések szervezése Az MLSZ sok korosztályos nemzetközi versenyre pályázik és rendez eseményt, Szombathely jó helyszín Szombathelyi nagyvállalatok: jó esély a skyboxok értékesítésére Nemzetközi vállalatok kultúrájában érték a futballhoz való kapcsolódás – rendezvények, naming rights lehetőségek Kiépülő Illés Akadémia: szombathelyi edzőtáborok, edzőmérkőzések a stadionban Digitális infrastruktúra plusz bevételi lehetőség</p>
W – Gyengeségek	T – Veszélyek
<p>A magyar labdarúgásban nem divat a mérkőzésre járás, erős ellenállás Az elvárások szerint futball, azon belül is Haladás LS dominancia a felhasználásban A fő felhasználó likviditása politikai akaráthoz, közpénzekhez kötött Erős verseny a fizetőképes helyi szponzorokért (túlkínálat a helyi sportszórakoztatósi piacon)</p>	<p>Munkaerő, elsősorban szakember hiány Bajnokság változása – plusz költségek merülhetnek fel TAO feltételek változása csökkentheti a fizetőképes keresletet Bizonytalanságok a fő partner labdarúgó vállalat körül Haladás klub osztályváltása Erős piaci verseny – fontos a hozzáértő üzemeltető/hasznosító kiválasztása</p>

Hajrá Szombathely!

- Csarnok

S – Erősségek	O – Lehetőségek
<p>Jó környezeti adottságok: Fizetőképes üzleti környezet (nagyvállalatok)</p> <p>Jó környezeti adottságok: az országos átlagnál jobb jövedelmi viszonyok</p> <p>Kulturális beágyazódás, a „Haladás” a vezető helyi sportmárka</p> <p>Jelenleg erős politikai támogatottság a fő felhasználó mögött</p> <p>Komplex modell csökkenti költségeket</p>	<p>Energia megtakarítás, elsősorban alternatív erőforrásokkal</p> <p>Sok felhasználó – állandó töltöttség lehetősége, „sok kicsi, sokra megy”</p> <p>Országos és nemzetközi versenyek rendezése</p> <p>Egyetemi, közoktatási felhasználás (mindennapos testnevelés, egyetemi sport, testnevelés)</p>
W – Gyengeségek	T – Veszélyek
<p>Nem szabványos méretű, nem igazán közönségbarát a labdasport infrastruktúra</p> <p>Kis jövedelemtermelő képesség az infrastruktúrába</p> <p>A magyar sportban kevés a helyszíni néző</p> <p>Erős elvárás a Haladás VSE kizárólagos használata</p> <p>A fő felhasználó saját bevételekből nem fizetőképes üzleti partner, kiszolgáltatott a nem piaci környezetnek</p> <p>Erős verseny a fizetőképes helyi szponzorokért (túlkínálat a helyi sportszórakoztatási piacon)</p> <p>Kevés az időbeni lehetőség a nem sport-célú, hasznot termelő hasznosításra</p>	<p>Munkaerő, elsősorban szakember hiány</p> <p>Bajnokság változása – plusz költségek merülhetnek fel</p> <p>TAO feltételek változása csökkentheti a fizetőképes keresletet</p> <p>Megosztottság a városi minőségi kézilabda jövőbeni szerepével kapcsolatban, ami csarnokhasználatban helyi társadalmi konfliktusokat okozhat.</p>